

KURIER POZNANSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmickowski, wiadomości potocznych Witold Urbański, za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 472

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 15 października 1937

Rok 32

Poznań, 14 października.

O prawdziwy samorząd

Obywatelska praca społeczna — o czym była niedawno mowa na tym miejscu — jest oparta na dobrowolnym udziale społeczeństwa w kierunkach obieranych stosownie do wyczucia ogółu. Samorząd natomiast jest stałą instytucją ustawową o koniecznych zadaniach społecznych, określonych w większej części ustawami i czerpiącą fundusze z przymusowych danin publicznych.

O ile więc zastój w samorządzie jest tak samo jak w pracy społecznej groźnym objawem zubożnienia społeczeństwa do spraw publicznych, o tyle szkody powstałe z upadku samorządu są daleko dotkliwsze, bo bezpośrednie i bezwzględne.

Tyle środków materialnych, wyciąganych z gospodarki narodowej, tak znaczny aparat publiczny oddaje się przecież do rozporządzenia wybranym przedstawicielom miejscowej ludności! Czyni się to z przeświadczeniem, że wyczuwają oni najlepiej potrzeby miejscowe i oceniają najtrafniej stopień i kolejność ich ważności i sposoby ich zaspokojenia; pracując zaś we własnym interesie swego środowiska, rozwiną maksimum inicjatywy, gorliwości i umiejętności dając przy tym rękomię ciągłości pracy.

Na tym założeniu oparty jest wszelki samorząd; to jest jego istotne uzasadnienie.

Toteż trzeba bezustannie, uparcie zwalczać pokutujące od czasów zarobczych pojęcie, że samorząd jest przywilejem wolnościowym ludności. A nawet obniża znaczenie samorządu twierdzenie, jakoby głównym jego zadaniem była „szkoła życia publicznego”.

Samorząd jest bezsprzecznie doskonałym przygotowaniem do służby publicznej wyższego rzędu. Jest to jednak jego doniosły zysk pośredni, ale nie istotne jego założenie i zadanie. Bo pierwszą i główną szkołą życia publicznego jest wszelka dobrowolna praca społeczna, która poprzedza też winna pracę w samorządzie; do pracy w nim powinno się powoływać ludzi znanych już z owocnej pracy społecznej.

Jeśli zaś samorząd w przeciwieństwie do administracji rządowej polega na pracy obywatelskiej, to wszelkie biurokratyczne kagańce czy narzucanie społeczeństwu do tej pracy jednych ludzi, a odsuwanie innych, jest jako sprzeczne z jego istotnym założeniem, niszczeniem go w zarodku. Krępowanie samorządu w pracy, wykrzywanie jego planów musi też w prostej linii — poza naturalną reakcją i zamieszaniem — prowadzić do zniechęcenia, utraty poczucia odpowiedzialności i zubożnienia. A szkody stąd wynikłe muszą być tym większe,

Dyplomatyczne zabiegi i wojna za Pirenejami

Sprawa ochotników ma być przekazana Komitetowi Nieinterwencji — „Czerwony” rząd uciekł do Barcelony — Gen. Franco zamierza odciąć Walencję od Katalonii

Paryż (ATE). Otrzymała się trzygodzinna narada w pałacu Matignon, w której wzięli udział premier Chautemps, min. Delbos wraz z podsekretarzem stanu Legerem, min. finansów Bonnet oraz trzej ministrowie obrony narodowej: Daladier, Campinchi i Cot, a również rzeczoznawcy wojskowi.

Postanowiono podobno nie otwierać obecnie granicy pirenejskiej, lecz dosto-

sować kurs swej polityki do akcji rządu angielskiego i wystrzegać się wszelkich samodzielnych, ryzykownych postanowień. Francja życzy sobie pójść drogą porozumienia i prawdopodobnie zgodzi się na przekazanie sprawy ochotników hiszpańskich Komitetowi Nieinterwencji pod warunkiem oczywiście, iż zajmie się nią energicznie i szybko. Ostatecznie uchwały zapadną

dziś na Radzie Ministrów.

W łonie gabinetu dają się zauważyć pewne różnice zdań. Lewicowi członkowie są raczej za polityką silnej ręki, podczas gdy większość przemawia za umiarkowaniem.

Bajonna (ATE). Wiadomości nadchodzące z Hiszpanii zdają się potwierdzać, że nagle przeniesienie siedziby rządu centralnego do Barcelony nie zostało spowodowane przyczynami natury technicznej, jak to twierdzą w Walencji, lecz pozostają w związku z operacjami armii gen. Franco. Według otrzymanych tu doniesień, należy się liczyć z bliskim rozpoczęciem ofensywy armii narodowej.

Podobno gen. Franco ma dziś wydać rozkaz rozpoczęcia ataku. Posiłki zgromadzone w ciągu ostatnich dni na odcinku Teruel. Kwatera główna wojsk narodowych zamierza przeprowadzić natarcie pomiędzy Teruel a Saragossą i odciąć Walencję od Barcelony. Również flota powstańcza weźmie udział w akcji.

Większość członków rządu walencjskiego miała ubiegłej nocy przybyć do Barcelony. Również liczne fabryki broni i amunicji, które znajdowały się dotychczas w Walencji i w pobliżu tego miasta, będą ewakuowane, o ile starczy na to czasu.

Radio „Bilbao” podaje wiadomość, że prez. Companys ustąpił ze swego stanowiska.

Salamanka (ATE). Główne dowództwo powstańcze donosi, że na wschodnim odcinku frontu asturyjskiego, powstańcy zajęli Collado de Las Fuentes oraz szczyty gór Palaran i Sanmartin tudzież miejscowości Sanmartin, Villanueva, Valloville i Sobrepiedra.

Na zachodnim odcinku kolumny powstańcze zajęły szczyty gór Pradilla i Labandera, zadając wrogowi ciężkie straty, podczas gdy inne kolumny opanowały okolice San Izidero.

Sowiety umacniają granicę zachodnią

Tallinn. (ATE). Korespondent ATE odbył rozmowę z uciekinierem z Rosji, który drogą nielegalną przedostał się ostatnio przez granicę.

Na zachodniej granicy Z. S. R. R. istnieje duża przestrzeń, do której ludność nie ma dostępu. Na tych obszarach prowadzone są bowiem budowy żelbetonowych pozycji dla dział dalekostrzelnych oraz specjalne schrony przeciwgazowe.

Ostatnio władze wprowadziły system sygnalizacji, mający na celu uniemożliwienie nielegalnego przedostawania się przez granicę. We wszystkich punktach, gdzie istnieje możliwość przekradnięcia się, oprócz zapór

kolczastych znajduje się specjalnie zamaskowany drut na wysokości od 15 do 20 cm nad ziemią. Dotknięcie albo potrącenie go wywołuje natychmiastową sygnalizację w najbliższej placówce pogranicznej.

Pościg odbywa się przy użyciu specjalnie tresowanych psów. W nocy zaś akcję ułatwiają umieszczone na wysokich wieżach reflektory o dużej sile. Informator ten, który dwukrotnie usiłował przekroczyć granicę, opowiada, że w więzieniach pogranicznych w Rosji Sowieckiej osadzono znaczną ilość chłopów, którzy próbowali zbiec z piekła bolszewickiego.

Trudności z konferencją w Brukseli

Tokio (PAT) Wyraża się tu przekonanie, że Japonia odmówi wzięcia udziału w konferencji dziewięciu mocarstw z następujących powodów:

1) Wycofawszy się z postanowieniem nie brania udziału w dyskusjach politycznych Ligi, Japonia nie może zgodzić się na uczestniczenie w konferencji 9 mocarstw, którą zwołano z inicjatywy Genewy.

2) Ze względów prestiżu i honoru narodowego nie może wziąć udziału w

konferencji, zwołanej w myśl traktatu, który rzekomo pogwałciła.

3) Przyjęcie zaproszenia byłoby równoznaczne z uznaniem i wzmocnieniem ważności traktatu dziewięciu mocarstw, a w następstwie z podkreśleniem nieprawności akcji w Chinach.

Rzym (PAT) Półrządowo oświadczają, że rząd włoski nie powziął jeszcze decyzji co do udziału w konferencji 9 mocarstw.

im społeczeństwo miejscowe jest więcej uświadomione społecznie i od dawna zaprawione do pracy publicznej.

I nie będzie zaprzeczeniem niszczyielskich skutków takich ograniczeń nawet ten stan rzeczy, że przez pewien czas gospodarka miejscowa mimo tych ograniczeń działa jeszcze jako tako.

Gromadzony bowiem od wielu lat kapitał zdolności twórczych ludności, jego zaprawienie do pracy publicznej, topnieje; istniejące talenty i kwalifikacje marnują się, a nowe nie powstają. Na nowo potem zebrać taki kapitał — to rzecz nielatawa i nierychła; trzeba na to czekać przez lata. Tradycje prawdziwie kulturalnej pracy społecznej nie powstają na zawołanie, jak to się wydaje dzisiejszym reformatorom i eksperymentatorom.

Co zaś się dzieje z orientacją ludności w gospodarce miejskiej, po zawieszeniu działalności ustawowych organów samorządowych przez całe lata, widzimy na przykładzie Poznania, gdzie od września 1935 r. nie ma

radę miejskiej, a gdzie przedtem ludność brała żywy udział w sprawach miasta wybierając najlepszych gospodarzy i znanych działaczy do jego organów.

Czy kto orientuje się już dziś w tej gospodarce? Czy może mieć jakieś przekonanie, że dobrze się dzieje lub o ile? Czy najwłaściwiej zużywane są wydatki, kredyty znaczne, jak np. z Funduszu Pracy, zaciągane pożyczki? Czy sposoby wykonywania prac są najodpowiedniejsze? Czy nie zapomina się o pewnych ważnych koniecznościach i przygotowaniach na przyszłość? Jak tam z budżetami bieżącymi i widokami finansowymi na następne lata?

Nawet najlepiej niegdyś poinformowani ludzie dziś już nic nie wiedzą. A co mówić o ogóle ludności! A gdzie jest ustawowa kontrola nad milionowymi sumami?

Nie wystrzają komunikaty w Radio, wygłaszane przez samych tymczasowych rządów miasta, którzy oczywiście widzą sprawy w różnym świetle.

Ludność, aby miała zaufanie i przekonanie, musi mieć swoich przedstawicieli, własnych informatorów. Musi istnieć publiczna trybuna, gdzieby można stawiać pytania i usłyszeć wyjaśnienia.

Niezbędna jest kontrola grosza publicznego przez obywatelską komisję rewizyjną. Inaczej musi panować nieufność, dezorientacja i szerzyć się zubożnienie do spraw miejskich.

Walka ruchu narodowego o prawdziwy samorząd w Polsce, to nie walka o jakąś „demokrację”, o „parlamentaryzm” samorządowy, ani obrona „wolności” w znaczeniu liberalizmu.

To walka o ten prawdziwy postęp kulturalny, którego nie stworzą same ustawy ani biurokracja państwowa, lecz wyzyskanie wszystkich sił drzemających w narodzie, bezpośrednie odczucie potrzeb przez samą ludność — o postęp trwały i konsekwentny, którego rękomią w pracy publicznej może być tylko uświadomiony współudział całego społeczeństwa.

Po oświadczeniu Rzeszy w sprawie Belgii

Min. Spaak o znaczeniu nowego statutu niezależności politycznej Belgii — Oficjalny komentarz niemiecki — Zadowolenie Włoch

Bruksela (PAT). Min. spraw zagr. Spaak przyjął dziennikarzy, którym złożył wyjaśnienia w sprawie wymiany not między Belgią i Niemcami. „Dokument niemiecki — stwierdził m. i. minister, — nie ma charakteru traktatu, lecz jest jednostronnym oświadczeniem rządu Rzeszy. Stanowi to bardzo wyraźne potwierdzenie ze strony Berlina, iż uważa on odtąd, że państwa zachodnio-europejskie są wspólnie jednakowo zainteresowane w całości i nienaruszalności obszaru belgijskiego. Ten gest niemiecki — z którego możemy być zadowoleni — jest logicznym następstwem oświadczenia francusko-angielskiego.

„Jestem przekonany — zakończył min. Spaak — że opinia zdaje sobie sprawę z wysiłków, jakie zadał sobie rząd belgijski, aby uzyskać dla kraju statut całkowitej niezależności, który jednak nie ma nic wspólnego z neutralnością z okresu przedwojennego. Nowy statut może tylko umocnić szacunek, jakim Belgia ceni się za granicą. Nakłada on jednak na nią obowiązek przedsięwzięcia wszystkich niezbędnych zarządzeń dla obrony kraju.

Berlin (PAT). Niem. Biuro Inf. ogłasza komentarz, pochodzący ze źródeł urzędowych, w związku z wymianą not między Belgią i Rzeszą.

Komentarz ten stwierdza m. i., że „stosownie do oświadczenia kanclerza Hitlera, Rzesza połączyła ze zobowiązaniem poszanowania nienaruszalności i integralności Belgii zapewnienie udzielenia pomocy na jej życzenie, w razie gdyby stała się ofiarą napaści lub najazdu. W tym oświadczeniu rząd Rzeszy w tak jasny i niedwuznaczny sposób stanął na stanowisku, zajęty przez rząd belgijski, że w sprawie tej nie mogą zająć jakiegokolwiek wątpliwości.

„Belgia uzyskała nieograniczoną pewność, iż dopóki nie weźmie udziału w akcji, wymierzonej przeciwko Niemcom, będzie zabezpieczona przed wszelkiego rodzaju krokami wojskowymi Rzeszy oraz, że w wypadku napaści przez inną stronę może liczyć na całkowitą pomoc Niemiec.

Rekiny w Gdyni

Gdynia. (Tel. wł.). Statek „Adam“ należący do towarzystwa dla połowów dalekomorskich „Pomorze“ przybył do Gdyni z normalną ilością śledzi. Między śledziami jednak znajdowały się wyjątkowo okazy rekinów.

Złowiono ogółem 5 wielkich rekinów z których każdy ma po 2 i pół metra długości i waży po 200 kg. Rekin w porcie rybackim wywołał ogólny podziw. Będą one przerobione na mączkę rybną. (p)

Stradivariusy

Lwów (ATE). Odkryte niedawno w okolicach Nadwórnej dwa bezcenne wartości instrumenty, będące dziełem słynnego Stradivariusa, przewiezione mają być wkrótce z Polski do Włoch, gdzie zostaną wystawione.

Właściciel Stradivariusów, nauczyciel z Nadwrnej, Józef Skrutynski, wniósł już do Urzędu Wojewódzkiego prośbę o zezwolenie na wywóz. Odkryte instrumenty zostaną we Włoszech poddane skrupulatnym badaniom.

Wiadomości

W Paryżu na kongresie Międzynarodowej Federacji b. Kombatantów (FIDAC) prezesem tej organizacji na rok bieżący wybrano gen. Romana Góreckiego.

W kołach prasowych zapowiadają, iż należy oczekiwać wkrótce podwyżki ceny dzienników w Paryżu z 30 i 40 centimów na 50 cent.

Akademia Goncourtów wybrała swym członkiem Francis Carco na miejsce opróżnione po śmierci Gaston Chereau. Kontrkandydatami byli René Benjamin i André Suarès.

Wielki przemysłowiec angielski lord Nuffield, który jest znany ze swej ogromnej ofiarności na cele publiczne, ofiarował sumę miliona funta szterlingów uniwersytetowi w Oksfordzie.

Mussolini przyjął inspektora „czarnych koszul“ w Hiszpanii gen. Teruzzi, który powrócił po wykonaniu powierzonych mu misji.

„Rząd Rzeszy uprawniony jest do oczekiwania, że krok ten wywrze pożyteczny wpływ na rozwój dobrych sąsiedzkich stosunków między Niemcami a Belgią“.

Rzym (PAT). Koła dobrze poinformowane oświadczają, że Włochy z wielkim zadowoleniem przyjęły wiadomość zawarcia porozumienia niemiecko-belgijskiego.

Znów zagadkowy mord we Francji

Paryż. (ATE). Opinia francuska żywo interesuje się śmiercią Marii Renard, której ciało znaleziono w niedzielę rano na torze kolejowym pomiędzy Fontainebleau a Bois-Lerai.

Opierając się na wynikach dotychczasowego śledztwa należy przypuszczać, że została ona zamordowana w wagonie pociągu Paryż — Nicea i dopiero później ciało jej wyrzucono na tor.

Zabójstwo nabiera tym bardziej zagadkowego charakteru, że najbliższa rodzina twierdzi, iż zmarła była ostatnimi czasy bardzo niespokojna, obawiała się zemsty, skarżąc się, że jest śledzona przez podejrzaną osobę. Opinia łączy ten mord z niemal identycznym zbrodnią o charakterze politycznym, popełnioną przez niewykrytych przestępców na Zuzannie Garola, również zamordowanej w pociągu koło

Nicei.

„Ce Soir“ zwraca uwagę na fakt, że Maria Renard, która oficjalnie miała przyznaną rentę wdową w wysokości 18.000 franków rocznie, prowadziła wystawny tryb życia i często odbywała tajemnicze podróże z Cap d'Ail, gdzie mieszkała była, do Nicei.

Poza tym pismo zaznacza, iż zmarła była wdową po majorze, który pracował w drugim oddziale sztabu. Nie ulega podobno wątpliwości, że znała różne tajemnice swego męża. Dziennik zwraca uwagę na fakt, że wraz ze śmiercią Marii Renard zginęły bez śladu dwie walizki, które miała ze sobą w przedziale, pozostały natomiast pieniądze.

W swych sprawozdaniach o przebiegu zbrodni, „Liberte“ zaznacza, że morderstwo ujawnione zostało przez władze dopiero po dwóch dniach.

Radykałowie przeciw komunistom

Paryż (PAT). Między czterema partiami „frontu ludowego“, tj. radykałami, Unią socjalistyczną, socjalistami i komunistami osiągnięto porozumienie w sprawie taktyki w drugim kole głosowania.

Wszystkie partie stosować się będą do tzw. dyscypliny republikańskiej tzn., iż kandydaci, którzy otrzymali mniejszą ilość głosów, będą ustępowali naturalnie w obronie czterech wymienionych stronnictw.

Porozumienie natrafia na pewne trudności w terenie. Np. jedna z silniejszych organizacji prowincjonal-

nych partii radykalnej tzw. federacja północy zapowiedziała już z góry, iż kandydaci jej nie będą się zrzekali swych głosów na rzecz komunistów. Również niektóre organizacje prowincjonalne partii socjalistycznej oświadczyły, iż nie będą się zrzekać na korzyść kandydatów radykalnych, posądżanych o zwalczanie polityki „frontu ludowego“.

Porozumienie w zasadzie faworyzuje partię radykalną, której kandydaci w drugim kole mają największe widoki powodzenia.

Następstwa polityki min. Cota

Paryż. (ATE). „Liberte“ gwałtownie atakuje min. lotnictwa Cota za odstąpienie licencji najnowszego typu samolotu francuskiego „Potez 63“ Sovietom, które kolejno miały odsprzedać tę licencję rządowi chińskiemu.

Pismo zaznacza z wielkim oburzeniem, że armia francuska dotychczas posługuje się dawnymi typami aparatu-

tów „Potez 540“ i „Bloch 210“, które okazują się przestarzałe i ostatnio uległy w wyścigu Istres — Damaszek — Paryż włoskim samolotom typu „S 79“. — podczas kiedy armia sowiecka i chińska dysponują wynalazkiem francuskim, wytwarzając najnowocześniejsze płatowce.

Masowy napływ turystów do Paryża

Paryż. (ATE). Prasa podaje ciekawe dane statystyczne, dotyczące ruchu turystycznego zwiększonego wskutek światowej wystawy w Paryżu.

Okazuje się, że kartę wstępu wykupiło przeszło 700.000 cudzoziemców. Liczba turystów, przybyłych do Francji liniami okrętowymi od strony Morza Bałtyckiego, zwiększyła się o 22,7 pct, z wysp Antylijskich — o 32 pct, dla linii okrętowych śródziemnomorskich — o 66 pct, dla linii New York —

Hawr i transatlantycznej — 30,63 pct.

Liczba zwiedzających muzeum w Luwrze wyniosła w trzech letnich miesiącach 759.000 osób, w porównaniu z 242.000 w roku zeszłym. Zamek w Wersalu oglądało w tym roku 1.744.000 osób, zamiast 350.530 w roku zeszłym.

Najlepiej wyszły na imprezie wystawowej teatry paryskie, które za wyłączeniem kin powiększyły swe dochody o całe 40.000.000 franków w stosunku do roku zeszłego.

Na Zamku

Warszawa. (Tel. wł.). W kołach politycznych duże wrażenie wywarła wiadomość o audjencji delegacji Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowniczych na Zamku.

W skład Centralnej Komisji wchodzi około 50 organizacji pracowników państwowych i prywatnych. Należy do niej też m. i. Zw. Nauczycielstwa Polskiego. (w)

Akcja POW

Warszawa. (Tel. wł.). Zwraca uwagę akcja POW, dążąca do ściślejszej organizacji swych kół.

11 listopada w Wilnie ma odbyć się manifestacyjny zjazd POW, a zarząd główny w odezwie umieścił bardzo charakterystyczne zdanie: nawołuje

mianowicie do uczestnictwa w zjeździe dlatego, ażeby stwierdzić, iż „epoka marsz. Piłsudskiego, w której przygotowywali się (peowiaci) do czynu zbrojnego, nie minęła“. (w)

Żydowski strajk

Warszawa. (Tel. wł.). Wybuchł dwudniowy demonstracyjny strajk studentów żydowskich przeciw rozporządzeniu o ławkach. W domu akademickim zastrajkowało 800 studentów Żydów. (w)

Oberwała się turnia

Bern. (PAT). Na wschodnim stoku góry Jungfrau oberwała się turnia, wznosząca się powyżej tzw. Mathildenspitze, powodując osypanie się skał objętości 100.000 m sześć. Olbrzymia ta

masa zasypała lodowce na południowym stoku Jungfrau oraz część lodowca Aletsch, na którym leżą bloki wielkości kamienia i kilkumetrowe wały śnieżne.

Samochód pod pociągiem

Królewiec. (PAT). Na niechronionym przejeździe kolejowym koło miejscowości Loetzen (Prusy Wsch.) wpadł pod pociąg samochód.

Dwie osoby zostały na miejscu zabite, a dwie ciężko ranne odwieziono do szpitala.

Pożar szpitala

Fryburg. (PAT). Wybuchł olbrzymi pożar w szpitalu miejskim, w którym leżało 100 chorych oraz kilkudziesięciu starców stale tam mieszkających. Pożar zniszczył większą część budynku i kaplicę, pochodzącą z 17 w. Szkody wynoszą ok. pół miliona fr. szw.

Ofiar w ludziach na szczęście nie ma, udało się bowiem, mimo wielkich trudności, w porę chorych ewakuować. Przyczyną pożaru było podpalenie przez chorego umysłowo, który zbiegi z zakładu i jeszcze tego samego dnia podpalił drugi dom.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań. 14. 10. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych obracano jedynie 4% premiami dolarowymi po 38%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. R. obracano 4½% złotowe listy zast. serii L po 54½%, natomiast płacono za 4% listy zast. konwert. 49½%.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 108.— bez oddawców, natomiast obracano akcjami Lubań—Wronki po 15.— w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

4% poz. prem. dolarowa, seria III 38½ +

4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn.

Ziemstwa Kredyt. 54½ +

4% listy zast. konwert. osteppl. P. Z. K. 49½ P

Akcje bankowe i przemysłowe

Lubań—Wronki 15.— P

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań. 14. 10. 1937 r.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto 22,75— 23,00

Usposobienie stałe. 29,75— 30,25

Pszenica 23,50— 24,50

Usposobienie spokojne. 22,50— 22,75

Jęczmień browarowy 21,50— 22,00

Usposobienie spokojne. 20,75— 21,25

Jęczmień 700—717 g/l. 21,75— 22,00

Usposobienie stałe. 20,75— 21,00

Jęczmień 673—678 g/l. 32,25— 33,25

Usposobienie spokojne. 30,75— 31,75

Jęczmień 638—650 g/l. 23,75— 24,75

Usposobienie spokojne. 50,00— 50,50

Owies I stand. 46,00— 46,50

Usposobienie stałe. 44,00— 44,50

Owies II stand. 41,00— 41,50

Usposobienie spokojne. 36,00— 36,50

Maka żytnia gat. I 0-50% 33,00— 33,50

Usposobienie spokojne. 15,25— 16,00

Maka żytnia gat. 0-35% 16,25— 16,50

Usposobienie spokojne. 15,00— 15,50

Maka żytnia gat. II 50-65% 15,25— 16,25

Usposobienie spokojne. 57,00— 59,00

Maka pszen. gat. I wy. 0-30% 47,00— 50,00

Usposobienie spokojne. 38,00— 40,00

Maka pszena gat. I 0-50% 21,50— 26,00

Usposobienie spokojne. 22,50— 24,00

Maka pszena gat. II A 50-65% 77,00— 80,00

Usposobienie spokojne. 3,00— 3,75

Totalizm starościński

Prezes Rady Min. gen. Sławoj-Składkowski wydał — jak wiadomo — dwa charakterystyczne zarządzenia. W jednym polecił starostom złożyć prezesury w miejscowych organizacjach społecznych, w drugim nakazał władzom administracyjnym — a więc głównie także starostom — ograniczenie interwencji przy wyborze sołtysów do zatwierdzenia kandydatów, posiadających wymagane przez ustawy kwalifikacje — niezależnie od ich poglądów politycznych.

Dodać jeszcze należy, że przed wydaniem tych ogólnych zarządzeń p. premier w charakterze ministra spraw wewnętrznych usunął z urzędów 18 starostów w różnych częściach kraju. Zbieg tych trzech zarządzeń nie jest przypadkowy. Mają one wspólne źródło, którym jest przerost władzy powiatowych szefów administracji, — przerost szkodliwy nawet w rozumieniu obecnego rządu.

Tak się składa, że to zagadnienie zostało w ostatnich czasach ciekawie oświetlone także od strony samorządu. W pierwszych dniach października odbywał się w Wilnie zjazd Związku Powiatów. Przy sposobności „ozonowy” (do niedawna lewicowo - demokratyczny) „Kurier Wileński” przeprowadził wywiad z prezesem tego Związku i naczelnym rzeczoznawcą obozu rządowego od spraw samorządu terytorialnego dr. Maurycem Jaroszyńskim.

Na pytanie: „Czy działania samorządu terytorialnego nie krępuje zbyt- ni faktyczna jego zależność od administracji ogólnej?” — tak odpowiedział p. Jaroszyński:

„Istniejące zależności wywodzą się do pewnego stopnia z samego ustroju samorządu, który uważam w dzisiejszych warunkach w zasadzie za uzasadniony, natomiast praktykowaną zwłaszcza na niektórych terenach metodę dalszego uzależniania samorządu i decydowanie za samorząd przez czynniki administracyjne uważam za wybitnie szkodliwą. Moim zdaniem nigdzie stopień uświadomienia obywatelskiego w Polsce nie jest taki, aby usprawiedliwiał tego rodzaju postępowanie.”

Diagnoza jest jasna. Władza starościńska za daleko została posunięta w polityce (wybory), samorządzie i życiu społecznym. Moglibyśmy dodać, że także w gospodarczych i prywatnych stosunkach obywateli, ale zatrzymamy się w zakresie, wskazanym przez dwóch wybitnych przedstawicieli pomajowego systemu, dodając garść uwag historycznych.

Przerost władzy starościńskiej jest produktem „ideologii” B. B. W. R., która przeciwstawiała „partijnictwu” politycznemu samorząd i organizacje społeczne. Ale że blok nie miał dostatecznego oparcia ani w pierwszym ani w drugim, więc piękna ta na oko zasada doprowadziła w praktyce do uzależnienia całego życia publicznego od administracji. Tak powstał pewnego rodzaju totalizm administracji czy biurokracji, występujący szczególnie w pierwszej instancji, zetkniętej bezpośrednio ze społeczeństwem, czyli w urzędach starościńskich.

System ten ujawnił się najjaskrawiej przy wyborach parlamentarnych i samorządowych. Tu warto przypomnieć, że w okresie wyborów do Sejmu w 1928 i 1930 r. ministrem spraw wewnętrznych był gen. Sławoj-Składkowski, a wiceministrem dr Maurycy Jaroszyński, czyli że inicjatorami sy-

stemu byli ci mężowie, którzy obecnie podejmują walkę z jego przerostami. W okresie wyborów samorządowych 1933—4 dr Jaroszyński bronił gorliwie zasady jedności administracji rządowej i samorządowej, co w praktyce wyraziło się zupełnym niemal wchłonięciem drugiej przez pierwszą.

Teraz mamy odwrót. Jak daleko będzie on posunięty, czy wyjdzie poza

Bank Związku Spółek Zarobkowych przypomina, że **książeczki wkładowe rozdane młodzieży szkolnej przy zakupie książek** winny być Bankowi przedłożone do rejestracji **do dnia 1 listopada rb.** Rejestracja nie jest uzależniona od równoczesnego dokonania wpłaty na konto. Książeczki mogą być przedłożone również w godzinach wieczornych (od 18.30—19.30).

Pg 33 662-41,59

Komunizm występuje pod „narodową” maską

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Paryż, w październiku.

Nie od dzisiaj wiadomo, że komunizm przybiera często obłudną maskę, by w ten sposób móc łatwiej zjednywać sobie szersze masy społeczeństwa. W obecnej chwili taką maską tutejszych bolszewików, pozostających na usługach Moskwy, jest głoszenie hasła: „La France aux Français” — „Francja dla Francuzów”. Tak agitatorzy z III Międzynarodówki rywalizować chcą obecnie swym zapalem „narodowym” — z francuskimi patriotami.

Pierwsze próby tej nowej strategii rozpoczęły się już w 1936 r., w czasie kampanii wyborczej. Komuniści doszli bowiem do przeświadczenia, iż nie należy zbyt krańcowymi teoriami odstraszać poczytnych Francuzów od przechodzenia na „czerwoną” wiarę Moskwy. W czasie też różnych rewolucyjnych maskarad można było widzieć czerwony sztandar obok trójkolorowej chorągwi Francji. Obecnie jednak jesteśmy już bardzo daleko od tych pierwszych, nieśmiałych i niezręcznych kroków, stawianych przez komunizm, celem otumanienia mas i zastawienia na nie sieci przy pomocy kłamstwa i obłudy.

Bo, oto niedawno ukazał się na murach Paryża afisz, przedstawiający młode, dorodne i uśmiechnięte dziewczę, której głowa zarysowuje się na tle

granice gromady i gminy wiejskiej, a zwłaszcza jak będzie wykonany w praktyce, — to się zobaczy. Na razie dobre i to — że użyjemy ogólnego określenia — częściowe ogłoszenie upadłości systemu totalizmu starościńskiego.

Jeżeli ten system ma ulec zmianie, to zapytujemy: w jakim kierunku? co przyjdzie na miejsce starostów-prezesów, starostów-polityków, mianujących radnych, sołtysów, wójtów, burmistrzów i nawet posłów?

Słyszemy w ostatnich czasach o „demokracji kierowanej”. Tajemnicze to określenie budzi uzasadniony niepokój w społeczeństwie, które jako przedmiot owego „kierowania” zapytuje się, kto — jeśli nie władze administracji politycznej — będzie tu podmiotem?

M. K.

mapy Francji, a dokoła charakterystyczne napisy: „C'est le vrai visage de la France” — „To jest prawdziwe oblicze Francji”, oraz „Humanité”, nazwa organu prasowego komunistów.

Nie dość na tym. Partia komunistyczna wydała obecnie w ogromnym nakładzie bogato ilustrowaną broszurę pt. „Communisme au service du pays” — „Komunizm na usługach kraju”.

To wyzywające oświadczenie w ustach tych, dla których do niedawna słowo „naród” było poniekąd bluźnierstwem, jest tak nieoczekiwane wobec głoszonych dogmatów komunizmu, że nawet uświadomiony czytelnik czytając je, przeciera sobie oczy i zapytuje sam siebie z kogo kpią, lub właściwie kogo chcą nabrać? Bo o to niewątpliwie chodzi. Używając słów „naród”, „kraj” itp., nieznanych dotąd w słownictwie bolszewickim, komuniści pragną za wszelką cenę otumaniać Francuzów. Dlatego powyższą publikację należałoby raczej zatytułować „Kłamstwo na usługach komunizmu”. Co bowiem w niej czytamy? — „Wszyscy ludzie dobrej woli, wszyscy ci, którzy nie powodują się interesami, przeciwnymi interesom ludu, zmuszeni są stwierdzić, podobnie jak to zresztą potwierdzają fakty, że partia komunistyczna pozostaje na służbie kraju, że dzięki niej lud widzi jaśniej, iż poczy-

nia reakcji, działającej pod pokrywą rzekomego nacjonalizmu, są w istocie najgorszą działalnością wroga narodowi”. „Partię komunistyczną cechuje przede wszystkim poczucie honoru i uczciwość. Jest ona obrońcą kultury i francuskich tradycji, jest partią dobra publicznego, stawiającą na czoło interes kraju”.

Potem następuje niezwykle obłudnie przedstawiona historia Francji, w której nie brak i Joanny d'Arc, oraz opisów francuskich bogactw kulturalnych, jej plodów itp., które należy za wszelką cenę ochronić przed francuskimi agentami hitleryzmu i faszyzmu, a zachować dla ludu francuskiego. Ten zaś partia komunistyczna wzywa do jedności, a to w imię Jaurès, Marksa, Lenina i Stalina...

Czytając podobne wynurzenia przypomina się bajka o „czerwonym kapurku”, na której autor broszury, wiceprezes izby, a zarazem sekretarz partii komunistycznej, p. Duclos, widocznie się wzorował.

Obecnie zaś z okazji wyborów kantonalnych, francuscy bolszewicy poszli jeszcze dalej w swym systemie. Całe mury zalepione są afiszami wyborczymi obwieszczającymi: „Dość już interwencji zagranicznej w francuskich sprawach”, a przecież niezawodnie i ten afisz został rozlepiony na interwencję właśnie Moskwy; a dalej: „Niech żyje jedność narodu francuskiego”, „Français unissez-vous”!

Zagladnijmy teraz z kolei do kuźni bolszewizmu, jaką jest księgarnia komunistyczna, znajdująca się przy ul. La Fayette, w tym samym zresztą domu, w którym znajduje się siedziba partii. Czekając na znalezienie niemożliwej zresztą do znalezienia, bo nieistniejącej broszury w języku włoskim, której zażądałam, usłyszałam rozmowę, zawierającą szereg ciekawych informacji.

I tak komuniści pragnąc pozyskać dla siebie żołnierzy, co czynią? — Urządzają dla młodych rekrutów specjalne pożegnania z winem, wieczornice, bale nawet. Zbiera się również na nich składki, dzięki którym posyłane są następnie żołnierzom przesyłki. Skoro zaś wracają, to młodzież komunistyczna organizuje na ich cześć przyjęcia z pogadankami i w ogóle roztacza czułą opiekę.

Czekając dalej jeszcze dość długo na ową trudną do znalezienia broszurę, widzę, że raz po raz, otwierają się drzwi. Wchodzą ludzie w czapkach na głowie, najprawdopodobniej robotnicy. Zwracają się prosto do plowego jego- mościa i przyciszonym głosem pytają: „Comité de Bilbao”. Ten im w ten sam sposób odpowiada: „Drzwi obok”. Komitet ten, jak wiadomo, werbuje ochotników dla Hiszpanii. I. B.

FAKTY i OCENY

Krakowskie oświadczenie

Krakowskie biuro „OZN” wydało komunikat, w którym oświadcza, że na posiedzeniu prezydium organizacji miejskiej „OZN” w Krakowie zabrał głos m. in. sen. Emil Bobrowski, który podkreślił, że wszelkie wiadomości na temat tworzenia przez niego i przez p. wicemarszałka Kwaśniewskiego odrębnej organizacji są błędne. Wicemarszałek Kwaśniewski przyłączył się do oświadczenia sen. Bobrowskiego.

Pp. Kwaśniewski i Bobrowski głosni są ze swego stanowiska w sprawie wawelskiej i z tego, że stanęli na czele krakowskiej demonstracji przeciw ks. metropolicie Sapieżu. P. Kwaśniewski poza tym udzielił wywiadu, w którym oświadczył się ze swoimi lewicowymi przekonaniem. Widocznie można to obecnie pogodzić z przynależnością do „OZN”.

Oświadczenie pp. Bobrowskiego i Kwaśniewskiego ukazuje się dość późno w stosunku do wiadomości o ich próbach przeprowadzenia samodzielnej akcji politycznej.

Sieroszewskiemu z odsieczą

Stanowisko prezesa „Palu”, p. Sieroszewskiego, w sprawie wawelskiej wywołało oburzenie społeczeństwa. Objawem tego była m. in. rezygnacja znanego pisarza katolickiego, Karola Huberta Rostworowskiego, z członkostwa PAL.

P. Sieroszewskiemu pospieszyla natomiast z odsieczą — co jest charakterystyczne — liczne organizacje „sanacyjne”. Obok listów podanych już przez nas zasługuje na uwagę jeszcze poniższy:

„Do obywatela senatora Wacława Sie-

roszewskiego, prezesa honorowego Związku Strzeleckiego w mieście.

„W czasie, gdy obywatel prezes stał się przedmiotem szeregu wrogich wystąpień, Związek Strzelecki uważa za swój obowiązek złożyć Ci wyrazy głębokiej czci za służbę całego Twego życia — i za to, że zawsze i wszędzie byłeś jednym z najwspanialszych Józefa Piłsudskiego żołnierzy.”

Jak wiadomo Związek Strzelecki zgłosił akces do „OZN”.

O „Stronnictwie Pracy”

Pisząc o nowopowstałym „Stronnictwie Pracy” zapewnia „Nasz Przegląd”, że do nowej partii

„przyłączy się zapewne także umiarkowany odłam Stronnictwa Narodowego. Świadczy o tym przystanie do Partii Pracy takich działaczy narodowych, jak Stanisław Grabski, Młynarski, Czechowicz i Świętochowski”.

Żaden z wymienionych działaczy nie należy do Str. Nar., a trzej ostatni zawsze stali od niego z daleka.

Dając sprawozdanie z kongresu nowego Stronnictwa „Słowo” zauważa:

„We władzach uderza brak przedstawicieli duchowieństwa, które przecież stanowiło kiedyś w poważnej mierze główną siłę dawnej Chadejki. W kołach politycznych wyrażono przekonanie, iż faktycznym kierownikiem politycznym nowego Stronnictwa będzie gen. Kukiel, należący, jak wiadomo, do najbliższego otoczenia gen. Sikorskiego.”

Bliskie kontakty z gen. Sikorskim posiada również urzędujący prezes „Stronnictwa Pracy”, p. Popiel.

Sześciu Januszajtisów

Niektóre dzienniki podają za „Słowem” wiadomość, że na Zjeździe Hallerczyków

„plk. Januszajtis sprzeciwił się stanowczo przystąpieniu Hallerczyków do Stron.

Pracy, wypowiadając się natomiast za porozumieniem ze Stron. Narodowym”.

Również za „Słowem” dodały dzienniki uwagę, że „plk. Januszajtis nie należy identyfikować z generałem tego samego nazwiska”.

W związku z tym „Warszawski Dziennik Narodowy” pisze:

„Można naturalnie mówić o dwóch a nawet o sześciu Januszajtisach, piastujących w różnym czasie różne rangi wojskowe. Był Januszajtis porucznik, Januszajtis major itd. Jednak gdy pułkownik Januszajtis został generałem, to na placu jest już tylko jeden i to generał. Pułkownik skończył się z chwilą przyszycia wężyków na mundurze.”

A no, pewnie...

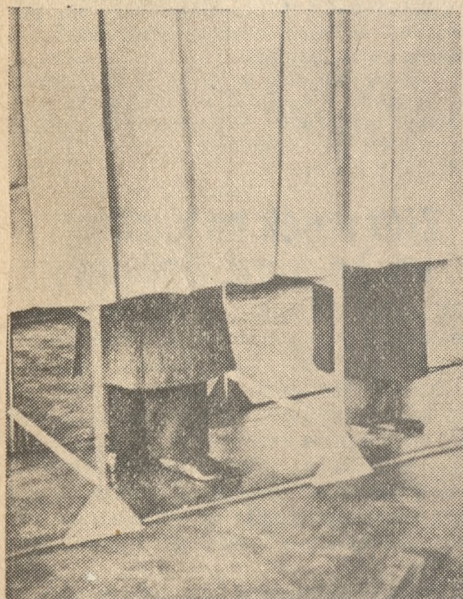
Lekarze z Brześcia świecą przykładem

W wyniku akcji związanej z wprowadzeniem paragrafu aryjskiego wystąpił ze Związku Lekarzy w Brześciu n. Bugiem lekarz Żydzi: dr dr Biegun Arja, Gejzler Józef, Joffe Srul, Kagan Icko, Manzoni Semion, Mostowińska Chaja, Perlis Efim, Rozenblum Naum, Sarnaker Dawid, Zelikson Zelman, Awerbuch Mendel, Milner Mordko, Zylbersztejn Mojżesz.

Dotychczasowy obwód brzeski liczył 19-tu członków, tak że pozostało tylko 6-ciu chrześcijan. W związku z wystąpieniem lekarzy Żydów wzrosła bardzo znacznie liczba członków Związku lekarzy Polaków i chrześcijan, gdyż wynosi ona obecnie 33 i obejmuje wyłącznie lekarzy chrześcijan.

Równocześnie żydowskie lekarze w całej Polsce prowadzą jednolitą akcję odmawiając prenumerowania „Nowin Społeczno-Lekarskich”, które są organem Związku Lekarzy.

Paragraf aryjski w Związku Lekarzy dokonuje się w praktyce, a przykład Brześcia dowodzi, że daje znakomite rezultaty.

TAK WIDZIAŁ FOTOREPORTER wyborców francuskich w dniu wyborów samorządowych.

Wartość portu gdyńskiego

Ile wydaliśmy na Gdynię — Ile zyskaliśmy

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Gdynia, 13 października

Dyr. departamentu morskiego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, p. Moździencki, zamieścił w „Wiadomościach Portu Gdyńskiego” artykuł, omawiający koszt budowy portu w Gdyni i zyski, jakie z niego ciągnie gospodarstwo polskie.

Jak wynika z wywodów autora, ogólny koszt budowy wodnych portu gdyńskiego wyniósł 150 milionów złotych.

Koszt poszczególnych rodzajów inwestycji naziemnych, wykonanych w porcie z funduszy publicznych i prywatnych, na dzień 1 stycznia 1937 r. wyniósł:

magazyny i urządzenia magazynowe ca 59 milionów zł;
urządzenia przeładunkowe ca 18 milionów zł;
inwestycje kolejowe ca 20 milionów złotych;
drogi, mosty, kanalizacja ca 9 milionów zł.

Razem inwestycje naziemne do chwili obecnej kosztują ca 106 milionów zł, co wraz z kosztami inwestycji wodnych, ustalonych na sumę 150 milionów zł, daje łączną sumę ca 256 milionów złotych.

Na terenie portu gdyńskiego inwestycje wodne i naziemne z funduszy prywatnych i publicznych wynoszą, wraz z nowo rozpoczętymi pracami, ca 68,5 milionów złotych.

Powierzchnia portu gdyńskiego wynosi 1.010 ha, z czego tereny lądowe zajmują ca 655 ha, tereny zaś wodne 355 ha. Na terenie portu w chwili o-

becnej znajduje się 40 magazynów o powierzchni użytkowej przeszło 200.000 mtr. kw. Głębokość basenów waha się w granicach od 6—12 mtr. Ogólna długość falochronów wynosi ca 3.950 m, wykonanych nabrzeży 11,5 km. W chwili obecnej port posiada ogółem 78

Nadeszły ostatnie Nowości! Piękne żemperki, zakieciaki, komplety, berety i szale. Wielki wybór, **towar pierwszej a nie drugiej jakości** po tanich cenach poleca **Kalamajski**.

Pg 29749/3842

Młodzież W. S. H. walczy o swe prawa

Sprawozdanie z wiecu „Bratniej Pomocy” WSH w Poznaniu

W dniu wczorajszym o godz. 20 w sali 100 W. S. H. odbył się wiec w sprawie nadania pełnych praw akademickich dla Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, zwołany przez „Bratnią Pomoc” SSS. WSH.

Do licznie zgromadzonej młodzieży przemówił jako pierwszy prezes „Bratniej Pomocy” p. Jerzy Wasik, witał dyrektora prof. Skalskiego oraz pp. profesorów: Żardeckiego, Barcińskiego, Rosińskiego i Wiertelaka, po czym w krótkich słowach przedstawił zasadniczy cel wiecu.

Drugi z kolei mówca p. Bernard Jędrzejewski omówił sytuację, w jakiej znajduje się Wyższa Szkoła Handlowa i jej absolwenci, na skutek niewprowadzenia w życie ustawy z 29 marca r. b., dającej pełne prawa akademickie tej uczelni handlowej. Prelegent stwierdził, że Wyższa Szkoła Handlowa w Poznaniu posiada wszelkie dane, aby zostać szkołą akademicką i to tym bardziej, że jako placówka naukowa o praktycznym nastawieniu do życia gospodarczego rok rocznie wypuszcza dziesiątki absolwentów, którzy stają

urządzeń przeładunkowych, dających możliwość obsłużenia około 1 miliona ton przeładunku miesięcznie. Port w całości zaopatrzony jest w sieć torów ogólnej długości do 170 km.

Korzyści, osiągnięte z posiadania własnych portów, jako minimalną kwotę oszczędności, osiągniętą z tytułu ominięcia w okresie lat 1922-36 usług kolei i portów obcych, ocenia autor na przeszło 2,5 miliarda złotych.

Do podanej wyżej kwoty dochodzą jeszcze wpływy, zainkasowane przez przedsiębiorstwa żeglugowe za przewóz towarów i pasażerów około 2,5 miliarda złotych. Obecnie flota polska uczestniczy tylko w 9 pct w obsłudze towarowej polskich portów. 91 pct obsługiwanych jest przez bandery obce. Wpływy bander obcych wynoszą rocznie przeszło 106 milionów złotych. (p)

się awangardą polskiego przemysłu i handlu.

Równocześnie mówca zaznaczył, że w tym roku na WSH. nie przyjęto na pierwszy rok studiów ani jednego Żyda, a dla trzech Żydów drugiego roku studiów wyznaczono osobne miejsca.

Następnie dyrektor prof. Skalski udzielił odpowiedzi na zadane przez referenta pytania pod adresem władz uczelni zaznaczając, że władze uczelni w dalszym ciągu będą konsekwentnie dążyły, by Wyższa Szkoła Handlowa w jak najkrótszym czasie uzyskała pełnię praw akademickich.

W zakończeniu wiecu młodzież zebrała w liczbie 600 osób uchwaliła przez aklamację rezolucję, w której stwierdza, że niewydanie rozporządzenia wykonawczego przez Min. W. R. i O. P. do wspomnianej ustawy w wysokim stopniu krzywdzi W. S. H. i jej absolwentów. A dalej, że z uwagi na rolę W. S. H. w życiu gospodarczym Wielkopolski, Pomorza i Śląska, trzeba by to rozporządzenie wykonawcze ukazało się jak najwcześniej.

Niezwyczajne bankructwo

Czy na to płacimy ubezpieczenia społeczne?

Gdynia (Tel. wł.) W Gdyni przy ul. 10 Lutego Zakład Ubezpieczeń Społecznych wybudował okazały gmach siedmiopiętrowy. Na parterze tego gmachu mieści się komfortowa kawiarnia „Bałtyk”, której właściciel w podziemiach prowadzi też luksusowo urządzony kabaret.

„Bałtyk” robił podobno obroty miesięczne sięgające 120 tys. zł. Dzierżawcą lokalu był niejaki Czapliński z Warszawy, któremu Zakład Ubezpieczeń wynajął lokale na jakieś specjalne polecenia. Obecnie, kiedy kawiarnia jest czynna zaledwie 15 miesięcy Czapliński poprosił o nadzór sądowy. Rejestr wierzytelności rośnie i osiągnie ponad 100 tys. zł. Ciekawe są następujące zadłużenia Bałtyku:

czynsz 10 tys. zł, składki ubezp. 13 tys. zł, podatki zaległe 5 tys. zł, pracownicy 3 tys. zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydzierżawił kawiarnię bez złożenia kaucji. Rezultat jest ten, że przepadnie najprawdopodobniej 10 tys. zł z funduszu emerytalnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tak zabezpieczono emerytury pracowników umysłowych. Jest to fakt tym bardziej dziwny, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w swoich domach czynszowych w Gdyni nawet od najbiedniejszych lokatorów bezwzględnie przy wynajmowaniu mieszkania żąda złożenia kaucji w wysokości sześciomiesięcznego czynszu. (p)

Umowa handlowa z Rumunią

Bukareszt. (PAT). Prasa zamieszcza treść protokołu uzupełniającego do polsko-rumuńskiej umowy handlowej, będącego wynikiem ostatnich rokowań w Bukareszcie.

Na podstawie tego protokołu sumy zamrożone, a pochodzące z importu towarów polskich do dnia 31 grudnia 1934, zdeponowane będą w Rumuńskim Banku Narodowym do dyspozycji Polskiego Instytutu Rozrachunkowego. Zobowiązania z tytułu walut przeliczane będą na leje według kursu dnia wpłaty przez dłużników.

Również zostaną wpłacone na konto P. I. R. następujące sumy: 1.600 tys. lei, pochodzące z likwidacji funduszu fundacji Millera, która to sprawa została załatwiona między magistratami Czerniowiec i Lwowa. Dalej — półtora miliona lei z realizacji 14-procentowej konsolidacyjnej pożyczki rumuńskiej z r. 1932 oraz 1.800 tys. lei, pochodzących ze sprzedaży nieruchomości obywateli polskich.

Polskie koleje będą mogły zażądać wpłacenia na swe konto należnych im sum. Również za obustronną zgodą będą mogły być wpłacone na powyższe konto sumy innego pochodzenia.

Kwoty, złożone w Rumuńskim Ban-

ku Narodowym, będą użyte przez P. I. R. do zapłacenia za towary rumuńskie, eksportowane do Polski.

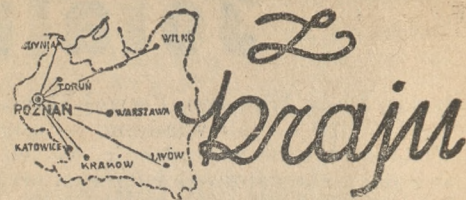
Wybuch w kopalni

Berlin. (Tel. wł.) W kopalni Nordstern w Gelsenkirchen-Horst nastąpił w nocy wybuch gazów. Czterech ślusarzy, dwóch górników i jeden elektryk zostali zabici. Dwie osoby są lekko ranne.

Na pogorzalców wsi Roszki-Ziemaki

złożono w administracji pisma naszego dalsze ofiary, a mianowicie:

Eligiusz Zaworski	0,50 zł
Stron. Narodowe w Gdyni:	
ni: koło ks. Skargi	38,60 zł
koło Gdynia III	24,50 „
koło Rumia-Zagórze	33,15 „
zebrane na zebraniu ogólnym w dn. 10. 10. 37	49,97 „
	146,22 „
Stronnictwo Narodowe, koło Katowice-Jamskie, zebrane wśród członków	5,50 „
Piotr Dymalski, Ostrów Wlkp.	10,— „
Stronnictwo Narodowe, koło Podzamcze	4,— „
razem z poprz. pokwitowanymi	3384,49 zł

MIEDZY ŻYDAMI

Po kilkudniowej rozprawie zapadł przed Sądem Okręgowym w Warszawie wyrok w sprawie nadużyć dokonanych żydowskim towarzystwem pogrzebowym „Ostatnia Posługa”. Dopuszczał się ich od szeregu lat kierownik tej instytucji Pinkert, ciągnąc z tego kolosalne zyski. Wmieszani byli również dwaj lekarze żydowscy Kon i Kustin. Sąd skazał Pinkerta na łączną karę półrocza roku więzienia, 10 tys. zł grzywny i pozbawienie praw na 5 lat. Obaj lekarze otrzymali z uwzględnieniem amnestii po 4 miesiące więzienia.

W warszawskiej rzeźni miejskiej po sprzeczce między handlarzami Mojżeszem Geldtrunkiem a Szulimem Rosenbergiem ten ostatni zajeżdżał swego przeciwnika śmiertelnie toporem. Rodzina ofiary za pośrednictwem wspólnych znajomych postanowiła sprawę tę z zabójcą załatwić ugodowo nie mieszając w to sądów. Powiadomiona jednak o wypadku policja aresztowała Rosenberga a zwłoki zabitego przekazała do prosekutorium.

ŚMIERTELNIE POSTRZELONY PRZEZ STRAŻNIKA KOLEJOWEGO

W okolicy Piotrkowa Kujawskiego strażnik pociągu towarowego idącego w stronę stolicy zauważył jakiegoś mężczyznę który uciepiony do wagonu usiłował zerwać plombę na drzwiach. Ostrzegł go więc wołaniem, a następnie zaczął strzelać i ranił go w klatkę piersiową i brzuch. Rannym okazał się notoryczny złodziej kolejowy Leon Wągrowski; w stanie beznadziejnym odstawiono go do szpitala kolejowego.

GÓRNICY TWORZĄ SPÓŁDZIELNIĘ DLA URUCHOMIENIA KOPALNI

Nie mogąc się doczekać uruchomienia nieczynnych od szeregu lat kopalni rud cynkowych i ołowianych w Bolesławiu pod Olkuszem, górnicy tamtejsi postanowili ostatecznie sami utworzyć spółdzielnię i zebrany w ten sposób kapitałem przyczynić się do odbudowy przemysłu cynkowego w Bolesławiu. Zgłosiło się dotychczas około 500 członków, którzy zadeklarowali podobno już dwa miliony złotych. Sprawa ta wzbudziła w całej okolicy olbrzymie zainteresowanie, wszyscy czekają na dalszy rozwój tej akcji.

ARYJSKI CECH FRYZJERÓW W KATOWICACH

Do istniejącego od 60 lat Przymusowego Cechu Fryzjerów w Katowicach należeli także Żydzi, a nawet odgrywali w nim wielką rolę, chociaż przeważającą większość stanowią Polacy - chrześcijanie. Wreszcie większość przyszła do przekonania, że tak dalej być nie powinno i na ostatnim zebraniu powzięła uchwałę, że: „Do cechu mogą należeć Polacy - chrześcijanie od urodzenia”. Żydzi usiłowali protestować, lecz wobec zdecydowanej woli większości członków chrześcijan musieli ustąpić.

Przy obstrukcji, nieprawidłowej fermentacji w kiszkach grubej, bólach żołądka oraz ucisku w okolicy żołądka, stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** szybko usuwa nagromadzone w przewodzie pokarmowym ślaki i pobudza niezawodnie dalszy proces trawienia. Zapytajcie się Waszego lekarza.

Pg 21 678

NUNCJUSZ APOSTOLSKI W WILNIE

Pobyt J. E. ks. arcybiskupa Filipa Cortesi, nuncjusza apostolskiego 11 — 16 bm., w Wilnie, zamienił się w wielką manifestację mieszkańców na rzecz dostojnego gościa. Duchowieństwo z metropolią wileńskim ks. arcyb. Jalbrykowskim na czele oraz przedstawiciele władz witali ks. Nuncjusza na dworcu kolejowym, skąd udano się do Ostrej Bramy. Miasto było udekorowane.

Następnie udał się Nuncjusz Apostolski do miejscowości Radomskowice na pograniczu, witany wszędzie po drodze z wielkim entuzjazmem.

Po powrocie zaś, w dniu 13 bm., zwiedzał kościoły i zakłady wileńskie. W czasie swojego pobytu na Wileńszczyźnie do 16 bm. zwiedzi ks. Nuncjusz jeszcze Troki, Kalwarię i Narocz.

Złóż datek na kuchnię im. ks. kard. Dalbora

W dniu dzisiejszym (14. 10.) odbędzie się na ulicach m. Poznania zbiórka na rzecz Tanich Kuchni im. ks. Kardynała Dalbora. Mieszczą się one przy ul. Skarbowej i Pl. Bergera i wydają codziennie około 600 obiadów.

Za te obiady płaci Zarząd Miejski, placu Poznański Okręg „Caritas”, lecz wielu otrzymuje obiady bezpłatnie. W roku ub. wydano 51.792 obiadów bezpłatnie.

Zbiórka dzisiejsza ma na celu zasilenie funduszy kuchni, któreby umożliwiły im dalszą pracę dla dobra społeczeństwa.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STARE - MIASTO

Zebranie plenarne odbędzie się we czwartek o godz. 20 w sali Domu Katolickiego na Śródcie.

KOŁO RATAJE

Pierwsza lekcja kursu kandydatów odbędzie się w czwartek o godz. 20 w sali p. Przybeckiego na Ratajach.

Z Nar. Organizacji Kobiet

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek o godz. 20 w sali św. Wojciecha (al. Marcinkowski 22). Referat na temat „Polska a obecne położenie międzynarodowe”, wygłosi p. dr Karol Stojanowski.

Bogactwa kopalniane Wielkopolski

Tworzenie górnictwa potasowego

w Wielkopolsce jest gospodarczo uzasadnione

Opisując złoża soli potasowych, podkreślaliśmy konieczność wszczęcia szerokich badań geologicznych, które w ostatecznym rezultacie miałyby doprowadzić do stworzenia w Wielkopolsce górnictwa i przemysłu potasowego.

Otóż w związku z tym powstaje pytanie, czy wobec istnienia dobrze rozwijającego się w Małopolsce górnictwa potasowego tworzenie nowego konkurencyjnego ośrodka jest gospodarczo uzasadnione. Wszak kopalnie tamtejsze całkowicie pokrywają zapotrzebowanie wewnętrzne całej Polski, a ponadto dają pewną nadwyżkę eksportową.

Traktując to zagadnienie statycznie, z punktu widzenia chwilowego układu stosunków gospodarczych, można by dojść do wniosku negatywnego. Jednakże dynamika rozwoju gospodarczego każe nam w równej mierze uwzględnić przyszły układ stosunków gospodarczych i to nie tylko we własnym kraju, ale i gdzie indziej, a z tego punktu widzenia całe to zagadnienie nabiera zupełnie innego wyrazu. W tym przyszłym układzie stosunków gospodarczych sole potasowe odegrają rolę pierwszorzędną. Ich zastosowanie w przemyśle wzrasta niemal z dnia na dzień. Są one obok węgla i ropy naftowej najważniejszym surowcem dla przemysłu chemicznego, który w Polsce zaczyna się dopiero rozwijać i rokuje pomyślną przyszłość. Pojemność rynku wewnętrznego na sole potasowe i otrzymywanie z nich fabrykaty będzie niewątpliwie wzrastać.

Nasze zużycie nawozów potasowych jest minimalne i to nie tylko w porównaniu z zachodem, ale i z własnym zużyciem przedwojennym. Wynosiło ono wtedy w samych tylko województwach zachodnich około 420.000 ton, podczas gdy obecnie w całej Polsce zużywa się mniej niż 75 pct tej ilości. Spożycie nawozów potasowych musi wzrosnąć. Skłaniać do tego będzie i wyjałowienie gruntów w okresie intensywnej gospodarki kryzysowej i nieustannie wzrastające zaludnienie o ok. 400.000 osób rocznie, dla których wyżywienia trzeba będzie corocznie zwiększać produkcję zbóż o przeszło 1 milion kwintali. Bez zwiększenia zużycia nawozów potasowych nasze rolnictwo zadania tego nie wypełni. Naszą obecną produkcję zbóżową należy uważać za stojącą zaledwie na granicy samowystarczalności, a nadwyżki eksportowe (poza jęczmieniem) za pochodzące z niedojadania ludności wiejskiej. Zwiększenie spożycia chleba do norm zachodnio-europejskich zmusiłoby nas albo do bardzo wydatnego zwiększenia produkcji, albo do porzucenia eksportu i przejścia do roli importera zboża. Nie trzeba dowodzić konieczności pierwszej i szkodliwości drugiej alternatywy.

Według obliczeń E. Strączyńskiego zużycie nawozów potasowych w Polsce wzrośnie do r. 1945 do 215.000 ton czystego tlenku potasu. Do wyprodukowania tej ilości gotowego nawozu trzeba będzie dostarczać zakładom koncentracyjnym corocznie około 1.500 tysięcy ton surowca, co wielokrotnie przekracza zdolność produkcyjną kopalń małopolskich. Zatem przy normalnym rozwoju rolnictwa już w stosunkowo krótkim czasie stanemy wobec konieczności uzupełniania braków nawozowych importem.

Powołanie do życia górnictwa i przemysłu potasowego w Wielkopolsce w niczym nie będzie zagrażało interesom Małopolski. Kopalnie tamtejsze będą mogły nadal zachować dla siebie większość wewnętrznego rynku zbytu, podczas gdy wielkopolskie ograniczyłyby się na rynku wewnętrznym tylko do ziem zachodnich, a jednocześnie mogłyby forsować eksport na rynki światowe, do czego posiadają dogodniejsze warunki geograficzne, komunikacyjne i ogólnogospodarcze. Byłoby to o tyle ułatwione, że kujawskie sole potasowe, chociaż niskoprocenowe, łatwo poddają się procesom koncentracyjnym, a jak wiadomo, na eksport mogą iść tylko koncentraty.

Rozwój górnictwa potasowego w Wielkopolsce wpłynąłby ponadto bardzo dodatnio na potaniecie kosztów eksploatacji soli kamiennej, która występuje razem z solami potasowymi. Wydobywanie jednej powoduje zwykle konieczność równoczesnego wydobywania drugiej. W naszym górnictwie po-

tasowym sól kamienna byłaby do pewnego stopnia produktem ubocznym, a więc zasadniczo tańszym, niż sól wydobywana jako produkt główny. Potaniecie w ten sposób kosztów wydobywania soli kamiennej ułatwiłoby podjęcie rentownego eksportu tej soli za granicę. Obecnie eksport ten jest znikomym, gdyż napotyka wszędzie na trudną do pokonania konkurencję soli niemieckiej. Tajemnica taniości tej ostatniej tkwi właśnie w tym, że Niemcy otrzymują ogromne ilości soli kamiennej jako produkt uboczny przy wydobywaniu soli potasowych.

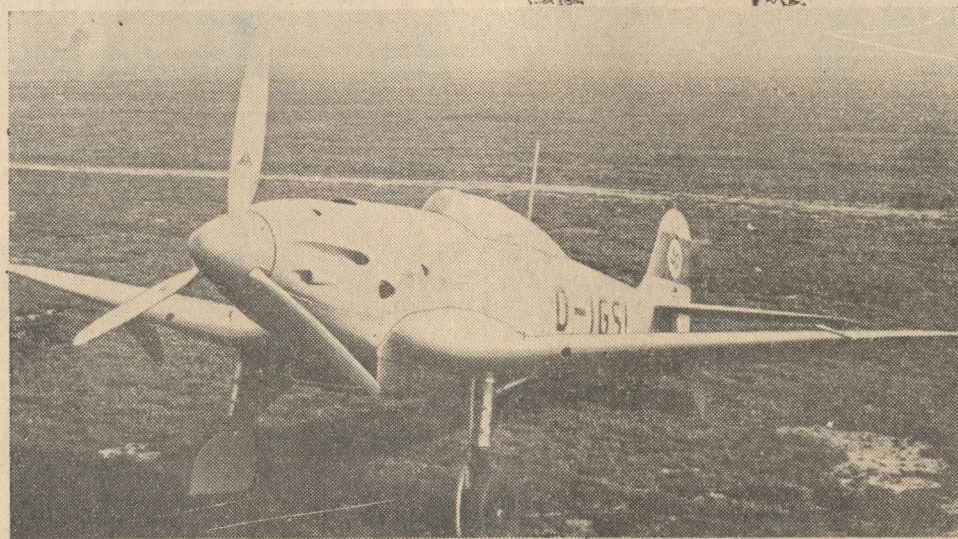
Powołanie do życia górnictwa potasowego w Wielkopolsce byłoby zatem

gospodarczo w pełni uzasadnione i leżałoby w interesie całej Polski. Harmonizowałoby ono całkowicie z ogólnopolskim planem inwestycyjnym, wyznaczającym Wielkopolsce rolę okręgu żywicielskiego. Lecz aby Wielkopolska mogła tę rolę należycie pełnić, trzeba jej ku temu stworzyć odpowiednie warunki gospodarcze i techniczno-produkcyjne. Inaczej mówiąc, trzeba jej stworzyć wszystko to, co ułatwia intensyfikację rolnictwa. Tanie nawozy potasowe, produkowane na miejscu z własnego surowca, byłyby dla tej intensyfikacji czynnikiem niezwykle korzystnym. Poza przemysłem nawozowym eksploatacja soli potasowych umożliwiłaby powstanie w Wielkopolsce wielu innych gałęzi przemysłu chemicznego, jak to ma miejsce w Niemczech, we Francji i w ogóle wszędzie tam, gdzie ten niezwykle cenny surowiec występuje.

Dr FLORIAN BARCIŃSKI

Przy silnym swędzeniu skóry, wypryskach i czyrakowości wskazane jest w każdym wypadku częste i gruntowne wypróżnienie żołądka i jelit przez stosowanie czystej naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Zapytajcie się Waszego lekarza.

Tg 21679

Lotnictwo niemieckie otrzymało nowy samolot wojskowy. Wybudowany w zakładach Heinkela i oznaczony znakami HE 112 daje niemieckiemu lotnictwu wojskowemu nową niezwykle cenną i wartościową broń. HE 112 jest to jednoosobowy dolnopłat myśliwski o długości 9 metrów i rozpiętości skrzydeł 9,2 mtr. Z silnikiem 685 PS osiąga szybkość 485 km na godzinę. Samolot jest wyposażony w dwa karabiny maszynowe, strzelające poprzez śmigło, w dwa lekkie działka, umieszczone w skrzydłach i 6 bomb po 10 kg. Pułap maszyny wynosi 8 tys. m, a długość bezpośredniego lotu 1.100 km. HE 112 posiada niezwykle wysoką szybkość wznoszenia się. W ciągu 80 sekund od startu osiąga on wysokość tysiąca metrów. Na zdjęciu nowy niemiecki samolot myśliwski.

Dziś, dnia 15 października, o godz. 8-mej wiecz. odbędzie się w Poznaniu, w sali Śniadeckich nr. 336 w Collegium Medicum, ulica Fredry 7, ilustrowany przeżroczami i filmami 8 i 16 mm Kodachrome (w barwach naturalnych) odczyt znanego fotografika niemieckiego

p. WILLY FRERKA

p. t. „NOWE MOŻLIWOŚCI FOTOGRAFII MAŁOOBRZĄDKOWEJ“

na który wszystkich zainteresowanych zaprasza

KODAK Sp. z o. o.
Warszawa

Odczyt w języku niemieckim, tłumaczony bezpośrednio.

Bezpłatne zaproszenia w Fotoskładach i na miejscu przed odczytem. Pg 21686

Istotny sens walk w Hiszpanii

podkreślili autorytatywnie przedstawiciele episkopatu

Na list zbiorowy episkopatu hiszpańskiego do biskupów całego świata odpowiedział m. i. arcybiskup Paryża kardynał Verdier, o czym swego czasu krótko informowaliśmy czytelników. Kardynał Verdier w liście swym, skierowanym do arcybiskupa Toleda, Gona y Tomasa podkreśla znaczenie wystąpienia biskupów hiszpańskich, pisząc m. i.:

„Z jaką wyrazistością analizujecie

przyczyny, które Wasz naród pogrążyły w trwającą wciąż jeszcze wojnę! Jakaż usługę oddajecie narodowi światu, przedstawiając na podstawie faktów, dokąd wiedzie w praktyce stosowanie bezbożnictwa, osłabienie moralności i nieposzanowanie autorytetu! Dajecie nam niezmiernie pożyteczną lekcję!”

Dalej omawiając samą wojnę hiszpańską, kardynał Verdier mówi:

„Jeżeli w walce tej stawką jest przy-

szłość Kościoła Katolickiego i przez niego ufundowanej cywilizacji, jeżeli Wasi biskupi, Wasi kapłani, Wasi zakonnicy, siostry i wierni tysiącami legli; jeżeli ojczyzna Wasza ogląda tyle spustoszonych kościołów i tyle na zawsze straconych skarbów sztuki; jeżeli jednym słowem Hiszpania w tych czasach składa ofiarę jedyną w dziejach, to dzieje się to dlatego, że wrogowie Boga obrali Hiszpanię za pierwszy etap niszczylińskiej swej roboty.

„W tym oświeceniu — pisze dalej arcybiskup Paryża — mamy więc możliwość poznania grożącego nam niebezpieczeństwa i zrozumienia, jak wielka musi być nasza czujność i co mamy robić. Czyż bowiem nie jest rzeczą oczywistą, że tytaniczny bój, który krwią poi ziemię katolickiej Hiszpanii, w rzeczywistości jest walką między cywilizacją chrześcijańską i rzekomą kulturą sowieckiego bezbożnictwa?”

Również na list biskupów hiszpańskich odpowiedział arcybiskup Westminsteru, msgr Hinsley. W liście jego czytamy:

„Dziękujemy Wam za ten cenny dokument, który jasno i bezstronnie przedstawia historyczne źródła i przyczyny zatargu, od przeszło roku trapiącego Waszą piękną i drogą ojczyznę. My, arcybiskupi i biskupi Anglii i Walii, nasze duchowieństwo i nasz naród z głębokim smutkiem dowiadujemy się o strasznych cierpieniach episkopatu hiszpańskiego. Modliliśmy się za Was i Waszych wiernych, modliliśmy się, by Bóg Was chronił i pokój zechciał zesłać na Waszą ziemię.

„Od początku wiedzieliśmy, że nie tylko katolicyzm, ale religia we wszelkich formach atakowana jest przez nieprzyjaciół Boga, którzy postanowili z Hiszpanii uczynić strategiczny ośrodek światowej rewolucji w Europie. Słowa Wasze usuwają niepewność co do tego, co się dzieje w Hiszpanii. Niech słowa te dowiodą, że duch antychrześcijański rozpoczął walkę na śmierć i życie przeciw religii i cywilizacji chrześcijańskiej. Niech odsłonią tendencyjną robotę tajnych międzynarodowych mocy.

„Ufamy, że wspólny list pasterski Waszej Eminencji i innych hiszpańskich arcybiskupów i biskupów otworzy oczy tym pewnym pisarzom, którzy w niektórych publikacjach katolickich ślepymi się okazali wobec świętych spraw, będących w grze w bolesnym zatargu rozbijającym Waszą ojczyznę.”

Słowa te w Polsce winny dotrzeć do tych wszystkich, którzy mienią się obrońcami demokracji, a równocześnie i szczerymi katolikami nie chcą, czy nie umieją widzieć istotnego sensu walk w Hiszpanii.

Zakłady Ogrodnicze **C. ULRICH** założ. 1805 r. Sp. Akc.

wysyłają bezpłatnie na żądanie świeżo wydane:

Cennik drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, róż i bylin

Cennik cebulek kwiatowych

do sadzenia jesiennego

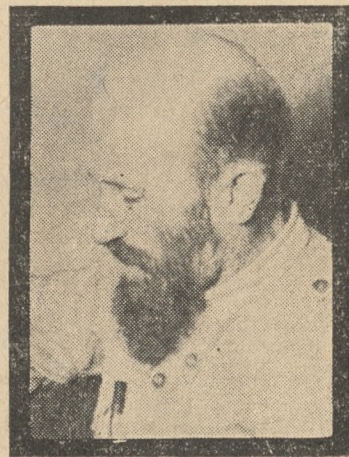
Centrala - Warszawa, Ceglana 11,

tel. 568-60

nr 50 695

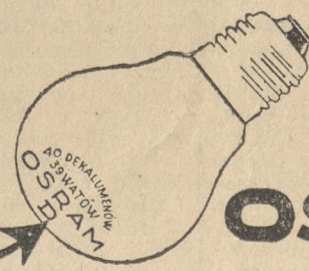
Nowe pismo „OZN“

Agencja „Echo“ donosi, że w najbliższym czasie ma być powołane do życia nowe pismo „OZN“ poświęcone sprawom robotniczym. Pismo ma nosić tytuł: „Robotnik Polski“. Redaktorem ma być p. Sosnowski.

SP. KAZIMIERZ NOWAK

znany podróżnik zmarł — jak donosiliśmy w wydaniu porannym — wczoraj w wieku 48 lat. Sp. Zmarły osierocił żonę i dwoje dzieci, córkę i syna w wieku 13 i 15 lat.

Uwaga! Uwaga!

STEMPEL NA BALONIKU GWARANTUJE WYDAJNOŚĆ ŚWIETLNA i ŻYCIĘ PRĄDU. ŻĄDAJCIE ZAWSZE WEWNĄTRZ MATOWANYCH OSRAMÓWEK-D, A UZYSKACIE TANIE OŚWIETLENIE.

OSRAMÓWKI-D
WYRÓB POLSKI.

ZNAKOWANE W DEKALUMENACH GWARANTUJĄ MAŁE ŻYCIĘ PRĄDU.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Jadwigi wd. Teresy p. Gerarda Majelli w.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Drogosławy
Padziśława

Słońca: wschód 6,16, zachód 17,00
Długość dnia 10 godzin 44 minut
Księżyc: wschód 14,46, zachód 0,36
Faza: 4 dzień przed pełnią

Październik

15

Piątek

Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynia: 67. Centr. międzym. 00. Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45.

Woda w WARCIE poziom — 8 cm (średnia żeglowna + 1 m) temper. wody + 9,4

NOCNY DYŻUR APTEK

Sródmieście: Apt. dra Kierzyńskiego, ul. Pięćrackiego 14; — Apt. pod Eskułapem, plac Wolności 13; — Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; — Apt. przy Grobli, W. Garbary 41; — Apt. na Chwaliszewie, Chwaliszewo 76; — Jeżyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — Łazarz: Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47; — Wilda: Apt. Fortuna, G. Wilda 96; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Debiec: Apt. przy ul. Debieckiej 6; — Poznań-Wschód: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 14 października 1927 r.

Miasto pertraktowało ze sferami finansowymi Ameryki północnej o udzielenie pożyczki 10 milionów dolarów, które miały być obrócone na roboty inwestycyjne oraz na budowę elektrowni. — Długi miasta Poznania wynosiły 19 milionów 588 tysięcy złotych (w roku 1935/36 — 197 milionów 699 tysięcy zł.)

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 14 października 1837 r.

Odbył się w Obornikach termin przetargowy na dzierżawę przewozu na Warcie pod Obornikami na lata 1838/40. — Przybył z Berlina do Poznania nadworny dentysta p. E. Blume, i przez osiem dni udzielał wszelkiej pomocy „zebolekarskiej”. — Z 12 na 13 zachorowało w Poznaniu na cholera 51 osób, umarło 20, w leczeniu szpitalnym pozostało 186. — W ostatnim tygodniu w księgach kościelnych zanotowano 151 zgonów. — We wszystkich komisariatach policyjnych miasta Poznania urządzono stałe dyżuryjące sanitarne komisje ratownicze. Komisje składały się z szesnastu do dwudziestu jeden obywateli miasta. Dla statków zajeżdżających do portu na Warcie obowiązywały specjalne rozporządzenia dotyczące rewizji sanitarnej przyjeżdżających.

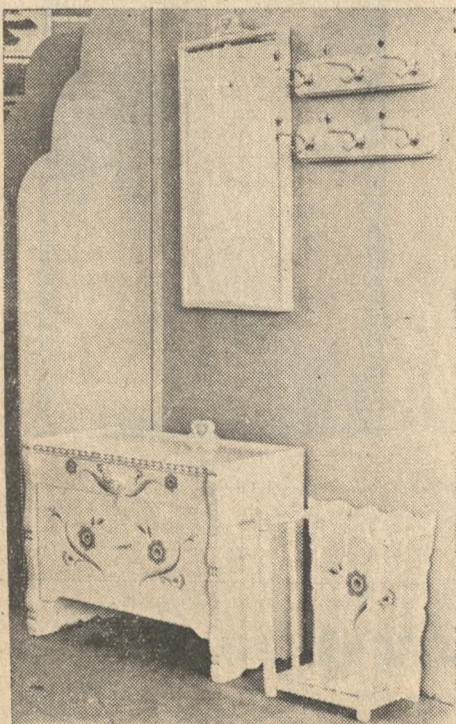
KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Pielgrzymka do Trzebnicy.** Dziś rano o godz. 6 wyjechała pociągiem zwykłym na Rawicz pielgrzymka na doroczny odpust św. Jadwigi, wdowy, do grobu jej w Trzebnicy pod Wrocławiem (Niemcy). Na zgłoszonych 70 osób wyjechało tylko 30. Powrót pielgrzymki przewidziany jest na dzień 18 bm. o godz. 22,35. (pt.)

OSOBISTE

— * **Ślub.** W kościele Najświętszego Serca Jezusowego na Jeżycach ks. kapłan Spachacz pobłogosławił związek mał-

Ciekawostki na wystawie

MEBLE DO MAŁEGO MIESZKANIA

Na wystawie „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze” zwracają uwagę estetyczne i praktyczne meble sosnowe, pokryte kolorowym lakiem. Na fotografii widzimy ładny komplet do przedpokoju, ozdobiony stylizowanymi kwiatami, na wzór ludowy.

Pokazowa aukcja owoców w Poznaniu odbędzie się w sobotę

Dziś, w czwartek, miała się odbyć na terenie Targów Poznańskich pokazowa aukcja owoców. Z powodu opóźnienia w dostawie towaru aukcję przełożono na sobotę 16 bm., na godz. 11.

Sobotnia aukcja owoców jest

Warszawy, ogółem około 4 tysiące kilogramów.

Jabłka, które nadeszły już na aukcję np. sady Mała Wieś, powiat Grójec, umieszczone są w skrzynkach po sto sztuk, przy czym każde jabłko owinięte jest w papier woskowany.

Komisja aukcji owoców ogląda nadesłany towar. Od lewej (w pierwszym szeregu): prezes Otmianowski z ramienia Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, dyrektor Targów Poznańskich Krzyżankiewicz, inżynier Nowicki z Wielkopolskiej Izby Rolniczej i p. W. Zborowski; z tyłu: p. Stefański i p. inż. St. Dabiński.

pierwszą tego rodzaju imprezą tak w Poznaniu, jak i w Wielkopolsce i ma znaczenie pionierskie.

Na sobotniej aukcji wystawione będą na sprzedaż — w drodze licytacji — trzy partie nadzwyczaj pięknych i doskonale posortowanych i opakowanych owoców z Wielkopolski i spod

Okazowe jabłka nadesłane na sobotnią aukcję owoców w Poznaniu. W środku renety landsberskie, z prawej odmiana „Piękna z Boskoop”. Każde jabłko owinięte jest w woskowany papier. (Na fotografii część jabłek bez papieru).

żeński pomiędzy urzędnikiem administracji wojskowej p. Janem Czerwińskim i przodowniczką Policji Państwowej p. Jadwigą Starzyńską, długoletnią śpiewaczką Chóru Kościelnego im. św. Grzegorza na Jeżycach.

— * **Srebrne gody.** We wtorek obchodzili 25-lecie pożycia małżeńskiego pp. Oskar i Helena z Wańskich Jasińscy. — Tegoż dnia przypadała rocznica 25 lat pracy zawodowej mistrza szklarskiego p. Jasińskiego, popularnego w kołach rzemieślniczych, powstańców i sportowych. Jubilat był bowiem jednym z pierwszych propagatorów piśmiennictwa, organizatorem ciężkiej atletyki, wioślarstwa oraz w szczególności pływactwa na terenie Poznania. Był więc założycielem Pozn. Towarzystwa Pływackiego oraz twórcą pływackiej PTP. (a)

WYSTAWY

— * **Wystawa farmaceutyczna.** Dnia 16 i 17 października rb. z okazji Zjazdu Delegatów Związków Lekarzy oraz Zjazdu Młodych Lekarzy w Poznaniu, w gmachu Coll. Medicum na korytarzu II piętra zorganizowaną zostanie wystawa farmaceutyczna. Poza tym 17 bm. tj. w niedzielę o godz. 13 wyświetlony zostanie film Fmy Tow. Kławe „O Foliculinie”.

Na powyższą wystawę Szan. Kolegów zaprasza Związek Lekarzy Okręgu Wielkopolskiego.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Rozpoczęcie montażu wieży spadochronowej L. O. P. P.** W ub. tygodniu nadszedł do Poznania z Łodzi wagon z narzędziami do montowania, jak też i konstrukcja żelazna wieży spadochronowej. W związku z tym rozpoczęło się już montowanie wieży. Ukończenia prac należy się spodziewać z końcem października. (sk.)

— * **Po dwudniowym „Jarmarku Welnym”.** Wczoraj zakończył się w Poznaniu „Jarmark Welny”, który z uwagi na dużą ilość dostarczonej wlny trwał dwa dni. Na jarmark dostarczono ogółem 251 partii w ilości 92,081 kg, z czego sprzedano 119 partii w ilości 31,491 kg. Kupcy interesowali się przeważnie welną grubszą i czarną, których ceny były mniej więcej około 10 groszy tańsze, niż w lipcu rb; wlna bowiem letnia jest więcej zakurzona niż zimowa. Ceny w zależności od gatunku wahały się od 2,60—4,50 zł za kilogram, myta natomiast wlna osiągała za kilogram ponad 5 złotych. Następnego jarmark odbędzie się 30 listopada rb. (sk.)

— * **Nowy dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu,** p. Ferdynand Światalski, przyjechał wczoraj z Warszawy pociągiem o godz. 13,49 i wprost z dworca udał się do Izby Skarbowej, gdzie objął urzędowanie. Dyr. Światalski przyjmować będzie przedstawicieli związków i organizacji zawodowych w sprawach o ogólnym znaczeniu we wtorki i piątki z wyłączeniem pierwszego tygodnia każdego miesiąca, w godzinach od 10—13, po uprzednim zgłoszeniu się w sekretariacie. Interesanci w sprawach indywidualnych przyjmowa-

ni będą w poniedziałki od godz. 9—13 w obecności właściwych naczelników wydziałów. Zgłoszenia o audjencie (osobiste lub pisemne) przyjmować będzie w ciągu tygodnia sekretariat dyrektora. Mieszkańcy miast powiatowych i okolicy, poza Poznaniem, przyjmowani będą także w prowincjonalnych urzędach skarbowych, w czasie inspekcji tych urzędów, odbywających się w odstępach 1—2-miesięcznych. W celu uzyskania audjencji na miejscu należy składać zgłoszenia u naczelników urzędów ze wskazaniem sposobu zawiadomienia w krótkiej drodze.

Pierwszy tydzień każdego miesiąca dyr. Światalski poświęci wyjazdom na teren województw pomorskiego, łódzkiego i śląskiego w związku ze specjalną misją powierzoną mu przez Ministerstwo Skarbu.

— * **Gęsta mgła** zaległa wczoraj wieczorem o godz. 21-szej Poznań i okolice. Wilgotna mgła jesienna trwała przez całą noc i spowodowała opóźnienie pociągów o kilkanaście minut, a również opóźnienie samolotu pasażerskiego z Warszawy o 20 minut.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sodalicyje Mariańskie uczczą ogłoszenie encykliki różańcowej.** Chcąc wyrazić wdzięczność Ojcu św. za ogłoszenie encykliki o różańcu św., w której wspomina też o ciężkiej zniewadze, wyrządzonej Matce Boskiej Częstochowskiej przez hitlerowców, Związek Sodalicyj Mariańskich urządzi zebrańie wszystkich poznańskich Sodalicyj Mariańskich w piątek, 22 bm. o godz. 18 w związkowej sali sodealicyjnej (św. Marcina 69).

Po zebraniu odbędzie się o godz. 19,30 nabożeństwo różańcowe dziękczynne i ekspiacyjne w kościele św. Marcina. (o.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Jeden tylko Żyd wyciągnął z Wielkopolski około 60 tysięcy złotych.** Jak już swego czasu donosiliśmy, Sąd Okręgowy w Poznaniu ukarał grzywną w wysokości 500 zł kupca Żyda Dawida Höbla fałse Häuslera za zatrudnianie w Poznaniu i na terenie województwa poznańskiego agentów, którzy nie posiadali uprawnień przemysłowych. W tych dniach Sąd Okręgowy w Poznaniu zajął się głównym agentem i pomocnikiem Höbla, Dawidem Lagsteinem z Kolomyi. Lagstein uprawiał nielegalny przemysł, zbierając bez uprawnień zamówienia na kilimy i fility, wobec czego władze przemysłowe I instancji w Poznaniu ukarały go grzywną w wysokości 1000 złotych z zamianą w razie nieściągalności na 14 dni aresztu zastępczego. Niezadowolony z takiego orzeczenia Lagstein odwołał się do Sądu Okręgowego, który wobec jawnych dowodów winy zatwierdził w całej rozciągłości orzeczenie karne władzy przemysłowej. Należy zaznaczyć, że według zapiszków Lagsteina wartość towarów zamówionych u Höbla przez klientów na terenie Poznania i województwa wyraża się cyfrą około 60 tys. złotych. Sądził sędzia Długolecki. (zd.)

KRONIKA TOWARZYSKA

Młodzież z Oratorium ks. ks. Salezjanów przy ul. Wronieckiej 9, odegra w niedzielę, 17 bm. o godzinie 6 wieczorem w sali Zoologu piękny dramat z czasów prześladowań pierwszych chrześcijan pt. **BIESIADA**. Dochód z przedstawienia przeznacza się na nabuższą młodzież m. Poznania.

zg 1287/8

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 50 297

Skazany na śmierć

Sąd Apelacyjny w Poznaniu pod przewodnictwem wiceprezesa sędziego Wikiera rozpatrywał w dniu dzisiejszym sprawę 51-letniego mordercy Ludwika Leśniewskiego skazanego za zamordowanie w dniu 25 marca rb. w Bogdanowie trzykrotnym wystrzałem z rewolweru śp. Ciechowiczówny, siostry jego byłego towarzysza więziennego, na karę dożywotniego więzienia. Mordercę Leśniewskiego przewieziono do więzienia w Poznaniu, gdzie go poddano badaniom psychiatrycznym.

Na dzisiejszej rozprawie odwoławczej prokurator domagał się kary śmierci, z uwagi na to, że Leśniewski już raz w 1919 r. również za zabójstwo został skazany na karę śmierci, którą zamieniono mu na dożywotnie więzienie, a później na 15 lat więzienia.

Sąd Apelacyjny, po wysłuchaniu orzeczeń biegłych: prof. dra Horoszkiewicza i prof. dra Łaguny, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z lipca rb. i skazał mordercę Leśniewskiego na karę śmierci, uznając go za niezwykle niebezpiecznego przestępcę, który koniecznie musi być wyeliminowany ze społeczeństwa. Inna kara, zdaniem sądu, nie mogła go srożyć, jak tylko kara śmierci, gdyż jak stwierdzili biegli psychiatrzy, morderca Leśniewski popełnił drugą swoją zbrodnię w pełni poczytalności. (k)

Śmierć w torfowisku

Buk (bm). W ub. wtorek w godzinach popołudniowych utonęła w torfowisku przy rzece Mogilnicy w Wojnowicach 76-letnia chałupnica śp. Marianna Wachowiakowa, z domu Rutkowska. Tragicznie zmarła wyszła na pole z krową, a gdy wieczorem zwierzę wróciło samo, poczęto szukać właścicielki. Znalaziono ją w torfowisku w pozycji stojącej. Jest przypuszczenie, iż została ona wciągnięta przez krowę i znalazła tam śmierć.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WYSTAWA „SZTUKA, KWIATY, WNĘTRZE“

Zeszłoroczna wystawa dała przegląd twórczości artystów wielkopolskich, — obecny pokaz malarstwa i rzeźby na wystawie „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze“ gromadzi prace artystów z całej Polski. Stąd też poszła nazwa „Ogólnopolski Salon Sztuki“. Inicjatorom „Salonu“ chodziło o pokazanie publiczności wielkopolskiej całokształtu naszej plastyki. Jak przekonywuje dokładne przejście wystawy, próba ta udała się tylko częściowo. Komitet rozesał prawie 800 zaproszeń, prac nadesłano stosunkowo wiele — katalog wykazuje 604 numerów, — jednakże „Salon“ nie daje pełnego przeglądu tak w rzeźbie jak i w malarstwie, jakkolwiek wszystkie kierunki, i skrajna „lewica“ i „prawica“, są reprezentowane. Słabo wystąpiła „Sztuka“, brak członków głównych naszych zrzeszeń jak „Kapiści“, „Zwornik“, „Biok“, „Szkoła Warszawska“, „Łoża Wolnomalarska“, brak również dzieł najwybitniejszych naszych plastyków niezrzeszonych. Odnajdujemy zaledwie kilkanaście nazwisk znanych i ich prace stanowią silniejsze akcenty na ścianach obydwu sal. Prawdopodobnie należy tłumaczyć tę absencję tym, że równocześnie Warszawa urządza „Festiwal Sztuki“, gdzie 210 artystów urządziło wystawę. Lecz jak w takim razie należy rozumieć nieobecność kilku wybitniejszych artystów miejscowych, dla których przecież nie istniały trudności transportowe? Będzie więc rzeczą komitetu, aby tym brakiem w roku przyszłym zapobiec — aby „II Salon Ogólnopolski“ był wszechstronniej obsesany.

Nie znaczy to jednak, by ogólne wrażenie wystawy było ujemne. Przeciwnie. Przede wszystkim dzięki większej przestrzeni ścian, a mniejszej ilości eksponatów rozmieszczono je luźno. Nie ma stłoczenia, jakie miało miejsce w roku ubiegłym — i przejrzystość ułatwia widzowi zwiedzanie. W całości obydwie sale sprawiają wrażenie estetyczne. Błędem atoli jest zbytne nasświetlenie sal, zwłaszcza w dni słoneczne, kiedy promienie słońca wpadają do wnętrza. Należy jednak przypuszczać, że zarząd Targów zapobiegnie temu na przyszłość.

Jakże się teraz przedstawia szczegółowy przegląd rzeźb i obrazów? Zaczniemy od nazwisk o ustalonej „marce“.

Augustynowicz nadesłał cztery akwarele w typie prac, wystawianych w Poznaniu, Jarocki trzy duże płótna olejne, W. Weiss jedynie „Kwiaty“, Podgórski, reprezentant „Szkoły“ Stanisławskiego, trzy pejzaże, wreszcie Aneri, Grott, Hoffman, Procajłowicz, Maszkowski, Rafał Malczewski i inni. W dziale rzeźby Wł. Marcinkowski (biusty), Wysocki (plakiety), Jagmin i L. Puget. Z generacji młodszej J. Hrynkowski, znany Poznaniowi ze zbiorowej wystawy w I. K. S., wystąpił z dwoma pracami olejnymi o dużych zaletach kolorystycznych, podobnie jak Radnicki, lwowianin, którego silnie kontrastowana orkiestracja barw da się wypowiedzieć z francuskiego postimpresjonizmu. Dalej należy zwrócić uwagę na dwie oryginalne akwarele T. Czyżewskiego, lekko tuszem podrysowane, na kolorowe rysunki Wolskiej-Berezowskiej, na duży pejzaż Pągowskiego z Kazimierza nad Wisłą, krajobrazy z południowej Francji Grabowskiego i pejzaże wilnianina Rouby. Trzy futurystyczne płótna Chwistka o dużych zaletach kolorystycznych i kompozycyjnych przenoszą nas w okres przebrzmiałego już polskiego formizmu. — Jeden z jego poznańskich przedstawicieli St. Szmaj przeszedł dzisiaj już zupełnie na prawo (3 akwarele). — To byłoby przedstawicielem prądów nowoczesnych w malarstwie w przeciwieństwie do kierunku umiarkowanego, który reprezentują: M. Nehring (starannie malowany i rysowany akwarelowy portret żony), Kuryto (z temperamentem namalowany portret Paderewskiego) i Z. Eichler, który w „Cerkiewce“ dał sumienne i nastrojowe studium krajobrazu z Małopolski wschodniej. Brak miejsca nie pozwala wymienić wszystkich, zwłaszcza, że trzeba jeszcze zwrócić uwagę na generację najmłodszą i na nowicjuszy na gruncie poznańskim.

I tak Brzeski Janusz w trzech stu-

diach olejnych daje się poznać jako wrażliwy kolorysta, M. Jeziorańska w „Martwej naturze“ zestawia subtelnie barwy przedmiotów, ustawionych na białym obrusie. Malachowska wykazuje w malarstwie olejnym ciągły rozwój podobnie jak Spychalski, który stale wzbogaca swą oryginalną formę i koloryt. Świeżyńska-Schintzłowa stosuje z powodzeniem metody impresjonistyczne do polskiego krajobrazu, a Hayder, malarz o dużym temperamentie, śmiało i zdecydowanie rozmieszcza plamy barw w swoich pejzażach. Łyżwański wystawił kilka pięknych akwarel z Gdyni, Krzyżański trzy plenery a Książek barwne kwiaty. Wymienimy jeszcze prace p. Acker, Chelmońskiej, Czarneckiego E., Januszewskiego, Łusakowskiego, Łunkiewiczowej, Marczyńskiego, Tatarkiewicz, Tyszkiewiczowej, Wronowskiego i Zakrzewskiego.

Rzeźba ilościowo mniej reprezentowana, posiada kilka wartościowych prac, jak np. M. Grolówny „Głowa“ — w materiale imitującym granit — o silnej, uproszczonej formie rzeźbiarskiej, podobnie jak druga jej „Głowa“ — cięta w drzewie. Horodyska w „Herodiasz“ daje dowód dużej sprawności technicznej, jednak więcej ekspresji w płaskorzeźbie „Zwiastowanie“. Woytowicz wystawił pięknie stylizowaną „Głowę kobiecą“, więcej realistycznie i z dużą umiejętnością potraktowany biust męski, wreszcie oryginalny w koncepcji „Rzut oszczepem“. Bardzo dodatnio wypadł debiut młodego poznańskiego rzeźbiarza Cz. Wozniaka. Jego wysmukła „Madonna“ o gotyckich kształtach i nowoczesnej stylizacji płaszczyzn jest pełna wdzięku i nastroju. Kilka rzeźb figuralnych i plakatów Zoka świadczy o ustawicznym poważnym wysiłku i dążności do zdobycia własnej formy rzeźbiarskiej. F. Szmaj wystąpił z kolekcją zawsze interesujących małych rzeźb, odlanych techniką na „tracony wosk“. Wymienić należy jeszcze rzeźby Walek-Walewskiej, Nitszowej (biust M. Curie-Skłodowskiej), Haupta, Jakóba i Kaima (biust Kasprowicza) i Piotrowskiego.

W dziale grafiki wyróżniają się kolorowe drzeworyty Telakowskiej, jednobarwne drzeworyty Duninówny, Wilkaniwicz i Stellera. Z grafików w Poznaniu nieznanymi zaciekawia E. Fijałkowska doskonałością techniki i szczerze wyczułym realizmem (Wnętrze z kołyską). Wł. Żurawski swymi tematami biblijnymi i Walech motywami z śląskiego Beskidu. Lanżanka wystawiła kilka pięknych kolorowych plansz z nad morza a Rutterówna zaprezentowała się dodatnio, występując po raz pierwszy z trzema drzeworytami. Reszta nazwisk znana jest nam z wystaw poznańskich.

W dziale tekstylnym prym wodzi „Ład“. Wysoka wartość artystyczna jego tkanin i technika wykonania znana adzi jest powszechnie. Również znane nam są niezawodzące nigdy swym poziomem tekstyle Rejowskiej-Obrępniny. Nowością natomiast — mile widzianą — są kilimy wytwórni Jadwigi Drabińskiej z Lublina i wytwórni „Grot“ z Krakowa; jakoś materiału pierwszorzędna a nazwiska takich projektodawców jak: Grott, Procajłowicz i Treter gwarantują poziom artystyczny projektów.

Ceramikę reprezentuje Krzywiec (kilka kolekcji naczyń majolikowych o różnobarwnych polewach). Te wazy, fiakony — jakkolwiek obecnie opatrzone nowe polewy — wystawiane stało od kilku lat, już zdążyły się opatrzyć. Czy nie należałoby spróbować również produkcji rzeźb figuralnych? Mamy na miejscu tylu zdolnych rzeźbiarzy, których prace wypalone i opatrzone barwnymi szklami wzbogaciłyby przyszły pokaz artystycznej ceramiki.

W dziale zabawkarstwa wystąpili pp. Kegelówna i Mukulowska z kolekcją lalek. Prof. Lewczenko wystawił kilkanaście pomysłów figurek z papieru kolorowego i z drzewa, a p. Szrajberówna prace kursu pamiętek regionalnych.

Na zakończenie wspomnieć musimy o artystycznych afiszach Chomicza z Krakowa, opartych na ludowych motywach, świetnie reklamujących Kraków — gród starożytny — Targi kalwaryjskie, Lublin itp. Witrazarstwo

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Listy Jana Galla, słynnego kompozytora chórów męskich i piosenek solowych, pisane do przyjaciela — nakładcy S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie zostały wszystkie opublikowane w szeregu kolejnych numerów „Śpiewaka“. Zebrało się ich razem 79. Wszystkie niemal bez wyjątku stanowią coraz bardziej pomysłowe „wariacje“ na temat chórnicznego braku „hroszi“, bowiem sympatyczny kompozytor stale mieszkając we Lwowie i chętnie używał ruskich powiedzonek zaś moneta była mu stale potrzebna. O dowcipnym ujęciu ilustrowej treści pisanego już na tym miejscu. Warto jednak przytoczyć humorystyczny fragment z listu (marzec 1912 roku): „...dwa święta święciłem jak Bóg przykazał w całym tego słowa znaczeniu, bo nawet dzisiaj wyczytywałem się w biblie i długo słowa jej rozpamiętywałem, a była tam właśnie mowa o kupcach, tzn. księgarzach, którzy robotnika duszą a z pracy jego duże zyski ciągną; pomyślałem sobie, że chyba to nie mowa o Krzyżanowskim, który je zaużył honetny i fajny! ...ujrzysz pięćdziesiąt piosenek polskich przedniej jakości a wielkiej śpiewności. Oczywiście, że mowa w nich o kochaniu, bo o czymżeby stary lirnik śpiewał, jak nie o wdziękach niewieści i rozgorzałym swoim, niezbyt wprawdzie młodym ale jeszcze jarym sercu!...“ Dziś lwowski „pułstelnik ze Skarbowskiego gmachu“ — jak się Gall sam lubił nazywać — leży na cmentarzu Łyczakowskim i z wysoka spogląda na ukochane miasto. Jego piosenki rozeszły się szeroko po Polsce a nawet i po świecie. Szczególnie „Echistom“ droga jest pamięć Jana Galla, to też w swej siedzibie w tymże gmachu urządzili mu dzielni śpiewacy pokój-muzeum ze wszystkimi po zmarłym pamiątkami. (jml.)

NAUKA

Profesor Tadeusz Zieliński przemawiać dziś będzie na Czwartku Literackim w Pałacu Działyńskich nt. „O wiecznej aktualności artystycznych problemów w antyku“. Początek o godz. 20.

Dzieje kościoła w Kazimierzu. Pod takim tytułem ukazała się broszura wydana przez ks. Wł. Swobodę. Na podstawie akt kościelnych i odpowiedniej literatury opisał autor wygląd i stan kościoła, uwzględniając jego historyczną przeszłość. Z kolei zajął się ołtarzami i wyglądem wewnętrznym kościoła, aby w zakończeniu dać przegląd obecnego stanu parafii i kościoła. Broszura została wydana w związku z 500-leciem istnienia kościoła. (J. St.)

RUCH REGIONALNY

Towarzystwo Przyjaciół Biskupizny organizuje się w Poznaniu dla krzewienia i podtrzymania kultury ludowej w ogóle, a na Biskupiznie szczególnie. Popierać będzie sztukę ludową oraz wszelkiego rodzaju imprezy regionalne. Jednym z pierwszych przedsięwzięć, które realizuje już Komitet organizacyjny Towarzystwa Przyj. Biskupizny, będzie pokaz filmów krótkometrażowych z Biskupizny, które wyświetli się bezpłatnie w sali kina „Słońce“ w Poznaniu, dn. 24 bm. o godz. 12-tej w poł.

TEATR

Teatr katowicki gra „Grube ryby“ i „Zygmunta Augusta“, na prowincji idzie „Rozwód“ i „Gdzie diabeł nie może“. Na afisz wchodzi Kiedrzyński „Gra serc“ w reżyserii p. K. Tatarkiewicz. (ad.)

ZE ŚWIATA FILMU

Film w Wielkiej Operze. Z Paryża donoszą nam (sp): Jeżeli się nie mylę, to pierwszym filmem którego premiera odbyła się przed laty uroczystość w Wielkiej Operze w obecności władz i tout Paris — był „Cud wilków“, „Le Miracle des Loups“. Miał on już paru następców jak „Croisière Noire“, oraz „Verdun, visions d'histoire“, a teraz będzie zaprezentowany w Operze film „Siostry po broni“ („Les Soeurs d'Armes“). Nakręcony przez Leoną Poirier, autora „L'Appel du silence“, ma ten obraz w obsadzie Jeanne Sully z Komedii Francuskiej, a przedstawia bohaterstwo kobiet francuskich i belgijskich na terenach okupowanych przez nazjard niemiecki w r. 1914. Premiera będzie urzędowa, tzn. „gala officiel“.

W następnym Dziale:

W GALERII

KRZEMIENIECKICH ANTENATÓW

list z Wołynia — przez

E. Zaleską-Dorożyńską

reprezentuje „Polichromia“ (projekty H. Jackowskiego) i St. Powalisz. Jego witraż „Św. Franciszek z Assyżu“ wykazuje duży krok naprzód na drodze do zdobycia własnej formy malarskiej. Dwa projekty witrażowe wystawił J. Piasecki.

J. Mroziński.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nowa wystawa w „Salonie 35“. Wystawa rysunków i akwarel prof. J. Wronieckiego, która cieszyła się olbrzymim powodzeniem, zamknięta zostanie w piątek, 15. 10. 1937 r. o godz. 3 po poł. W niedzielę, dn. 17. 10. 1937 r. o godz. 12 w południe odbędzie się otwarcie wystawy Związku Polskich Artystów Plastyków w Poznaniu. Udział w niej wezmą: T. Czyżewski z Warszawy, L. Dolżycki, E. Elster, J. Krzyżanowski, J. Mroziński, J. Ozmin, L. Ożminowa, T. Potworowski, J. Spychalski, W. Taranczewski, J. Wroniecki.

LITERATURA

O powieści angielskiej w durgiej połowie XIX w. Żona jednego z autorów najlepszej zapewne po francusku napisanej historii literatury angielskiej, Madeline L. Cazamian ogłosiła w r. 1929 część pierwszą obszernego dzieła o powieści angielskiej i praca ta spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem w świecie naukowym Francji i W. Brytanii. Obecnie ukazała się część druga (Le Roman et les Idées en Angleterre, I. L'Influence de la Science 1860—90. II. L'Antiintellectualisme et l'estheticisme 1880—1890. Strasburg, 1937). Przedmiot rozrósł się pod piórem i może to jest w porównaniu z pierwszym zbyt obszerny. Musiała też autorka odłożyć do następnego to, co nazwała antyintelektualizmem czyli powieścią czynu. Bardzo obszernie uwzględniła filozoficzne oraz wpływy francuskie. Między omówionymi autorami są Walter Pater, William Morris, Vernon Lee, L. Hearn i George Moore. Dużo miejsca zajmuje nowela. (W. T.)

SAM NA SAM Z GŁOŚNIKIEM

Trochę dobrych form — Mała szkoda — Czy nikt tego nie pilnuje? — Nietęga to będzie propaganda — Jontek, który śpiewa nieczysto — Jak to przepuszczono? — Prawie groteska.

Od czasu do czasu trzeba koniecznie „przykrecać śrubki“. Mam na myśli dogłębne, czy biurokratyczny aparat rozgłosni funkcjonuje poprawnie. Tymi dniami urwano poranek muzyczny, dyrygowany przez dra Latoszewskiego na drugiej części koncertu fortepianowego Beethovena, lecz nie uprzedzono słuchaczy całej Polski, że trzecia część została zredukowana. Poprzedzające audycje opóźniły się wskutek przedłużenia nabożeństwa w Warszawie i skróty był może konieczny. Ale przeprosić słuchaczy trzeba, usprawiedliwić i zaznaczyć, że skróty były konieczne. Nie idzie o to, czy słuchacze stracili wiele przy takim wykonaniu wspomnianego koncertu, jakie dał wyznaczony przez Radio Polskie pianista. Może nawet lepiej się stało. Ale dobre formy wartości wobec słuchaczy zachować i porządku pilnować.

Jeszcze gorzej znalazła się rozgłosnia poznańska przy muzyce płytowej w poniedziałek po godzinie 14. Jako trzeci numer nadano urywek z drugiego obrazu „Aidy“. Stał się on istotnie urywkiem, bo został urwany na połowie recitativa, poprzedzającego dwusłup Ramfisa i Radamesa na tle chóru! Czy nikt tej płyty przed dniem na program nie słuchał i nie sprawdził? Musiałby przecież spostrzec, że się nie kończy. To już nie brak dobrych manier u speakerów, lecz niedbała organizacja. Radio Polskie jest ogromnym „interese“, ma mnóstwo biur i urzędników, których praca nie wydaje się ciężką, a jest podobno niezłe płatna. Nie jest chyba wygórowanym żądanie, aby włożyć w nią jakieś minimum sumiennosci, która wyklucza podobne gaffy.

Posłuchałem kiedyś przez rozgłosnię poznańską filmu dźwiękowego „Halka“. Byłem ciekawy jego układu, gdyż wyznaczono go w Paryżu na uroczysty pokaz w kinie wystawowym, w obecności ambasady polskiej, zaproszonych gości itd.

Być może, iż ma on jakieś wartości wzrokowe, chociaż nie wiem, czy konieczne jest pisać o nim przed obecnym audytorium naszymi stosunkami ongi pańszczyźnianymi, którym Wolski nie poszedł jaskrawości, a które zesuwa w operze na drugi plan muzyka Moniuszki. Ale śpiewający ustępy z partii Jontka p. Ladis-Kiepara śpiewa całymi partiami w sposób niedopuszczalny, gdyż bardzo nieczysto. Wina to złej techniki głosowej, która np. sprawia, że p. Ladis-Kiepara musi zmieniać w tekście różne wyrazy, nie mogąc dać sobie rady z głosem przy tekście autentycznym.

Niebardzo rozumiem, jak można wypuszczać z atelier film tak niedbale nagrany? — bo i orkiestra w jednym miejscu po prostu fałszuje. Przy próbnym puszczeniu filmu musiało się to okazać; należało zatem zdjęcie powtórzyć, a jeżeli p. Ladis-Kiepara w ogóle nie umie czysto śpiewać, to trzeba go było usunąć i zastąpić innym. Nie brak w Polsce Jontków, którzy osiągnęli ten nie tak znów górny szczebel artysty, jakim jest śpiewanie czysto. Ale wypuszczać z atelier film pofalszowany i w dodatku robić z niego w Paryżu „reprezentację“, to już prawie groteska.

Witold Noskowski.

Z WIELKOPOLSKI

— * **CZEMPIN.** Z okazji IV Tygodnia Szkoły Powszechnej urządził miejscowy komitet kwestę domową oraz publiczną, sprzedaż broszur, nalepek i żetonów.

— Miejsce. Tow. Gimn. Sokół urządziło w ub. niedzielę przedstawienie amatorskie pt. „Czaple piro”, historyczny dramat w pięciu aktach. — Amatorzy wywiązali się ze swego zadania bardzo dobrze.

— Tut. Bractwo Kurkowe urządziło w ub. niedzielę w ogrodzie Bractwa Kurkowego strzelanie o nagrody. Najlepszym strzelcem okazał się p. dr Polczyński. (cl)

— * **GRODZISK.** Srebrne gody małżeńskie obchodził w ub. czwartek zawiadowca stacji kolejowej w Grodzisku p. Walenty Jezierski z swą małżonką Marią z domu Obst.

— Tow. Rzemieślników Katolickich w Grodzisku urządziło w ub. niedzielę w kregielni p. Nawrota kulanie i strzelanie. I nagrodę za kulanie w kregle zdobył p. Andrzejewski Bronisław, II p. Milczyński Bolesław, III p. Skubel Leon. W strzelaniu I nagrodę zdobył p. Ginter Michał, II p. Mizgalski Józef, III p. Stesik J.

— W ostatnią niedzielę założono oddział Kat. Stow. Męzów. W skład kierownictwa weszli pp.: Szrant — prezes, Krzyżniński — sekretarz, adw. Górny — skarbnik. Nowa organizacja liczy już ponad 30 członków.

— W 57 rocznicę istnienia TCL odbyło się poświęcenie nowego lokalu tut. Kola TCL. Po przemówieniach p. prof. Swierżowicz i ks. Andrzejewskiego aktu poświęcenia dokonał ks. dziekan Kruska.

— * **INOWROCŁAW.** We wtorek odbyło się zebranie Stow. Pań Miłosierdzia. Obrady zgaił ks. kan. Jaskowski. Kwadrans ewangeliczny o miłosierdziu odczytała p. Duszyńska, a małeńka dziewczynka z ochronki wygłosiła wierszyk pt. „Szczęście dziecka”. Obszerny referat o „Tygodniu miłosierdzia” wygłosiła p. dyr. Tokarska, a p. Paulowa zdała sprawozdanie z działalności Pań Wincentek z wszystkich parafii. Sprawozdanie z działalności „Caritas” zdał ks. kanonik Jaskowski. W czasie od 1. 4. do 30. 9. zebrano 6750,72 zł ze składek, zbiorów ulicznych i imprez.

— Za kradzież większej ilości desek na szkołę p. Dominirskiego z Szadłowic aresztowani zostali Silecki Józef i Chojnacki Jan z Inowrocławia, Chociszewskiego 31.

— Za przejazd koleją na „gape” aresztowany został na tut. dworcu Sokołowski Piotr bez stałego miejsca zamieszkania. Sztuka przejeżdżania całej Polski bez biletu nie udała się i Sokołowski stanie przed sądem.

— * **KEPNO.** Na intencję walnego zjazdu Kół Włoszaniek odprawił ks. dziek. Nowicki w niedzielę przed południem msze św. Po południu toczyły się obrady w Domu Kat. W zjeździe brała udział patronka p. Niegołewska z Poznania. Referat z dziedziny ogrodnictwa wygłosiła instr. pow. p. Janicka. Mimo złej pogody, zjazd cieszył się liczną frekwencją członków.

— * **KOBYLIN.** Srebrne gody małżeńskie obchodzili p. Wacława i Ludwik Jakubowscy. Nabożeństwo w intencji Jubilatów odprawił ks. dziek. Zalewski.

— Zmarł tu sp. Franciszek Przyłuski, dziekan majątności Łagiewniki. Zmarł był dobroczyńcą okolicznych biednych. Złoty złożony w grobowcu rodzinnym w Wyganowie.

— * **KROTOSZYN.** Tegoroczna kampania w cukrowni w Zdunach pod Krotoszinem, rozpoczęła się w sobotę 16 bm. i potrwa przypuszczalnie około pięciu tygodni. Do prac na czas kampanii przyjętych zostało już 870 robotników, w tej liczbie 180 z miasta Krotoszyna.

— W ub. sobotę pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy technikami drogowym Henrykiem Józefem Buzalskim z Bydgoszczy a p. Martą Münchberżanką z Krotoszyna.

— * **LESZNO.** Dyrekcja Państw. Liceum Pedagogicznego w Lesznie organizuje zjazd koleżeńskich byłych uczniów seminarium leszczyńskiego, zarówno z czasów polskich, jak iaborczych. Zjazd przewidziany jest na 6 i 7 listopada.

— Proboszcz ze Świechłowic, ks. Ogródowski, który po zgonie proboszcza leszczyńskiego zarządzał przez pewien czas naszą parafią, z dn. 1 listopada obejmie parafię krotoszyńską. Na jego miejsce przybędzie ks. dziek. Małecki z Krotoszyna.

— Niedzielną kwesta na najbiedniejszych przyniosła 272,08 zł.

— Uroczyste otwarcie elektrowni w Rydzynie połączone z poświęceniem i przejęciem jej przez spółdzielnię „Elektrownia”, nastąpiło w ub. poniedziałek. (lr)

— * **NAKŁO.** Rowerzysta W. Nowicki jadąc z góry ul. Bydgoskiej w boczną ulicę uderzył w plot tak, że się złamały przednie widelki. P. N. spadł z roweru i stracił przytomność. Przewieziono go do szpitala.

— W Debowie w kościele parafialnym podczas odpustu został poświęcony nowy główny ołtarz.

— Niewykryci sprawcy włamali się przez korytarz do składu p. Wika i zabrali większą ilość materiałów, bielizny, ubrań itp. Policja czyni energiczne dochodzenia.

— W czwartek, dn. 14 bm. o godz. 20 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Polsk. Czerwonego Krzyża w świetlicy własnej.

— W powiecie wyrzykim ukończyło sześć osób kurs szybowcowy. Między nimi znajdują

Ujęcie bandy fałszerzy 5 i 10 złotych

Falszerzy i kolporterów fałszywych pieniędzy ujęto w Poznaniu i Ostrowie Poznańskim

Od dłuższego czasu Wydział Śledczy w Poznaniu przeprowadzał poufne wywiady i obserwacje w sprawie podrobienia monet na terenie miasta Poznania. Wywiady te dotyczyły Antoniego Zandeckiego, Artura Zirka i towarzyszy.

W wyniku wspomnianych dochodzeń w nocy na 10 bm. przytrzymano znanego fałszerza monet 28-letniego koszykarza Antoniego Zandeckiego, mieszkającego przy ul. Bukowskiej 167 i 30-letniego pomocnika gastronomicznego Jana Bartczaka, mieszkającego w Poznaniu przy ul. Kopernika 8. Ujęcie nastąpiło w chwili rozpowszechniania fałszywych monet 5- i 10-złotowych w lokalach restauracyjnych na Wildzie.

Dalsze dochodzenia doprowadziły do wykrycia warsztatów fałszowania pieniędzy oraz ujęcia dalszych współników. — Okazało się, że w porozumieniu z Zandeckim i Bartczakiem była 23-letnia fortancerka Elwira Jazulewicz, mieszkająca przy ul. Kopernika 8 m. 7 i 32-letnia dawniejsza ekspedientka, obecnie fortancer-

ka, Aniela Nowakowska, mieszkająca przy ul. Różanej 10 m. 2. Podczas rewizji domowej w mieszkaniu Jana Bartczaka znaleziono kilkadziesiąt fałszyfikatów 5- i 10-złotowych oraz różne przybory i materiały służące do podrobienia pieniędzy. — W mieszkaniu wymienionej parkietówki Anieli Nowakowskiej przy ul. Różanej 10 znaleziono materiały, służące do wyrabiania form gipsowych, używanych do odlewania monet.

Bartczaka, Zandeckiego, Elwirę Jazulewicz i Nowakowską odstawiono do dyspozycji sądu, gdzie ich osadzono w areszcie śledczym.

Ponadto w dochodzeniach okazało się jeszcze, że do szajki fałszerzy monet w Poznaniu należał 27-letni ślusarz Witold Ratajczak i 25-letni robotnik Artur Zirk, obaj bez stałego mieszkania. Zirk i Ratajczaka ujęła w tych dniach policja w Ostrowie Wlkp. podczas kolportowania wykonanych w Poznaniu fałszyfikatów i odstawili ich do dyspozycji miejscowych władz sądowych. (kl)

narodowców. Na zarządzenie starostwa pikietarze zmuszeni byli zdjąć z rekawów białoczerwone opaski, również zakazano fotografowania tych, którzy mimo uwag kupowali u Żydów. W czasie jarmarku do żadnych zająć nie doszło. — Również na posterunku P. P. nie notowano żadnych kradzieży.

— * **ZANIEMYSŁ.** 50-lecie pożycia małżeńskiego obchodził p. Wawrzyniec Kaczmarek z małżonką swą Franciszką. Na intencję Jubilatów odprawił ks. prob. Nawroński uroczyste nabożeństwo. Jubilat „Szczęść Boże”.

Z POMORZA

— * **BRODNICA.** Przed Sądem Okr. w Grudziądzu na sesji wyjazdowej stanęła rozgaleziona szajka złodziei, która systematycznie okradła właścicieli fabryki chem. Englow w Chojnie w czasie ich nieobecności. Na ławie oskarżonych zasiadł Józef i Helena Galiński z Chojny, troje Durlachów z Wichulca, Zdrojewska Marta z Brodnicy i niejaka Bledowska z Grudziądza, poza tym oskarżeni o paserstwo Jastrząb, Bier-nacki i Ida Massowa z Wymokłego. Oskarżeni kradli wszystko, co się tylko dało: sprzęty domowe, żywność, opał, motory, narzędzia rolnicze, wartościowe części maszyn fabrycznych itp. Sprzedając je za bezcen handlarzom starzyzny. Poszkodowany Engel oblicza wyrządzoną mu szkodę na 100 000 zł. Oskarżeni, którzy przyznali się do winy, tłumaczyli się tym, że okradli Engla na wieść o jego śmierci. Wyrokiem sądu Galiński Bolesław, Durlach i Zdrojewska otrzymali po 2 lata, Galińska i Durlachowa po 1 roku a reszta oskarżonych po kilka miesięcy więzienia z zawieszeniem. Młodociany Bron. Durlach skazany został na umieszczenie w domu poprawczym z zawieszeniem a oddanie na wychowanie.

— * **GRUDZIĄDZ.** Wynik zbiórki na budowę samolotów w Tygodniu LOPP na terenie miasta wyraża się w cyfrze 1500 zł, którą to kwotę przekazano do okręgu wojew. LOPP.

— W sali dworcowej odbyło się przy udziale 500 kolejarzy zebranie protestacyjne przeciw gniebieniu Polaków w Niemczech. Referaty wygłosili pp. Jonas z Torunia i Baczynski z Grudziądza. W rezultacie uchwalono żądać wydalenia z Pomorza 6 000 optantów, rozwiązania niemieckich szkół średnich i powszechnych, zniesienia w kościołach katolickich nabożeństw w języku niemieckim, odebrania Niemcom wszelkich koncesyj, parcelacji majątków niemieckich i oddania ziemi w ręce polskiej miejscowej ludności oraz zawieszenia prasy niemieckiej.

— Na zebraniu w Grudziądzu delegatów Zw. Uczestn. Strajku Szkolnego 1906/7 przewodniczący polecił obecnym, by dokonano jak najrychlej weryfikacji wszystkich uczestników strajku szkolnego i przedłożono arkusze ewidencyjne wraz z dowodami przewodniczącemu komisji weryfikacyjnej p. A. Szpręde z Czersku. Strajk szkolny na Pomorzu uznany został jako działalność niepodległościowa. Ostatnio doreczonej został statut Związku do zatwierdzenia władz. — Tymczasowym przewodniczącym Zarządu Związku jest b. poseł Józef Mazur w Grudziądzu.

Wielki proces ojcobójców

Na ławie oskarżonych zasiadli synowie, córki i zięć, którzy zabili 64-letniego ojca, zadając mu 23 rany — Sąd skazał ojcobójców na kary od 18 miesięcy do 5 lat więzienia

Bydgoszcz. — Jan Bratkowski, lat 64, właściciel większej posiadłości w Łabiszynie, zamieszkały tam przy Rynku nr 6, zamierzał się ożenić z bydgoszczanką, Marią Święcicką. Nie podobało się to jego dzieciom, które obawiały się, że ojciec gotów swój majątek zapisać młodej żonie. Toteż dochodziło w domu Bratkowskiego do częstych i ostrych awantur, podczas których stary często chwytal za kij i bił swoich potomków. Wreszcie dn. 23 grudnia ub. roku synowie i córki postanowili ostatecznie rozmówić się z ojcem, a gdyby nie chciał ustąpić — „poprzetrząć mu giry”, aby nie mógł się żenić.

Tego dnia istotnie doszło do ostrzejszej niż zwykle awantury, która zakończyła się 23 ranami na głowie staro Bratkowskiego i na potłamaniu mu wszystkich żeber. Na skutek tej zbrodniczej rozprawy rodzinnej Bratkowski zmarł po paru dniach z powodu wewnętrznej krwotoku.

W związku z tą zbrodnią na ławie oskarżonych zasiadli: Teodor Bratkowski, lat 25, zam. w Łabiszynie;

Maksymilian Bratkowski, lat 23, z Lisewa; Eleonora Bratkowska, lat 32; Jan Komasiński, zięć, lat 30, ojciec dwojga dzieci; Anna Komasińska, lat 21, z Łabiszyna; wreszcie trzecia córka, 37-letnia Władysława Loewel, zam. w Kruszwie.

Wszyscy oni tłumaczyli, że nienawidzili ojca od dawna, bo opuścił ich i matkę udając się na kilkoletni pobyt na Śląsk, skąd nie dawał o sobie żadnych wieści. Wszyscy Bratkowscy wtedy żyć musieli w skrajnej nędzy, bez jakiegokolwiek pomocy od zamożnego ojca. Kiedy wrócił stary Bratkowski ze Śląska z większą gotówką, również nie okazywał serca rodzinie.

Sąd Okręgowy skazał Teodora Bratkowskiego na 5 lat, Eleonorę Bratkowską na 3 lata, Maksymiliana na 2 i pół roku, Komasińskiego na 2 i pół roku, Komasińską i Loewelową po półtora roku więzienia. Dwu ostatnim jako niekaranych dotąd i matkom dzieci, potrzebujących opieki, zawieszono wykonanie kary na 5 lat.

100% wetny

Leszczków

Poznań, 27 Grudnia 10

DLA ZAMIEJSCOWYCH

wysyłka sprzedaje detal i wysyłka próbek wprosi z Leszczków pocztą — telegraf — telefon Leszczków — wojew. łwowski ng 51 098

— Kamienica wraz z warsztatem stolarskim b. właściciela Mazelli przy ul. Groblowej przeszła w przetargu za 67 000 zł na własność M. K. O. w Grudziądzu. Na realność ciążył dług hipoteczny w kwocie 133 000 zł. Jest to jeden z przykładów, dowodzących o gwałtowniejsze wartości obiektów miejskich w Grudziądzu. (gn)

— * **TORUN.** Prefektem liceum pedagogicznego w Toruniu został mianowany ks. Z. Kowalkowski.

— Ostatnio odbyło się święto pułkowe pułku artylerii ciężkiej. Z tej okazji plk. Grabczewski, otoczony delegacją oficerów i podoficerów, wręczył odznaki pułkowe woj. Raczkiewiczowi i gen. Bortnowskiemu.

— Z okazji zakończenia „Tygodnia Szkoły Powszechnej” odbyła się wieczerza w Teatrze Ziemi Pomorskiej, na której działatwa szkolna za-inscenizowała m. in. utwory kierownika szkoły p. Tad. Słazka.

— W Rudaku pod Toruniem podczas zabawy tanecznej na tle porachunków osobistych 18-letni St. Kapeliński poranił ciężko nożem 29-letniego Czesława Świętka, którego w stanie groźnym przewieziono do szpitala miejskiego. Kapeliński został osadzony w areszcie. — W drugim wypadku Alfons Toczka pokulił nożem Al. Krajnika, którego również przewieziono do szpitala. Toczka osadzono również w areszcie.

— Na ostatnim zebraniu zarządu Dzielnicy Pomorskiej T. G. „Sokół” członkowie złożyli szczegółowe sprawozdania z pracy sokolej. Dalej omówiono sprawy organizacyjne oraz powzięto szereg uchwał, dotyczących najaktualniejszych spraw. Na zakończenie poruszone sprawę udziału Sokolstwa pomorskiego we wszechpolskim zlocie sokolim we Lwowie.

— W sali „Dworu Artusa” odbyły się występy zespołu ze słynnym kobziarzem Mrozem na czele, których czysty zysk był przeznaczony na cele „Caritas”.

— Według statystyki Zarządu Miejskiego ludność Torunia wzrosła w ciągu miesiąca września o 154 osób i wynosiła w dniu 1 bm. 65 155 osób. (z)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

KURS WIEDZY O POLSCE

Z udziałem wojewody Raczkiewicza, jako prezesa Światowego Związku Polaków, otwarto w Gdyni uroczyste 6-ty kurs wiedzy o Polsce, przeznaczony dla młodzieży polskiej z zagranicy. Kurs ten potrwa do końca sierpnia roku 1938. Weźmie w nim udział 40 słuchaczy, z czego 17 ze Stanów Zjednoczonych, 3 z Brazylii, 3 z Kanady i reszta z krajów europejskich. Zadaniem kursu jest przysposobienie pracowników społecznych dla wychodźstwa polskiego.

EPIDEMIA DURU BRZUSZNEGO

W Gdyni na Obłuzu szereg osób zachorowało na dur brzuszny. Zastosowano szereg środków profilaktycznych, które skutecznie zapobiegły rozszerzaniu się epidemii. Mieszkańców Obłuzu poddano szczepieniu przeciwdurkowemu.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Tow. Pomocy Naukowej dla dziewcząt polskich: R. E. ku uczczeniu sp. Heleny Brownsfordowej 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 6.— zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: L. Wojciechowska z podjękowaniem za otrzymane łaski i prośbą o dalsze. 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 77,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 13 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Pastor Gererd Klauzok w Zorach i księgarka Herta Röhr; strażnik graniczny Alfons Grabala w Pawlowie, pow. katowicki, i marszałantka Władysława Walkowiakówna; robotnik Wilhelm Monasch i pracownica domowa Pelagia Szumarska; pomocnik gastronomiczny Franciszek Wiśniewski i Wanda Walkowiakówna; handlowiec Kazimierz Gendziorski i introligatorka Irena Friedrichówna; robotnik Edmund Kwapis i pracownica domowa Marianna Fulczyńska; robotnik Leon Borowicz i robotnica Maria Koźlecka; stolarz Piotr Szostek i Tekla Wiza w Promnie, pow. poznań; ślusarz górniczy Czesław Osinski w Merlebach, Francja, i ekspedientka Helena Ziegler w Lesznie; robotnik Józef Raczak i pracownica Pelagia Jasiówna; drogerzysta Stanisław Kujawa i Melania Stańczykówna w Studzieńcu, pow. obornicki; biuralista Jan Szaroszyk w Krośnie, gm. Mosina, pow. śremski, i Maria Staszakówna we Wrześni; robotnik Leon Richling w Łausce, w Niemczech, i Elżbieta Bombel w Międzybórze, bractwnik Adam Woltyński i Maria Schlage; owdowiały blacharz Tomasz Jachezyk i gospodyni Rozalia Jasińska; owdowiały tokarz Wojciech Przadka i gospodyni Marta Kurłusówna

Zgony

Dnia 14 bm. zapisano następujące zgony: Stanisława Gielniakowa z domu Młynarkówna, 60 lat; Tadeusz Maciej Kapturski, uczeń szkolny, 12 lat; Kazimierz Nowak, urzędnik bankowy, 47 lat; Zofia Sieja z domu Kierska, wdowa, 67 lat; Helena Jaskiewiczówna z domu Baczowska, 24 lata; Jadwiga Kosicka, ekspedientka, 44 lata; Katarzyna Mendel z domu Opaska, wdowa, 81 lat; Józef Polak, robotnik, 35 lat

STAN POGODY W POZNANIU

14 października 1937

Temperatura 7 godz. + 4,7, 13 godz. + 9,6.

Ciepłota 7 godz. 758,1 mm. umiarkow.

13 godz. 756,9 mm.

tendencja barom.: ciśnienie spada

Zachmurzenie

7 godz. mgła

13 godz. pochmurno.

Wiatr

7 godz. kierunek połud.-zach. szybko, 2 m/sek.

13 godz. kierunek zach., szybko, 5 m/sek.

Opad

w ciągu poprzedniej doby (od godz. 1 rano dnia wczorajszego do godz. 1 rano dnia dzisiejszego)

0,1 mm., rodzaj opadu mgły

Temperatura w dniu 13 października rb. była

najwyższa + 12,5 o godz. 15

najniższa + 2,5 o godz. 3

Pogoda pogody na dzień jutrzejszy:

Pogoda zmienna, pochmurno i deszcz, nieco cieplej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Poza nawiasem inicjatywy prywatnej

Bardzo ciekawe dane o polityce monopolu w stosunku do Polski zachodniej ogłosił ostatnio mgr T. Kołodziej. Na podstawie szeregu cyfr i faktów autor wykazał, jak krzywdzące były posunięcia monopolu na terenie naszej dzielnicy. Tak więc:

Wprowadzenie monopolu zapalczanego pozbawiło Wielkopolskę i Pomorze przemysłu tej branży. Jak wynika z danych zawartych w „Roczniku M-stwa Skarbu” na r. 1928 (str. 474), istniały w r. 1924, tj. na rok przed wprowadzeniem monopolu, 3 fabryki zapalek w okręgu Izby Skarbowej w Poznaniu (na Pomorzu nie było zapalczarni). Trzy te fabryki zatrudniały 450 robotników i w r. 1924 wyprodukowały 71.916.030 pudełek zapalek, co stanowiło 13 pct ówczesnej produkcji ogólnokrajowej. Obecnie działają w Polsce tylko 4 fabryki zapalek zatrudniające ogółem 788 robotników. Cztery te fabryki znajdują się w woj. warszawskim, kieleckim, poleskim i śląskim. Fabryki, jakie przed wprowadzeniem monopolu zapalczanego były czynne w Wielkopolsce, przestały istnieć.

Likwidacja prywatnego przemysłu tytoniowego przeprowadzona została w r. 1924/25. Z chwilą przejęcia przemysłu prywatnego przez monopol uległy likwidacji 83 prywatne fabryki tytoniowe wielkopolsko - pomorskie, dające w ostatnim czasie swego istnienia zatrudnienie około 10.000 pracowników. Obecnie monopol utrzymuje na terenie woj. poznańskiego trzy wytwórnie zatrudniające 2.077 pracowników, a na terenie woj. pomorskiego — 1 wytwórnię zatrudniającą 140 pracowników. A więc na terenie Wielkopolski i Pomorza dawniej istniały 83 prywatne fabryki zatrudniające ok. 10.000 pracowników, dzisiaj zaś istnieją 4 wytwórnie państwowe zatrudniające 2.221 pracowników. Tak więc monopolizacja przemysłu tytoniowego oznaczała silny cios wymierzony w gospodarstwo Wielkopolski i Pomorza, gdyż nie tylko odebrała kilkudziesięciu przedsiębiorcom ich warsztaty pracy, nie tylko pozbawiła pracy tysiączne zastępy pracowników, ale i poważnie ograniczyła obroty w licznych rzemiosłach i przemysłach pomocniczych, jak np. w przemyśle papierniczym, poligraficznym i reklamowym.

Kopalnia soli Wapno, leżąca na terenie Wielkopolski, jest jedynym prywatnym przedsiębiorstwem w Polsce, które za pośrednictwem Polskiego Monopolu Solnego pokrywa spożycie

soli w kraju. Wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa zaopatrujące państwo w sól, są w rękach monopolu solnego. Warunki ekonomiczne eksploatacji prywatnej saliny wielkopolskiej, stwarzane przez dyrekcję monopolu, są o wiele mniej korzystne od warunków stwarzanych salinom państwowym:

a) Kopalnia soli w Wapnie produkuje — zgodnie z planem monopolu — 54 tys. ton przy założeniu 210 robotników i średnim zatrudnieniu 3 dni w tygodniu; mogłaby zaś produkować ok. 200 tys. ton bez żadnych nowych inwestycji, a tylko przy założeniu 280 robotników i zatrudnieniu 6 dni w tygodniu. W salinach państwowych robotnicy są zatrudnieni przeważnie przez 6 dni w tygodniu.

b) Cena, po jakiej monopol nabywa sól z prywatnej kopalni leży poniżej (!) kosztów wytwarzania soli w salinach państwowych. Toteż poseł E. Hutten-Czapski, tegoroczny sprawozdawca

preliminarza M-stwa Przemysłu i Handlu, mógł oświadczyć, że „dopiero zakupy taniej soli z Wapna umożliwiają uzyskiwanie części tego wielkiego dochodu, jaki skarb otrzymuje ze sprzedaży soli”.

Również w dziedzinie monopolu spirytusowego Polska zachodnia jest upośledzona. Tak jak obecnie sprawa wojewódzkiej ceny spirytusu jest postawiona, służyć może ona za jaskrawy dowód sztucznego faworyzowania warsztatów przemysłowych Polski „B” kosztem Polski „A”. Monopol opłaca najniższe ceny za spirytus wyprodukowany w woj. poznańskim, a najwyższe ceny za spirytus pochodzący z... Wileńszczyzny, mimo że koszt surowca, poziom plac i obciążenia publiczne są u nas wyższe, niż w wielu innych województwach. Jak wynika z obliczenia dokonanego przez dyrektora Fr. Żółtowskiego, monopol spirytusowy na przestrzeni lat 1927 — 37 nie dopłacił gorzelniom rolniczym Poznańskiego sumę 4.783.686 zł..

Dużo dają do myślenia powyższe cyfry i fakty!

Chleb dla Polaków

W mieście woj. krakowskiego (12 tys. mieszkańców) potrzebna jest hurtownia bławatów, skład konfekcji męskiej i damskiej, skład skór, lokal przy rynku (czysty, jasny, parkiet).

W mieście powiatowym woj. krakowskiego (8 tys. mieszkańców) potrzebna jest hurtownia towarów kolonialnych, galanterii, skład galanterii, konfekcji męskiej i damskiej, manufaktury, z żelazem, piekarnia, skład z rowerami i częściami rowerowymi, przybarami elektrotechnicznymi. Lokale można uzyskać.

W mieście woj. łódzkiego (43 tys. mieszkańców) potrzebna jest hurtownia konfekcji męskiej i damskiej, (8 żydowskich, polskiego żadnego), skład mebli (4 żydowskie, polskiego nie ma), skład naczyń kuchennych, porcelany i szkła, (nie ma chrześcijańskiego), szczerbacz, czapnik. O lokal trudno, ale w konkretnym wypadku osiedlenia się, placówka S. N. postara się o lokal.

W mieście woj. łwowskiego potrzebny jest skład obuwia, żelaza, konfekcji męskiej i damskiej. Buduje się nowe domy ze składami.

W mieście woj. tarnopolskiego (23 tys. mieszkańców) potrzebny jest skład bławatów, skład galanterii, żelaza, materiałów opałowych, krawiec cywilny i krawiec wojskowy.

W Wolsztynie potrzebny jest hurtowni skład bławatów, handel ten jest w rękach żydowskich.

W Dubnie jest do wydzierżawienia skład spożywczy z wyszynkiem i zakąskami (koncesja jest). Interes dobry.

W Nowym Tomyslu potrzebny jest skład obuwia. Odpowiedni lokal i mieszkanie jest wolne.

W Skierniewicach przy ul. Senatorskiej 4 jest do sprzedania sklep manufakturowo-galanteryjny, istniejący od 20 lat. Firma wyrobiona ruchliwa, w dobrym punkcie. Wartość od 40 do 50 tys. zł. Zależy na reflektancie poważnym i solidnym, bowiem placówka jest wypracowana.

W mieście woj. kieleckiego (12 tys. mieszkańców) potrzebna jest hurtownia towarów kolonialnych i spożywczych, hurtowni skład piwa i lemoniad, skład węgla, koks, drzewa opałowe i budowlane, konfekcji męskiej i damskiej, kamaznik, cholewkarz, czapnik, zegarmistrz, lekarz - dentysta i lekarz - akuszer.

Zgłoszenia należy kierować do Okręgowego Wydziału Gospodarczego Stronnictwa Narodowego w Poznaniu, przy ul. Św. Marcina 65 m. 9 codziennie od godz. 10 — 14-tej.

gii. Tendencja ta jest tymbardziej zrozumiała, że niektórzy kapitaliści francuscy spodziewają się iż ostatnio osiągnięty przez frank kurs był najniższym i że możliwa jest raczej dość wydatna zniżka waluty francuskiej. Nie chcąc tracić ewentualnego zysku, zakupuja oni poważne ilości franków. W związku z tym, francuski fundusz walutowy hamuje nawet zwykłą franka drogą nabywania poważniejszych ilości walut obcych. Pozostałe dewizy w dalszym ciągu nie wykazują poważniejszych zmian. Na podkreślenie zasługuje poprawa w terminowych notowaniach waluty belgijskiej, która ostatnio — jak wiadomo — również była przedmiotem akcji zniżkowej.

(k) Bilans Banku Polskiego za I dekadę października. W ciągu I dekady października zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0,5 miln. zł do 431,5 miln. zł, a stan pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrósł o 1,2 miln. zł do 36,3 miln. zł. Suma wykorzystanych kredytów zwiększyła się o 6,0 miln. zł do 656,3 miln. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu obniżył się o 1,6 miln. zł do 18,8 miln. zł. Pozycje „inne aktywa” i „inne pasywa” wzrosły, pierwsza o 2,4 miln. zł do 238,9 miln. zł, druga zaś o 3,6 miln. zł do 197,5 miln. zł. Natychmiast platne zobowiązania wzrosły o 13,0 miln. zł do 293,5 miln. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — obniżył się o 8,4 miln. zł do 1.036,3 miln. zł. Pokrycie złotem wynosi 35,09 pct.

Z ZAGRANICY

(z) Stosunki gospodarcze Niemiec z Mandżurią i Japonią. „Asahi Shimbun” donosi, że układ handlowy niemiecko-mandzurski będzie rozciągnięty na Japonię. Wstępem do takiego uregulowania stosunków gospodarczych między obu mocarstwami będzie zacieśnienie ich w związku ze zbliżającą się wizytą japońskiego wiceadmirała w Niemczech. Według dotychczasowego układu handlowego niemiecko-mandzurskiego, roczny eksport towarów z Mandżurii do Niemiec przewidziany jest na 100 miln. yen, natomiast eksport z Niemiec do Mandżurii ma wynosić rocznie 25 miln. yen. Ponieważ 5-letni plan gospodarczy Mandżurii przewiduje wzmocniony import, przeto faktyczny przywóz z Niemiec będzie większy. Jeżeli chodzi o Japonię, sprowadziła ona w r. ub. z Niemiec towarów za 115 miln. yen i wywoziła do Niemiec za 35 miln. yen. W ciągu 8 miesięcy rb. import z Niemiec wyniósł już 120 miln. yen, eksport zaś do Niemiec również wzrósł. W konkluzji pismo przewiduje dalsze rozszerzenie obrotów między Mandżurią a Japonią a Niemcami.

Nie suknia zdobi kobiety, lecz futro od Scholla

Ng 49 847

Projekt ustawy o spółkach udziałowych

Na jesienną sesję sejmową, wniesiony będzie przez rząd projekt ustawy o spółkach udziałowych, opracowany przez Związek Izby Przemysłowo-Handlowych. Projekt ten ma na celu stworzenie w Polsce dogodnej formy prawnej, w której mogłyby się organizować drobne kapitały.

Projekt ustawy jest powiązaniem przepisów o spółdzielniach z przepisami o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Zasadą projektu jest, na wzór spółdzielni, zmienność kapitału i składu osobowego.

Kapitał spółki udziałowej może być zmieniany drogą dopływu i odpływu udziałowców, bez potrzeby obniżania lub podwyższania kapitału zakładowego, jak to ma miejsce przy spółkach akcyjnych lub z ograniczoną odpowiedzialnością. Ograniczenia w zakresie wypowiedziania udziałów, jakie przewiduje projekt, podyktowane są jedynie względami na prawidłowe, prowadzenie przedsiębiorstwa, które z dnia na dzień nie może być pozbawione swego kapitału zakładowego. Poza tym wstępowanie i występowanie udziałowców ze spółki odbywa się w sposób nieskomplikowany.

Wymogi co do formy zawarcia umowy spółki sprowadzone są do minimum, a mianowicie statut musi być jedynie sporządzony na piśmie i zarejestrowany.

Zakres odpowiedzialności udziałowców został w projekcie zupełnie ściśle określony. Odpowiedzialność dodatkowa nie może być wyższa, niż dwukrotna w stosunku do udziału, przy czym granice te nie mogą być rozszerzone odmiennym postanowieniem statutu.

Nadto zmiana statutu, która by spowodowała podwyższenie odpowiedzialności u-

działowca, może go obowiązywać jedynie wówczas, gdy wyrazi na piśmie zgodę na podwyższenie tej odpowiedzialności. W przeciwnym razie uważa się, iż udziałowiec udział swój wypowiedział. Złazszcza w odniesieniu do formy prawnej, która ma za zadanie organizowanie drobnych przedsiębiorców — sprawa wkładów do przedsiębiorstwa. winna być jasno określona z tym, że wkład (minimalny 25 zł) musi być wniesiony gotówką.

Projekt przewiduje maksymalną granicę kapitału zakładowego spółki w wysokości 250.000 zł. W uzasadnieniu tego postanowienia przytoczyć należy, iż projektowana forma spółek, jako przystosowana do możliwości drobnych kapitalistów i w związku z tym w szeregu postanowień liberalna, nie powinna mieć zastosowania do wielkich przedsiębiorstw, dla których dostępne są inne formy prawne, i które z natury swojej odmiennie, aniżeli spółki udziałowe, traktowane być winny pod kątem widzenia kredytowym. Górna granica kapitału zakładowego, przewidziana dla spółek udziałowych, pokrywać się ma z dolną granicą kapitału zakładowego, w spółkach akcyjnych.

Stosunkowo wysokie ustalenie tej granicy w projekcie tłumaczy się nadto tym, iż przy zmiennym kapitale spółek udziałowych przedsiębiorstwo dobrze zorganizowane i na zdrowych zasadach oparte może w krótkim stosunkowo czasie osiągnąć dość wysoki kapitał zakładowy. Ustalenie zbyt niskiej granicy maksymalnej narażałoby takie przedsiębiorstwo albo na zahamowanie jego rozwoju, albo na konieczność stosunkowo szybkiego przekształcenia się na inną formę prawną, co może być połączone z niedogodnościami i kosztami.

KRONIKA GOSPODARCZA

Handel zagraniczny Polski

Obroty handlu zagranicznego Polski, które już w roku poprzednim osiągnęły pokazywały wzrost, w roku 1937 jeszcze bardziej się zwiększyły. Przyczyniło się do tego ogólne ożywienie gospodarcze na świecie, pomyślna koniunktura w kraju, a w znacznej mierze wzrost cen, zwłaszcza surowców przemysłowych i zbóż.

Ogólny obrót handlu Polski i w. m. Gdańska z zagranicą osiągnął w pierwszych 8 miesiącach rb. 1.593.296 tys. zł, wobec 1.280.393 tys. zł w analogicznym okresie 1936 r., podniósł się więc o 312.903 tys. złotych.

Wzrost wykazuje zarówno import jak i eksport, pierwszy jednak w stopniu znacznie wyższym. Ogółem w 8 miesiącach 1937 r. przywieziono do polskiego obszaru celnego 2.422.386 ton towarów na sumę 816.341 tys. zł, gdy w odpowiednim okresie 1936 r. — 1.858.226 ton na sumę 628.550 tys. zł.

Wzrost importu pod względem wagi wynosił więc 564.160 ton a wartościowo 187.791 tys. zł.

Eksport w tym okresie wyniósł 9.777.973 tony wartości 776.955 tys. zł wobec 8.073.319 ton na sumę 651.843 tys. zł w 8 miesiącach 1936 r. Oznacza to wzrost o 1.704.654 t. i o 125.112 tys. złotych.

Bilans handlu zagranicznego za 8 miesięcy rb zamyka się saldum ujemnym 39.386 tys. zł, gdy w odpowiednim okresie poprzedniego roku było saldo dodatnie 23.293 tys. zł.

Wysokie stosunkowo saldo ujemne polskiego bilansu handlowego wywołane zostało przez bardzo silny wzrost wartości przywozu. Wzrost ten tłumaczy się zwiększeniem ilości przywożonych towarów, jak też w większym jeszcze stopniu zwyżką cen artykułów przywożonych do Polski.

powiedniego zalegalizowania przedłożonych kwitów.

Z KRAJU

(k) Mocna tendencja dla franka franc. Na wczorajszych giełdach walutowych dewiza na Paryż miała w dalszym ciągu tendencję wybitnie mocną. Zwyżkę tę, która występuje zarówno w notowaniach gotówkowych, jak i terminowych, przy czym w tych ostatnich jest być może najwyraźniejsza, należy tłumaczyć dodatnim wrażeniem wywołanym wynikami niedzielnych wyborów. W związku z szybką poprawą franka, ujawniać się zaczyna tendencja do repatriacji kapitałów francuskich, wywiezionych za granicę, a przede wszystkim do An-

PODATKI I OPŁATY

(p) Dowody pisemne sporządzone za granicą. N. T. A. rozpatrywał sprawę w której władza skarbową nie uwzględniła potrąconych przez płatnika odsetek zapłaconych wierzycielowi w Gdańsk, dlatego, że przedłożone w związku z tym dowody pochodzą od osoby zamieszkałej za granicą. N. T. A. w wyroku z 5 maja 1937 l. rej. 7695/34 orzekł, że ujemna ocena dowodów pisemnych motywowana tym tylko, że pochodzą one od osoby zamieszkałej za granicą, nie mieści się w granicach służącego władzy prawa swobodnej oceny dowodów, przy czym w uzasadnieniu zauważył, że władza miała możność w razie uzasadnionych wątpliwości zażądać od płatnika od-

Krótkie informacje gospodarcze

— W pierwszych trzech kwartałach rb. browary sprzedały ogółem 1.049.000 hl. piwa, co oznacza wzrost w stosunku do odpowiedniego okresu poprzedniego roku o 164.000 hl., czyli o 18 1/2 pct.

— W dniach od 8 do 12 bm. odbywa się we Lwowie na terenie Targów Wschodnich wielki pokaz-targ ogrodnicy.

— W dniu 2 października rb. odbyło się we Włochach pod Warszawą uroczyste poświęcenie polskiej fabryki świec i mydła „Polo”. Poświęcenia dokonał ks. prał. dr Trzeciak.

— Rozgrywające się na Dalekim Wschodzie wypadki wpływają hamując na obrót handlowy między Polską a Chinami.

— Kontyngent na przywóz węgla do Austrii w październiku między poszczególne państwa wynosi 96.440 ton, jest więc większy w stosunku do tego samego miesiąca r. ub. o ca 10.000. W podziale kontyngentu Polska zajęła pierwsze miejsce, otrzymawszy pozwolenie na przywóz 59.750 ton oraz 11.500 ton w rozrachunku kompensacyjnym. Dalsze miejsca w imporcie węgla do Austrii zajęły Czechosłowacja, Niemcy i Węgry.

— W końcu lipca rb. w 8.342 zakładach przemysłowych we Włoszech zatrudnionych było 1.069.144 robotników, tj. o 137.816 więcej niż w końcu lipca r. ub.

— W okresie pierwszych 8 miesięcy rb. przywóz do Stanów Zjednoczonych wynosił 2,19 miliarda dolarów wobec 1,55 miliarda dol. w analogicznym okresie 1936 r., wywóz zaś wyrażał się kwotą 2,08 mld. wobec 1,51 mld. dolarów.

Czystość to najlepsze lekarstwo

Bруд jest jednym z najgroźniejszych wrogów ludzkości, ponieważ stanowi rozsądnik wszelkiego rodzaju bakterii. Aby zabezpieczyć się przed ich zgubnym działaniem, należy przede wszystkim dbać o czystość przez używanie dobrego mydła, które gruntownie usuwa wszelki bруд, nie niszcząc z jednej strony rąk, z drugiej zaś — bielizny.

Znany i ceniony od lat mydłem jest Jeleni Schicht. Wyrabiane z najlepszych surowców i wskutek tego nadzwyczaj wydajne, może być polecane wszystkim gospodarstwu.

Właściwe przyczyny bandytyzmu w Stanach Zjedn.

Nie znającemu stosunków amerykańskich nasuwa się natęczyte pytanie, jak to jest możliwe, żeby w ojczyźnie wzorowej organizacji i racjonalizacji plenić się mogła w tak zastraszający sposób zbrodnia. Istotnie liczba popełnionych rocznie w stanach zbrodni jak morderstwo, włamanie, napady bandyckie, podpalenie dochodzi do zastraszającej cyfry półtora miliona. Obliczono, że

co 45 minut niewinny człowiek staje się ofiarą morderstwa

i że szkody roczne, wyrządzone przez zbrodniarzy, wynoszą równie 15 miliardów dolarów.

Skoro się okazało, że kryzys i bezrobocie, prohibicja i imigracja nie wystarczają do wytłumaczenia tego strasznego fenomenu, uwaga publiczności zwróciła się w strony wymiaru sprawiedliwości. Dyskusja na temat właściwości czy niewłaściwości tego wymiaru rzuca

jaskrawe światło na przyczyny,

dzięki którym zbrodnia w Ameryce przybrała mogła tak okropne rozmiary.

Dyskusja ujawniła przede wszystkim, że wszyscy wielcy bandyci, od Dillingera począwszy, popełnili najcięższe swe zbrodnie w czasie, w którym za zaręczeniem zwolnieni zostali z więzienia. Dwukrotny morderca Mathew Kimes i jego brat morderca George, mogli

podczas trzykrotnych urlopów z więzienia

„dla załatwienia interesów“ chodzić nie tylko na polowania na kaczki, ale także na polowanie na gangstera-współzawodnika, z którym się też załatwili. Rufe Persal zaś, zbrodniarz zawodowy, czterokrotnie wypuszczony został z więzienia „za zaręczeniem“, ponieważ w czasie odsiadki kary więziennej cztery razy

awansował na „męża zaufania“ administracji więziennej

i jako taki czterech innych gangsterów w czasie usiłowanych ucieczek położył trupem, a trzech innych ciężko okaleczył.

Tego rodzaju przykłady spowodowały gruntowniejsze zainteresowanie się wymiarem sprawiedliwości i wykazały, że właściwie mówić można

o 50-ciu rodzajach wymiaru sprawiedliwości.

Każdy z 48-miu stanów ma swój własny system, a rząd centralny i stolica uzupełniają tę liczbę swoimi systemami do 50-ciu. 20 stanów przyznają gubernatorom swym nie tylko prawo ułaskawiania zbrodniarza po upływie pewnego czasu, albo wręcz natychmiast po wyroku, lecz także wypuszczenia go z więzienia według własnego uznania „za zaręczeniem“. Dalsze 12 stanów uzależniają to od opinii zarządu więziennego. 14 stanów mają specjalne urzędy, Parole Boards, które dbać mają o prowadzenie się zwolnionego „za zaręczeniem“ więźnia. Dwa stany w ogóle nie mają żadnego systemu i traktują więźniów, jak im się podoba.

Tymczasem **wiezienia amerykańskie są do tego stopnia przepełnione,**

że rząd Stanów Zjednoczonych odsyłać musi częściowo swoich więźniów do tzw. więzień hrabstwowych, których jest przeszło 3 tys. Wobec trudnego położenia fi-

nansowego poszczególnych stanów nie może być mowy o budowie nowych więzień. Każdy gubernator zatem ma interes w tym, żeby się jak najprędzej pozbyć swych więźniów. Niekoniecznie musi zachodzić przekupstwo, wystarczy, że bandyta w więzieniu prowadzi się dobrze, by uzyskać wolność. Istotnie okazało się też w praktyce, że bandyta skazany za morderstwo na dożywotne więzienie,

odsiaduje przeciętnie tylko 43 miesiące.

Corocznie wypuszcza się z więzień amerykańskich 70 tysięcy zbrodniarzy, z tej liczby połowę „za ułaskawieniem“ lub „za zaręczeniem“. Pewien gubernator stanu Oklahoma ułaskawił w czasie swego dwuletniego urzędowania 2540 zbrodniarzy, w tym 385 morderców. Pewien gubernator stanu Alabama dociągnął do 5000 ułaska-

wień. Rekord natomiast ustanowiła kobieta-gubernator stanu Texas cyfrą 5120 ułaskawień.

Rząd centralny stosuje również system zwalniania więźniów „za zaręczeniem“,

osadza atoli zbrodniarza natychmiast znowu za kratami, skoro zawiedzie. To też 93 pct zwolnionych przez rząd centralny więźniów prowadzi życie beznaganne. W przeciwieństwie do tego są stany, w których 80 pct zwolnionych ponownie dopuszczają się zbrodni. Zasada ich się w tych wypadkach przeważnie tylko za nową zbrodnię, dawna kara bywa umorzona.

W takich warunkach zrozumiałym się staje, że walka ze zbrodniością w Ameryce, już choćby z powodów wyżej przytoczonych, jest pracą prawie że syzyfową. (Kk.)

PREMIER ANGIELSKI W ATELIER FILMOWYM

Premier rządu angielskiego Neville Chamberlain zwiedził atelier londyńskiego towarzystwa filmowego, interesując się żywo wszelkimi pracami w studio. Premiera oprowadzał znakomity aktor angielski Victor Saville (z rolką filmową).

Zjawiska niebieskie w październiku

Miesiąc bieżący daje nam sposobność do oglądania wszystkich jaśniejszych planet. Przede wszystkim zasługuje na uwagę wybitnie dogodna widoczność Merkurego, który w pierwszej dekadzie miesiąca wschodzi na 1¼ godz. przed słońcem. Chcąc go odszukać, musimy o tym czasie pilnie przeszukiwać najbliższą okolicę wschodniego punktu horyzontu, najlepiej za pomocą lornetki polowej.

Przy sposobności śledzenia za Merkurym będziemy mogli dowoli podziwiać Jutrzenkę (Wenus), która przez cały miesiąc świecić będzie na porannym niebie przez ca 2½ godzin przed ukazaniem się gwiazdy dziennej. W dniu 1 listopada oglądać będziemy mogli piękną koniunkcję Wenus z księżycem, który wówczas mieć będzie kształt cienkiego sierpa. Dla niewtajemniczonych dodam tu, że przez koniunkcję rozumiemy w astronomii perspektywiczne zbliżenie się dwu ciał niebieskich np. dwu planet, albo księżyca i planetę itp.

Na niebie wczesno-wieczornym obserwować możemy pomarańczowe-

go Marsa (w konstelacji Strzelca). Krwawa planeta biegnie obecnie szybko ku wschodowi na spotkanie królewskiego Jowisza. Obie planety miną się wieczorem 29. bm. Efektowną tę koniunkcję warto będzie zobaczyć! W tym celu należy patrzeć na niebo południowo-zachodnie zaraz po zapadnięciu ciemności np. około g. 19, gdyż obie planety zachodzą dość wcześnie, przed g. 21. Jedyne Jowisz w pierwszej części miesiąca bawi nieco dłużej na niebie, z początku nawet do 22½ g.

Saturn dostępny jest obserwacjom przez całą noc. Z zapadnięciem zmroku widzimy go jak wzbija się na południowo-wschodni nieboskłon — zachodzi około 3 po północy. Tak Jowisz jak i Saturn są nadzwyczaj wdzięcznymi obiektami dla obserwacji przez lunetę.

Posiadacz lunety może także pokusić się o odszukanie i zaobserwowanie planety Uran, który 4. 11. znajdzie się w przeciwstawieniu do słońca. Bliższych wskazówek, gdzie go szukać, udzieli zainteresowanym zarząd pozn. oddziału Polskiego T-wa Przyjaciół Astronomii, ul. Słoneczna 36, tel. 64-21. Towarzystwo to udziela chętnie także wszelkich innych informacji w zakresie zjawisk niebieskich. P. T.

Kongres Rycerzy Grobu św.

Patriarcha łaciński Jerozolimy msgr. Luigi Barlassine zarządził oficjalnie, by w roku przyszłym odbył się w Jerozolimie międzynarodowy kongres Rycerzy Grobu świętego.

Zakon ten, którego data założenia nie jest dokładnie znana, powstał ze zwyczaju pasowania rycerzy w czasie wojen krzyżackich u Grobu św. Papiież Paskalis II w r. 1113 zatwierdził jego statuty, reformowane następnie przez Aleksandra VI, Benedykta XIV oraz Piusa IX. Obecnie jest to oznaka orderowa, obejmująca trzy klasy: wielkiego krzyża, komturów i rycerzy. Oznaką Rycerza Grobu św. jest biały mundur i krzyż czerwono-emałowany, noszony na czarnej wstędze. Wielkim Mistrzem Rycerzy Grobu św. jest z urzędu patriarcha łaciński Jerozolimy noszący tytuł „rector atque administrator ordinis perpetuus“, nominacje przez niego udzielane mają jednak charakter publiczności dopiero po uzyskaniu „wizy“ i pieczęci papieskich. (KAP)

Polowanie z sokolem było ulubioną zabawą naszej dawnej szlachty. Dzisiaj poluje się jeszcze z sokolami w Prusach Wschodnich, których plagą są dzikie krowiki. Na zdjęciu myśliwy z sokolem i upolowaną zwierzyną.

Dziś „Dama pikowa“. Zapowiadane od kilku dni przedstawienie „Damy pikowej“ wywołało ogólne zainteresowanie; należy bowiem to dzieło Czajkowskiego do najwięcej ulubionych oper, której arie zyskały już dawno wielką popularność. U nas „Dama pikowa“ została wyposażona w nowe dekoracje pomysłu Zygmunta Szpringiera, a obsada partii znajdzie wybornych interpretatorów wśród których wymienić należy nazwiska pp. Drabika, Fedyczkowskiej, Janowskiej, Szabrańskiej, Maja, Karpackiego. Artyści ci zbierali w tej operze zasłużone oklaski i niewątpliwie zdobędą je i tym razem. Dyryguje dyr. Latoszewski, reżyseruje p. Karol Urbanowicz.

„STRASZNY DWÓR“ DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY

W sobotę bawić będzie w naszym mieście wycieczka rodaków z zagranicy. Uczestnicy tej wycieczki, która statkami transoceanicznymi przybyła onegdaj do Gdyni, przybywają niekiedy z bardzo daleka m. in. aż z Australii. Dyrekcja przygotowała na przyjęcie miłych gości przedstawienie „Strasznego dworu“, piękne dzieło Moniuszki. Ukaze się ono w sobotę w doskonałej obsadzie partii, które w nowym sezonie uległy różnym zmianom. Stefana Śpiewać będzie p. Mieczysław Salecki, zdobywający każdym nowym występem prawdziwy sukces artystyczny. Bliższe szczegóły o tym przedstawieniu podamy niebawem.

W piątek cieżąca się stale wielkim powodzeniem operetka Jana Straussa „Baron cygański“.

Megafony w koszarach

Capstrzyk i ranna pobudka w koszarach amerykańskich przechodzą już do przeszłości. W armii U. S. A. wprowadzono, idąc z duchem czasu, we wszystkich koszarach megafony, które zastępują trębacz. Rano np. w oznaczonej na wstawanie godzinie rozlega się we wszystkich izbach i salach koszar donośny głos megafonu, który oznajmia, że czas już wstać. Niepoprawnym śpiochom i maruderom nie pomoże dekowanie się, gdyż megafony ryczą tak długo, aż wszyscy żołnierze znajdą się przy rannym apelu.

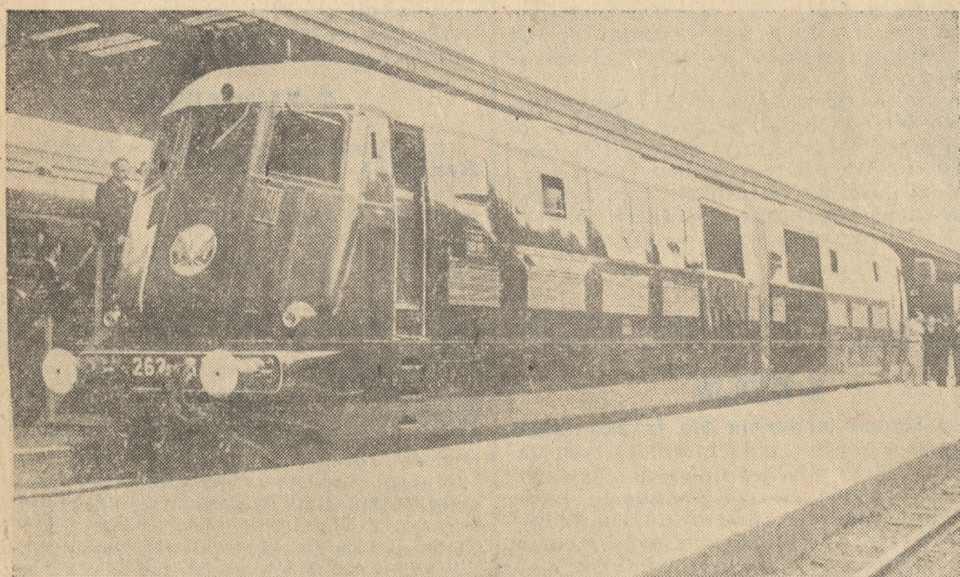

GERTRUDA KONATKOWSKA wystąpi z koncertem chopinowskim w nadchodzącą sobotę, 16 bm. o godz. 20 w sali św. Marcina.

Z EKRANU

Ciekawy film morski a jednocześnie wzruszający dramat miłosny pt. „KAPITAN TAYLOR“ wyświetla obecnie kino APOLLO. Rolę tytułową odgrywa lubiany i ceniony GARY COOPER, który wyrazistością swej gry zniwala widza do współprzeżywania jego losu i przygód. Film technicznie żywym realizmem i najlepszych arcydzieł kinematografii. Polecamy wszystkim zobaczyć sobie „KAPITANA TAYLORA“.

ng 50 431

Z PARYŻA DO NICEI W CIĄGU 11 GODZIN

Koleje francuskie mogą się poszczycić nową, wspaniałą zdobyczą. Jest nią nowy parowóz pociąg, który trasę Paryż — Nicea (1088 km.) pokrywa w 11 godzinach. Dotąd najszybszy pociąg „zdobywał“ tę przestrzeń w ciągu 15 godzin. Nowy parowóz pędzony jest siłą elektryczną i posiada motor Diesla.

SPORT

Automobilizm

„Jazda za lisem“. W niedzielę, 17 bm. urządza Polski Touring Klub tradycyjną imprezę samochodową pod nazwą „Jazda za lisem“. Impreza ta cieszy się wielką popularnością nie tylko wśród członków, ale i niezrzeszonych automobilistów, którzy w tej imprezie mają możliwość wykazania swej orientacji i sprawności. Dla zwycięzców przewidziane są 4 piękne nagrody klubowe oraz szereg nagród specjalnych, ufundowanych przez poszczególnych ofiarodawców. Regulamin imprezy otrzymać można w sekretariacie Polskiego Touring Klubu Poznań, ul. Jasna 10, który przyjmuje zgłoszenia.

Ze względu na znaczną ilość już zgłoszonych wozów komisja sportowa Polskiego Touring Klubu ustaliła dwie trasy „lisa“, które prowadzą do „nory“.

Po starcie zawodników wyruszy o godzinie 12 sprzed lokalu klubu wycieczka towarzyska członków i gości do „lisiej nory“, gdzie odbędzie się zamknięcie sezonu. Trasa dla uczestników wycieczki towarzyskiej do „lisiej nory“ wyniesie około 35 km.

Kolarstwo

O mistrzostwo Polski. W niedzielę odbędzie się zakończenie sezonu kolarskiego — wyścigiem na przełaj na dystansie 25 km o mistrzostwo Polski. Wyścig rozegrany zostanie na terenach, okalających Fort Bema.

Lekka atletyka

P. Br. Szwarc, który jako kierownik sekcji lekkoatletycznej Warty zabrał się do racjonalnej pracy — od podstaw, ustąpił ze swego stanowiska.

Janusz Kusociński zdał w ostatnich dniach maturę gimnazjalną. Od poniedziałku Kusociński przebywa w szpitalu Centrum Wyszkozenia Sanitarnego w Warszawie, gdzie poddał się operacji prze-

gród nosowych, co ułatwi mu oddech w czasie biegu.

Kucharski zaproszony do Berlina. W dniu 30 bm. rozegrane zostaną w Berlinie międzynarodowe zawody lekkoatletyczne w hali krytej, w znanej z igrzysk olimpijskich „Deutschlandhalle“. Na zawody te organizatorzy zaprosili Kucharskiego, który miałby startować w biegu na 800 mtr. Zaproszenie to Kucharski prawdopodobnie przyjmie.

O mistrzostwo Polski w biegu na przełaj. W niedzielę rozegrana zostanie ostatnia konkurencja lekkoatletyczna o mistrzostwo Polski, a mianowicie bieg na przełaj na dystansie około 10 km we Lwowie.

Tylko Przybyło pojedzie do Koszyc. Na międzynarodowy bieg maratoński w Koszycach, odbyć się mający w dniu 28 bm., pojedzie z Polski tylko Przybyło. Projektowany wyjazd Marynowskiego na bieg powyższy nie dojdzie do skutku, gdyż zawodnik ten ma kontuzjowaną rękę. — Przybyło wyjedzie z Polski 26 bm., towarzyszyć mu będzie trener Petkiewicz.

Pięściarstwo

Warszawa — Helsinki. W niedzielę rozegrany zostanie w Warszawie międzynarodowy mecz bokserski Warszawa — Helsinki.

Międzynarodowy turniej w Poznaniu. Z okazji jubileuszu 25 lat istnienia Warty, jej sekcja bokserska organizuje w dniu 21 listopada rb. wielki międzynarodowy turniej bokserski.

W turnieju tym Kajnar spotkać się ma z mistrzem Europy, Nürnbergiem, w walce rewanżowej. Jak wiadomo, przed kilkoma dniami na turnieju w Berlinie Kajnar został znokautowany przez Nürnberga.

Poza tym w turnieju poznańskim mają m. in. startować: Francuzi Michelot, Despeaux i Tritz. Ten ostatni w turnieju olimpijskim w Berlinie zajął trzecie miejsce w wadze półśredniej. (Pat)

Powyższą wiadomość P. A. T. należy

przyjąć z dużą rezerwą. Po powrocie drużyny pięściarskiej Warty z Niemiec, kierownik sekcji tłumacząc w wywiadzie porażki niemieckie oświadczył, że drużyna zielonych przygotowuje się „do wielkiego turnieju bokserskiego, który odbędzie się w dniu 3 października“. Powiedział to na tydzień przed określoną przez niego datą, z czego należało wnioskować, że turniej jest ostatecznie sfinalizowany, lecz mimo to turniej się nie odbył.

Piłka nożna

W niedzielę rozegrane zostaną trzy spotkania piłkarskie o mistrzostwo ligi a mianowicie:

W Łodzi ŁKS spotka się z Wisłą. Sędziuje p. Staliński. W Krakowie Warszawianka walczyć będzie z Garbarnią. Sędzia — p. Gruszka. Wreszcie we Lwowie Pogoń — Cracovia, sędzia — p. Rettig.

Różne

Jubileusz K. S. „H. Cegielski“. W dn. 30 i 31 bm. K. S. „H. Cegielski“ Poznań obchodzi jubileusz 10-letniego swego istnienia. W ramach obchodu odbędzie się kilka ciekawych imprez sportowych, z których na pierwszy plan wybija się spotkanie w piłkę nożną pomiędzy niemiecką drużyną „Luckenwalder S. V.“ a I drużyną gospodarzy. Poza tym przewidziane są jeszcze: wyścigi kolarskie na maszynie wyścigowej, bieg 3 km. na bieźni (lekkoatletyczny), oraz cały szereg meczy niższych drużyn jubilatów w piłce nożnej.

Zapaśnictwo

Zawody zapaśnicze organizowane przez klub „Zbyszko“ odbyły się w sali M. S. H. Szczególnie ciekawym spotkaniem była walka w lekkiej pomiędzy mistrzem Wlkp. Wronekim a Pawlickim, zakończona zwycięstwem pierwszego. Wicemistrz Polski Roszpleszcz miał trudne zadanie z bardzo dobrze walczącym Filipakiem II, który pierwszy raz stanął w ringu.

Wyniki przedstawiają się następująco: W wadze koguciej: pierwsze miejsce zajął Roszpleszcz przed Filipakiem II i Walczakiem.

W lekkiej zwycięsko wyszedł Wronecki przed Pawlickim i Szwarcem.

W półśredniej zwyciężył Kabieler przed Nowakowskim. Sędziował dobrze p. Wojdźiak.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro w dalszym ciągu sensacyjna komedia Vaszary'ego „Małżeństwo“, która zdobyła rekordowe powodzenie. W niedziele po południu po cenach zniżonych „Wieczne pióro“. Dyrekcja Teatru Polskiego przygotowuje drugą polską sztukę, tym razem autora doby obecnej; jest nią trzyaktowa komedia „Dowód osobisty“ Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej. Reżyseruje Strzelecki, wystawę opracowuje Kosiński.

RADIO

Henryk Sztompka
w koncertach reprezentacyjnych

W październiku rb. Polskie Radio zorganizowało szereg koncertów o charakterze reprezentacyjnym, jak koncerty symfoniczne w ramach powszechnego Festiwalu Sztuki Polskiej, koncerty symfoniczne na Wystawie Światowej w Paryżu oraz wielka audycja chopinowska w 88-ma rocznicę zgonu Fryderyka Chopina. We wszystkich tych imprezach bierze udział czołowy pianista polski Henryk Sztompka.

Słyszeli go już radiosłuchacze w inauguracyjnym koncercie Festiwalu, a w najbliższej przyszłości artysta ten wystąpi 15. bm. o godz. 21 w koncercie symfonicznym, urządzanym przez Polskie Radio w paryskim teatrze des Champs Elysées. Pianista wykona Paderewskiego „Fantazję polską“ z towarzyszeniem Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia. Poza tym tego samego wieczoru wystąpi z akomita śpiewaczka Ewa Bandrowska Turska. W programie orkiestrowym utwory kompozytorów polskich: Karłowicza, Szalowskiego, Woytowicza i Wiechowicza.

Henryk Sztompka weźmie również udział w audycji chopinowskiej która organizuje Polskie Radio ku uczczeniu pamięci Chopina w 88 rocznicę jego śmierci. Tym razem Henryk Sztompka grać będzie w Muzeum Narodowym na fortepianie Mistrza. Audycja ta w dn. 17 bm. transmitowana zostanie nie tylko przez rozgłośnie polskie, lecz również przez rozgłośnie niemieckie i amerykańskie N. B. C.

Wesoła komedia Flersa i Caillaveta

Doskonała spółka autorska: Flers i Caillavet znana jest w całym świecie ze swych pogodnych i pełnych dowcipu i humoru komedii. Błyskotliwy dialog, pełna niespodzianek akcja — nie zawodzi nigdy publiczności. Jedną z komedii francuskich autorów pt. „Logika serca“ nadaje Polskie Radio dla słuchaczy 15 bm. o godz. 19.

Za okazane współczucie i złożone wieńce na trumnie niestrudzonego bojownika w służbie najszlachetniejszej idei, sp.

Stefana Marcinkiewicza

kapitana w st. sp.

również za liczny udział w pogrzebie, składam serdeczne

Bóg zapłać!

przede wszystkim Wielebnemu Duchowieństwu, JWPP. Dowódcy i Majorowi Chrzastowskiemu, Korpusowi Oficerskiemu i Podoficerskiemu Poznańskiego Pułku Piechoty za zajęcie się pogrzebem JWPP. Dowódcy, Oficerom i Podoficerom Szkoły Podchorążych w Ostrowie Maz., Oficerom Wychowankom wymienionej Szkoły, JWPP. Dowódcy Korpusowi Oficerskiemu i Podoficerskiemu Krotoszyńskiego Pułku Piechoty, JWPP. Oficerom Leszczyńskiego Pułku Piechoty i Poznańskiego Pułku Ułanów, JWPP. Oficerom Rezerwy Koło Leszno, oraz Oficerom Kolegom sp. Zmarłego, będącym w rezerwie i stanie spoczynku, Związkom Weteranów Powstań Narodowych w Lesznie za udział w pogrzebie z sztandarem i Związkom Powstańców i Wojaków w Lesznie.

Poznań, w październiku 1937 r.

Zona.

Szczęśliwe

W KOLEKTURZE

J. LANGERA

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21, tel. 31-41
Konto P. K. O. 212 475

Ekspedienta żelazniaka

specjalisty w narzędziach poszukuje

HURT POLSKI, Poznań, Wrocławska 4

zg 28019

Wrocławska 36
WITOLD LEWORSKI
OBRAZY - OPRAWY

dg 24 660-61

ZIMOWY ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW

okres 1937 — 38

Ważny od 15 października 1937 r.

Odjazdy autobusów z Poznania: Dworzec Autobusowy, Plac Drwęskiego, Przystanek warunkowy, ulica Wajdy Zygmunta Starego tuż przy Zamku oraz Aleja Hetmańska w Górczynie. Informacje: Dworzec Autobusowy, tel. 67-19. Objaśnienie znaków: P oznacza kursuje tylko w dni powszednie, N oznacza kursuje tylko w niedziele i święta, S oznacza kursuje tylko w soboty, o oznacza wyjazd z przystanku, p oznacza przyjazd na przystanek

Konces. Przedsięb. Autobusowe
FR. BEDNORZ, Poznań, ul. Stroma, 25
Tel. 63-81 i 61-37.

POZNAN — STESZEW												
Poznań	odjazdy	6,30	7,30	8,15	8,30	9,30	12,30	14,00	15,30	17,30	18,45	19,30
			P		N					P		N

STESZEW — POZNAN												
Steszew	odjazdy	6,30	7,20	8,10	8,30	8,50	9,10	11,10	12,00	13,15	13,55	15,45
		P	N				P		P	S	P	P

POZNAN — KOŚCIAN — SMIGIEL — LESZNO												
6,30	9,30	12,30	15,30	17,30	20,00	Poznań	8,55	9,55	11,55	14,40	16,55	20,55
7,15	10,15	13,15	16,15	18,15	20,45	Steszew	8,10	9,10	11,10	13,55	16,10	20,10
7,55	10,55	13,55	16,55	18,55	21,25	Kościan	7,30	8,30	10,30	13,15	15,30	19,30
8,20	11,20	14,20	17,20	19,20	21,50	Smigiel	7,05	8,05	10,05	12,50	15,05	19,05
8,55	11,55	14,55	17,55	19,55	22,25	Leszno	6,30	7,30	9,30	12,15	14,30	18,30
			P					P				

Połączenia do: Krzywińa patrz Nr 4, Wijewa patrz Nr 6
Wielichowa patrz Nr 8, Leszno, Wolsztyn, Zbąszyńa patrz Nr 6.

KOŚCIAN — GRODZISK — OPALENICA — N. TOMYŚL												
7,20	—	o Kościan	p	17,35	—	6,30	12,30	15,30	16,55	—	—	—
8,10	—	p Grodzisk	o	16,45	—	7,50	13,55	16,55	—	—	—	—
—	10,00	o Grodzisk	p	16,40	—	—	9,00	14,00	18,00	—	—	—
—	10,10	o Opalenica	p	16,20	—	6,40	9,40	14,40	18,40	—	—	—
—	11,00	p N. Tomyśl	o	15,30	—	7,05	10,05	15,05	—	—	—	—
						7,25	10,25	15,25	—	—	—	—

GRODZISK — OPALENICA — POZNAN												
8,10	—	Grodzisk	16,40	—	—	5 P	N	—	—	—	—	—
9,35	—	Opalenica	15,35	—	—	7,30	8,30	12,30	—	—	—	—
	—	Poznań	14,00	—	—	9,40	10,40	14,40	—	—	—	—
						9,50	10,50	14,50	—	—	—	—
							P	N				

WOLSZTYN — OBRA												
7,30	—	Wolsztyn	12,30	—	—	5 P	N	—	—	—	—	—
9,40	—	Obra	14,40	—	—	7,30	8,30	12,30	—	—	—	—
	—	Poznań	14,40	—	—	9,40	10,40	14,40	—	—	—	—
		Wolsztyn	14,50	—	—	9,50	10,50	14,50	—	—	—	—
							P	N				

POZNAN — STESZEW — MODRZE												
15,30	21,15	—	—	—	—	15,30	21,15	—	—	—	—	—
16,15	22,00	—	—	—	—	16,15	22,00	—	—	—	—	—
16,35	22,20	—	—	—	—	16,35	22,20	—	—	—	—	—
		—	—	—	—			—	—	—	—	—

KOŚCIAN — WIELICHOWO — RAKONIEWICE												
15,30	—	—	—	—	—	15,30	—	—	—	—	—	—
16,55	—	—	—	—	—	16,55	—	—	—	—	—	—
17,35	—	—	—	—	—	17,35	—	—	—	—	—	—
18,15	—	—	—	—	—	18,15	—	—	—	—	—	—
18,30	—	—	—	—	—	18,30	—	—	—	—	—	—

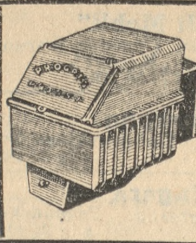
POZNAN — GRODZISK — RAKONIEWICE — WOLSZTYN												
7,30	8,30	12,30	19,30	—	—	7,30	8,30	12,30	19,30	—	—	—
8,15	9,15	13,15	20,15	—	—	8,15	9,15	13,15	20,15	—	—	—
8,55	9,55	13,55	20,55	—	—	8,55	9,55	13,55	20,55	—	—	—
9,15	10,15	14,15	21,15	—	—	9,15	10,15	14,15	21,15	—	—	—
9,40	10,40	14,40	21,40	—	—	9,40	10,40	14,40	21,40	—	—	—
	P	N					P	N				

POZNAN — BUK — OPALENICA — NOWY TOMYŚL												
8,15	12,30	14,00	18,45	—	—	8,15	12,30	14,00	18,45	—	—	—
9,00	13,15	14,45	19,30	—	—	9,00	13,15	14,45	19,30	—	—	—
9,30	13,45	15,15	20,00	—	—	9,30	13,45	15,15	20,00	—	—	—
9,50	14,05	15,35	20,20	—	—	9,50	14,05	15,35	20,20	—	—	—
10,02	—	15,50	20,35	—	—	10,02	—	15,50	20,35	—	—	—
10,20	—	16,15	21,05	—	—	10,20	—	16,15	21,05	—	—	—
	S						S					

O godz. 14,00 z Poznania połączenie w Opalenicy do Grodziska.

Mieszkanie

6-pokojowe na III piętrze przy ulicy 27 Grudnia na biura do wynajęcia. Oferty Kurier Poznański pod nr. 50 934

PIECYKI przystawkowe

„PROGRES“ do piecy kaflowych

narodzone złotym medalem

W środę, dnia 13 października 1937 r., zasnął w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po kilkudniowych ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka, teściowa, babka, siostra i ciocia, s. p.

z Kierskich Zofia Siejowa

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 16. bm. o godzinie 15-tej z kościoła Szpitala Wojskowego przy ul. Wąły Jana III na cmentarz świętomarciniński przy ul. Bukowskiej.

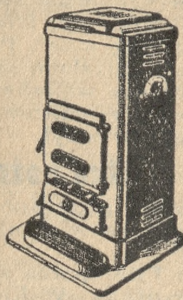
Msza św. żałobna odprawia się w poniedziałek, dnia 18. bm. o godzinie 8 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 2.

Piece stałego palenia

wyrób H i V

systemu amerykańskiego zapewniają stałą i równomierną temperaturę przy najniższym zużyciu opalu.

Sprzedaż na wojew. poznańskie

Jan Deierling & Ska

Poznań, ul. Szkolna 3.
ng 51028 Tel. 35-18 35-43

MATERIAŁY MOLENDY

w jakości i cenie niedoścignione

olbrzymi wybór

Składy fabryczne

POZNAŃ ul. 27 Grudnia 12
Plac Świętokrzyski 1.

Dom z piekarnią

w pełnym biegu, z wypiekami 20 ctr. maki dziennie, 6 tysięcy ciast tygodniowo. sprzedam. Cena 47 tysięcy złotych — wpłaty 25 tysięcy. Ew. wydzierżawie samą piekarnię — do objęcia potrzeba 6 tysięcy złotych. Oferty Biuro Ogłoszeń „PAR”, Toruń, Rynek Staromiejski 19 pod „832” Pg 33 659-64, 121

Wielka licytacja obrazów

W sobotę, 16 października oraz poniedziałek, 18 i wtorek 19 października rb. od godz. 17-ej do godz. 20-tej sprzedawac będą przy ul. Nowej 5 (wejście z ul. Murnej 1. ptr.) z polecenia i na odpowiedzialność zainteresowanych dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę:

Około 200 obrazów olejnych, akwarele, pastele różnych malarzy krajowych i zagranicznych. (Obejrzeć można pół godziny przed licytacją).

Brunon Trzeciak

zaprząszonego rzeczoznawca urządzeń domowych, pokojowych i gospodarczych oraz zastrzeżony i ustanowiony aukcjonator na Województwo Poznańskie Poznań, Stary Rynek 46/47, tel. 21-26. Pg 33 663-41, 57

Ciepłe trykoty

(bieliznę trykotową) męskie, damskie i dziecięce poleca w pierwszej jakości w wielkim wyborze i tanich cenach

KALAMAJSKI

FARBY LAKIERY
POKOSTY

fabryki J. Perek, Leszno, pocenach fabrycznych
Poznań, Wodna 13. Tel. 53-26

PRZETARG PUBLICZNY.

Starosta Krajowy Poznański wyda w drodze przetargu publicznego

a) prace budowlane,

b) dostawy cegieł i dachówek,

związane z budową obory na folwarku Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie. Oferty, których wzory wydaje się za opłatą 1,— zł na prace budowlane a 0,50 zł za dostawę cegieł i dachówek składać należy w kopertach zalakowanych z napisem „oferta na... ..” w Wydziale Technicznym Starostwa Krajowego w Poznaniu, przy Al. Marcinkowskiego 29, pokój Nr 80 do dnia 25 bm. godziny 11-ej.

Do oferty dołączyć należy kwit na złożone wadium w wysokości 3% oferowanej sumy.

Warunki ofertowe i rysunki oglądać można w godzinach urzędowych w pokoju 81.

Starostwo Krajowe zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta, podziału prac lub unieważnienia przetargu.

Starosta Krajowy Poznański.

Licytacja nieruchomości

Dnia 27 października 1937 r. odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Lesznie licytacja domu mieszkalnego z ogrodem, położonego w Lesznie przy ul. Ks. Wawrzyniaka nr. 15. Nieruchomość oszacowano na zł 12.800. Cena wywołania wynosi zł 9.600, kaucja zł 1.280. Możliwe przejęcie korzystnej pożyczki hipotecznej.

Do licytacji należy przedłożyć zezwolenie Starostwa oraz Urzędu Wojewódzkiego. Informacji udzieli

Bank Gospodarstwa Krajowego oddział w Poznaniu Al. Marcinkowskiego 6.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMY - PARCELE

Nieruchomość

dom II piętrowy i I piętrowy — blisko Rynku Łazarskiego, Niemier, Lodowa 7. zdg 33 788

Kupię dom nowy

przy tramwaju, który donosi 2 400 — 3 000 — rocznie. Agenci wykluczeni. Proszę podanie ceny oraz żądanej wpłaty, określeniem mieszkań do Kuriera Pozn. zdg 34 461

Dom

nowy dochód 2 500 — wpłaty 15 tys., reszta amortyzacja. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 687

Parcele

lub dom niewykończony gotowy z amortyzacją kupię. — Wpłata 18 000. Oferty Kurier Poznański zdg 34 688

Kamienice

Rynek Jeżycki 70 000 — sprzedam Oferty Kurier Poznański zdg 34 784

Sprzedam

dom średniości 45 000 — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 9445

Dom

czynszowy trzymieszkaniowy przy Ostrobrze 33 000 — wpłaty ugodowo. Kostencki, Pocztowa 15 — 2. zdg 34 914

Dom

nowy winiar. wpłaty 10 000 — przejęcie 10 000 amortyzacji. Karalus, Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 34 991

Dom

nowy mieszkanie komfortowe. — dochód 7 800 — sprzedam 72 000, wpłaty 40 000. Oferty Kurier Poznański zdg 34 993

Domek

Debiec 2 x pokój kuchnia składem, elektryczność, oparkaniowy, korzystnie, bez długu. Strzelecka 5 — 5. zdg 34 838

Willa

Głównie tania do nabycia. Oferty Kurier Poznański zdg 34 442

4. OSOBISTE

W sprawach reklamy

korzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznańskiego zdg 29 003

Dziś

14 bm. i każdy czwartek książki z kotła własnego wyrobu. Kawiar. Sniadalska Wyszynski, Aleja Marcinkowskiego 25. zdg 34 665

List

otrzymałem — dziękuję Twój Zbyszek. zdg 34 717

Nabierziesz

dobrego humoru po zjedzonym posiłku u Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 31 893-4

6. OŻENKI

Dla

mojego kolegi, milego i sympatycznego chłopca, inżyniera górniczego, na wyższym i stałym stanowisku, dochód chwilowo do 1 000 — zł mies., wiek 31 lat, średniego wzrostu, poszukuje żony inteligentnej, wykształconej, możliwie muzykalnej z lepszego domu, gotówka pożądana. Proszę o pośrednictwo krewnych. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 506

Znane

z olbrzymiego doboru pań — panów, najpoważniejsze biuro

Echo

ulatwia zapoznanie najszybciej. Poznań, św. Marcina 57, telefon 50-30. Prospekt darm. zdg 34 833

Kawaler

lat 22 pragnie poznać towarzyszkę życia niezłą. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Pozn. zdg 34 643

7. SPRZEDAŻE

Świeczniki

stylowe

Kryształy

okazyjnie. „Lamus” Strzelecka 1. Pg 29 737-37, 33

Kilka

dobrych używanych pianin sprzedawam korzystnie

Centralny

Magazyn Pianin Poznań, Pierackiego 11. Ng 51 487

Chcesz kupić

gwarantowane, i zadowolonym być to przyjdzie całym zaufaniem — tylko do

„Hali Mebli”

Wrocławska 38. Dogodne warunki — asygnaty „Kredyt”. Pg 33 644-58, 129

Maszyna

Singera tania, Dąbrowskiego 88, m. 21. zdg 34 792

Singera

damka nowoczesna. Poznańska 27 a — 7. zdg 34 804

Samochód

karetka Brskine sześciocylindrowa bardzo dobrym stanie okazuje się na sprzedaż. St. Kaźmierski S-ka, Leszno, Narutowicza 64. ng 50 846

Kotlina

restauracyjna podgrzewacz do potraw zmywak do talerzy, waga decymalna i inne przedmioty sprzedam. Zgłoszenia Fredry 12, stróża domu. zdg 35 015

Pianina

okazyjnie od 450

strojenia

naprawy

Drygas,

Trzeciego Maja 4. telefon 33-58. zdg 34 774

„Meble W. Paetz”

Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny Poznań, Wrocławka 15 — Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 50 293

2

pary koni roboczych zaraz na sprzedaż. Nikodem Satory, Gądk. telef. Nr. 1. zdg 34 209

Skład rzeźnicki

dobrze zaprowadzony sprzedam. Inowrocław. Piłsudskiego 5. zdg 33 819

Skład papierów

i galanterii w mieście powiatowym sprzedam, objęcie około 5 tys. Oferty Kurier Poznański zdg 34 512

Materiały Bielskie

ubraniowe płaszczywe najkorzystniej

GEYER

św. Marcina 18

narożnik Ratajczaka — Asygnaty „Kredyt”. Pg 29 747-29, 747

Renault

7 osobowa limuzyna dobrym stanie sprzedam, Zgłoszenia Berwińskiego 5. zdg 34 780

Maszynę

do pisania „Underwood” sprzedam. św. Marcina 63 — 20. zdg 34 761

Kawiarnię

Restaurację z urządzeniem Solacz wydzierżawi gospodarz od listopada. Adres wskazuje „Par” nr „58.142”. Pg 33 658-58, 142

Fryzjernię

powodu choroby. Focha 54 — 85 zdg 34 926

Dywan

3-3,5 garnitur wyścielany. Sala Licytacyjna, Masztalarska 5a. zdg 34 753

Fortepian

marki Bornemann Berlin korzystnie. Marsz. Focha 139. — m. 7 od 15 — 20. zdg 33 816

Skład

nabiału, mieszkaniem sprzedam zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 35 011

Skład wódek

tytoni, papierosów, galanterii, — papieru świetnie prosperujący na ruchliwej ulicy sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 34 891

Kadzie

drew. z mieszkaniem na 1 500 i 600 ltr., rower na balonach z bag. w dobrym stanie. Piotr, skład węgli, ul. Gasiorowskich. zdg 34 716

Płaszcz

zimowy męski mała figura, damski figura 44.

Elektrolux

sprzedam. Kantaka 2, m. 6. zdg 34 865

Powózka

(Piaskowice) patentowe osie — sprzedam tania. Gosiński, Buk. zdg 34 871

Owocarnię

śródmieście 50 egzystencja dobrze prosperująca z powodu choroby sprzedam. Strzelecka 5 — 5. zdg 34 837

Zakład

fryzjerski centrum 70 — zł dzierżawa sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 34 908

Motorower

tania sprzedam. Hotel Monopol. Poznań. zdg 34 852

Kasztany

sprzedam 30 ton. Oferty z podaniem ceny: Skrzynka pocztowa nr 1, Śmigiel (Pozn.) zdg 34 813

Plastykowa

maszyna do cukierków z wkładami korzystnie. Oferty Kurier Poznański zdg 34 939

Futro

damskie. Adres Kurier Poznański zdg 34 942

Płaszcz

meski, średn. fig., tania. Oferty Kurier Poznański zdg 34 996

Obrazy

i lustra okazjnie. Oferty Kurier Poznański zdg 34 998

Jadalnia

ładna, z powodu wypr. tania. — Oferty Kurier Pozn. zdg 34 997

Ładny salonik

dla likw. pomieszk. tania. Oferty Kurier Pozn. zdg 34 995

Motocykl

„Ariel” 500 czterozaworowy najnowszy rocznik, przyczepka 950 zł spiesznie. Czerwinka, Poznań, Raczynskich 11. zdg 34 789-90

Kartofle

jadalne wyborowe dostarcza w dom. Majetność Komorniki, pow. Poznań. zdg 34 796-7

Nowości

sezonu!

Krawaty, Bielizna, Swetry, Trykotaż, Pończochy, Rekawiczki, Szale, Największy wybór. Najniższe ceny. Asygnaty „Kredyt”.

W. Trojanowski

Marcin 18. Pg 33 568-40, 52

Wielki wybór

Kryształów

różnych innych drobiazgów najniższe ceny (tłko Jezuita 10 (Świętosławska). — Asygnaty „Kredyt”.

„Dom Okazyjnego

Kupna” Pg 31 222-35, 68

Mundurki

Płaszczki Fartuszeki

M. Malinowski

Fabryka konfekcji damskiej — Poznań Stary Rynek 57. Przyjmuję Asygnaty „Kredyt”. dg 24 603

Kawiarnię

pełnym biegu powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Świercz, Zupańskiego 18. zdg 34 689

Szafe

ogniotrwała. Centrala Drożdży. Poznań. zdg 34 615

Palme

piękna. Wierzbicice 13, m. 22. zdg 34 791

Fotograficzny

aparat altanowy z obiektywem sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 34 667/8

Meble

kupuje się najtaniej u Bakosia, Stary Rynek 51 zdg 31 172-3

Odzież

skład w dzielnicy handlowej w Poznaniu z nowoczesnym oknem. Oferty Kurier Poznański zdg 33 933-4

Skład

kolonialny na sprzedaż. Wrocławska 38. zdg 33 931-2

Plaszcze

damskie — futra — mundurki gimnazjalne przodują elegancją, cenami najniższymi wprost

fabryki

Wildowa - Syn Wodna 1, Specjal

Maszynę
do pisania używaną kupię. Oferty
Kurier Poznański zdg 34 664

Perski dywan
duży kupię. Oferty Kurier Pozn.
zdg 34 881

Rower
używany kupię. Babińskiego 6.
zdg 34 885

Kanapki
kawiarni w dobrym stanie kupię
Spieszne zgłoszenia ceną Kurier
Poznański ng 51 487

Kupię
motor na rope 15-20 konny.
— Oferty z podaniem fabrykatu i
ceny do Kuriera Poznańskiego
pod dg 24 717

Przeciwpożarowy
aparat kupię. Zgłoszenia Kurier
Poznański zdg 34 854

Dywan
3x4 kupię. Oferty Kurier Pozn.
p. 1264

Kupujemy
używane skrzynie. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 34 881

Srebrne
marki niemieckie przedwojenne.
Oferty Kurier Pozn. ng 50 907

12. DO WYNAJĘCIA
5
pokojowe. Dąbrowskiego 69, stróż
zdg 34 193

4 pokojowe mieszkanie
komfortowe, centralne ogrzewa-
nie, dom ogrodowy, 1 piętro, Slo-
wackiego 18. Zgłoszenia Niego-
lewskich 4, m. 7. Pg 33 536-40.7

Dwupokojowe
łazienka, bezpodatkowe od go-
spodarza. Grodzka 26.
zdg 34 708

Dwupokojowe
Stablewskiego 18 — 6, kość. la-
zarski.

Skład
na filię rzemieślniczą, mieszkaniem,
bez, przedmieście Poznania do
wynajęcia. Rzeźnik konieczny.
— Oferty Kurier Poznański
zdg 34 709

Trzypokojowe
willowe, słoneczne, bezpodatkowe
65.— Wiadomość ul. Grunwaldz-
ka 97, stróż. zdg 34 688

3
pokojowe kuchnia, częściowo me-
ble, dzierżawa 49,50 zł. Łakowa
19, m. 7. zdg 34 685

Skład
2 pokoje, kuchnia, 2 x 2 pokoje
kuchnia Hetmańska 22, gospodarz
Focha 56, Joks. zdg 34 671

6-cio
pokojowe komfortowe słoneczne,
III piętro, winda, centr. ogrze-
wanie od 1 listopada do wynaje-
cia oraz

Pokój
nadający się na biuro I piętro,
centr. ogrzewanie, światło, woda
zaraz. Zgłoszenia „Przeźroczność”,
Plac Wolności 14, tel. 17-66.
zdg 34 659

Jednypokojowe
kuchnia, bezpodatkowe do wy-
dzierżawienia. Czynsz 35.— kau-
cja 252.— Dozorca, Szamarzew-
skiego 56. zdg 32 886-7

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, bezpodatkowe,
do wydzierżawienia. Czynsz 51.—
Kaucja 360.— Dozorca, Szama-
rzewskiego 56 zdg 32 884-5

Odstąpię
4 pokojowe mieszkanie, łazienka,
pokój dla służącej, balkonem po-
bliżu dworca autobusowego wzgl.
zamknięcie na 2 pokoje kuchnia.
Oferty Kurier Poznański
zdg 33 936-7

Czteropokojowe
komfortowe I pr. duży balkon,
ogród, bezpodatkowe. Osiedle
Grunwaldzkie od zaraz. Infor-
macje: Wistuba, Aleje Marcin-
kowskiego 14. zdg 34 899

Pokój
próżny używane kuchni. Święty
Wojciech 30 — 1. zdg 34 906

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne. Matejki
68, telefon 35-68. zdg 34 928

Dwupokojowe
trzeci mały, łazienka kuchnia. —
Opalenicka 27. zdg 34 909

Opera
trzyizbowe bezkomfortowe, bez-
dzietnemu urzędnikowi. Oferty
Kurier Poznański zdg 34 985

Cztero.
pięciopokojowe, słoneczne, kom-
fortowe blisko miasta zaraz. Infor-
macje: Wistuba, Aleje Marcin-
kowskiego 14. zdg 34 850

Czteropokojowe
ładne, pełnokomfortowe, obszerne
bezpodatkowe zaraz. Słowackiego
30. zdg 34 766

Pięciopokojowe
I piętro wolne. Długa 3 (Zielone
Ogródki). dg 24 703

4
pokojowe ul. Wielka 9 I, dla
adwokata lub lekarza, tel. 14-67.
zdg 35 001

Sześciopokojowe
piękne słoneczne dla lekarza —
dentysty, adwokata zaraz. Zgło-
szenia Aleje Marcinkowskiego 3a
m. 6. zdg 35 016

Pięć i sześć pokoi
komfortowe słoneczne winda, —
centralne ogrzewanie, ciepła wo-
da. Zgłoszenia Fredry 12, stróża
domu. zdg 35 017

13. SZUKA MIESZK.

2—3 pokoje
od gospodarza. Oferty Kurier
Poznański zdg 34 886

Urzędnicza
próżnego kuchnia lub bez, piec
kaflowy. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 34 901

Trzypokojowego
do czteropokojowego słonecznego
śródmieściu (parafia Farna) pe-
winy płatnik. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 34 910

Pokoju
kuchnia lub próżnego pokoju.
śródmieście lub Wilda od gospo-
darza szuka emerytka. Zgłosze-
nia Kurier Poznański zdg 34 946

Pokoju
próżnego, śródmieściu gospodarza
Oferty do Kuriera Poznańskiego
zdg 34 861

15. POKOJE UMEBL.

Dwa
łącznie i jeden. Siemiradzkiego 3a
m. 9. zdg 34 304

Klatka
15. 10. Mielżyńskiego 3 — 17.
zdg 34 306

Pokój
panu. Matejki 65, m. 3.
zdg 33 770

Jednospobowy
Kwiatowa 5, m. 3. zdg 34 728

Ogródowa
10 — 4, frontowy, niekrepujący.
jedno — dwuosobowy. zdg 34 727

Niekrepujący
pokój, telefon najchętniej ofice-
rowi 3 — 5. Stolarska 2 — 3.
zdg 34 724

Strzelecka
6 — 12. zdg 34 722

Dąbrowskiego
46 — 9, jednospobowy, elektrycz-
ność, pierwszego. zdg 34 718

Matejki
68 — 3. zdg 34 732

Klatki
schodowej do wynajęcia. — Ul.
Wszystkich Świętych 8 — 4.
zdg 34 702

Panom
Dąbrowskiego 35 — 21.
zdg 34 679

Niekrepujący
elektryczność, centralne panu.
Debiec, Wiśniowa 50. zdg 34 673

Sołacz
pokój jedno — dwuosobowy z
utrzymaniem wszelkie wygo-
dy. telefon. Aleja Litewska 6.
zdg 34 656

Dwuosobowy
czysty, niekrepujący utrzyma-
niem. Wodna 17/18, m. 14.
zdg 34 713

Frontowy
niekrepujący. Działynskich 11.
Matuszek, parter. zdg 34 800

Kanałowa
6 — 16. zdg 34 236

Niekrepujący
Szewska 19 — 5. zdg 34 616

Słoneczny
solidnemu (nej) okolica Rynek
Wildecki. Oferty Kurier Pozn.
zdg 34 618

Pokój
z balkonem, bardzo ciepły (centra-
lne ogrzewanie) czysty, dobre
umeblowany z utrzymaniem bez.
Słowackiego 38, m. 6. zdg 34 620

Centrum
umeblowany, elektryczność, la-
zienka, telefon panu lub pani za-
raz. Mielżyńskiego 4, m. 10.
zdg 34 786

Pokój
dobrze umeblowany. Półwiejska
1, m. 2. zdg 34 788

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kreta
5, m. 20 a. zdg 34 828

Pokoik
wygodami. Marcina 63, mieszka-
nie 23. zdg 34 829

Czysty
słoneczny na 1—2 osób. Różana
6, m. 5. zdg 34 832

Paniom
wspólny. Wały Jana 12 — 19.
zdg 34 898

Ciepły
utrzymaniem. Kreta 6 — 7.
zdg 34 900

Plac
Wolności 14 a, m. 8, niekrepują-
cy, łazienka, utrzymaniem od 1
listopada. zdg 34 907

Klatki
Wroniecka 13, restauracja.
zdg 34 912

Mickiewicza
21/5 — 6, panu stanowisku.
zdg 34 915

Niecała 14
pokój klatka, komfort. Infor-
macje wyłącznie Ogródowa 12 —
m. 7. zdg 34 919

Przecznica
4, m. 7, z utrzymaniem, bez.
zdg 34 904

Elegancki
Mickiewicza 17 — 4. zdg 34 958

Klatki
elegancki, centralne. Słowackie-
go 42 — 4. zdg 34 950

Dąbrowskiego
23 — 8. zdg 34 901

Gołębia
4 — 4. zdg 34 963

Pokój
Woźna 18 — 17. zdg 34 918

Dwuosobowy
Grunwaldzka 13 — 8. zdg 34 965

Elegancki
dla pani. Cieszkowskiego 1, m. 5a.
zdg 34 966

Niekrepujący
Wybickiego 5 — 4. zdg 34 967

Kochanowskiego
24 — 7, panu. zdg 34 960

Dwa
umeblowane większy — mniej-
szy, bez pościeli. Kreta 5 — 13.
zdg 34 968

Dwuosobowy
Focha 49 — 7. zdg 34 971

Pokój
1—2 osób zaraz. Patrona Jac-
kowskiego 40, m. 9. zdg 34 972

Łukaszewicza
2, m. 6. zdg 34 937

Marcinkowskiego
24 — 31. zdg 34 949

Niekrepujący
noblity, frontowy. Mińska 4—1.
zdg 34 954

Przyjezdnej
inteligencji. Pocztowa 21 — 4.
zdg 34 823

Szymańskiego
7 — 8. zdg 34 824

Pokój
ładny, telefon. Matejki 61 — 6.
zdg 34 980

1—2
osobowy. Wrocławzka 14 — 10.
zdg 34 984

Próżny
Wielka 17 — 10. zdg 34 989

Utrzymaniem
bez. Szymańskiego 8 — 9.
zdg 34 988

Wolsztyńska
12 I p. willa, godz. 2—5.
zdg 34 992

Pokoik
Skryta 2 — 8. zdg 34 999

Dwuosobowy
Kreta 6 — 1. zdg 34 987

Focha
55 — 6. zdg 34 930

Blisko
frontowy. Focha 29 — 6.
zdg 34 931

Słoneczny
frontowy, elektryczność. Wały
Królowej Jadwigi 4 — 7.
zdg 34 858

Łakowa
14 — 7, dwóch. zdg 34 868

Półwiejska
33 — 7. zdg 34 876

Solidnemu
Przecznica 10 — 1. zdg 34 839

Niekrepujący
centrum. Kramarska 21/22 — 12.
zdg 34 844

Pokój
ciepły. Spokojna 24 — 10.
zdg 34 848

Panom
Zielona 1 — 2. zdg 34 798

Pokój
utrzymaniem — bez. Aleje Mar-
cinkowskiego 2 a — 4. zdg 34 802

Kopernika
1 — 8. zdg 34 803

Gabinet
telefonem. Kreta 22, m. 4.
zdg 34 818

Matejki
2 — 5. zdg 34 819

Pokój
ul. Skośna 16/17, m. 5, okolica
Zamku. zdg 34 773

Mickiewicza
28 — 6. zdg 34 777

Ogródowa
2 — 10. zdg 34 778

Niekrepujący
zaraz. Strzelecka 2 — 7.
zdg 34 333

Wygodami
Kwiatowa 3 — 3. zdg 34 765

Jeden-
dwuosobowy. Mickiewicza 17 — 8
zdg 34 761

2
osobowy. Fabrowska, Łakowa 13
m. 6. zdg 34 763

Niekrepujący
Prusa 17 — 3. zdg 34 760

Marcinkowskiego
1 — 4. zdg 34 759

Pokój
Marszałka Focha 47, mieszkanie
2, Łazarz. zdg 34 928

Kantaka
2 — 5. zdg 34 886

Przecznica
6—9 jednospobowy (utrzy-
maniem). zdg 34 893

Komfort
jedno- dwuosobowy. Piekary 18.
m. 9a. zdg 35 003

Pokój
Św. Marcina 56 — 30. zdg 34 895

Pokój
jednemu — dwom bez pościeli. —
Jackowskiego 29 — 16.
zdg 34 742

Kwiatowa
9 — 14. zdg 34 748

Pokój
Piekary 20/21, m. 12. zdg 34 741

Dwa
pokoje umeblowane i kuchnia. —
inteligentnemu małżeństwu. Sta-
szica 20, m. 7. zdg 35 005

Wielkie
Garbary 23 — 9. zdg 35 004

Wspólny
pani. Pocztowa 12 — 12.
zdg 35 007

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem). zdg 35 014

16. SZUKA POKOJU

Dużego
używaniem kuchni małżeństwo,
śródmieście. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 34 725

Próżnego
pokoju w okolicy Półwiejskiej —
Kwiatowej od zaraz. Adres Ku-
rier Poznański zdg 34 785

Pani
od 15. bm. u bezdzietnego mał-
żeństwa lub samotnej pani w
śródmieściu, nie wyżej drugiego
piętra, z używaniem kuchni. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 34 815

17. LOKALE

Ubikacje
na cele handlowe 106 m² w su-
terenii. Rybaki 20, do wynajęcia
zdg 34 372

Lokale
po 4 i 7 pokoi, wysoki parter,
front do wynajęcia od zaraz. Ul.
3 Maja nr 3, u portiera.
zdg 34 013

Warsztat
składnica. Wielkie Garbary 54.
zdg 34 695

Lokal
restauracyjny z mieszkaniem —
4 pokojowe mieszkanie do wynaj-
ęcia zaraz. Zgłoszenia 3 Maja
7. Gramlewicz. zdg 34 623

Lokal
drogeryjny z urządzeniem. Wro-
cławska 38. zdg 34 909

Piwnica
na warsztat lub składnicę. Sta-
szica 5, m. 1. zdg 34 916

Szukam piwnicy
50 — 80 m², z placem do posta-
wienia szopy, chętnie na pery-
feriach. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 34 917

Skład
nadający się na rzemysłnictwo lub
drogerię do wynajęcia. Grun-
waldzka 25, gospodarz. zdg 34 642

Duży
pokój na pracownię od 1. Chwa-
liszewo 58/59, m. 6. zdg 34 884

18. DZIERŻAWY

Młyn motorowy
w Skokach od 1 stycznia 1938 do
wydzierżawienia. Przemiał na do-
be 200—250 ctr. Zgłoszenia Bole-
sław Szewin, Wągrowiec, Ja-
nowiecka 64. ng 51 467

Nowo remontowany
młyn
motorowy Deutz 25 PH dla prze-
miалу handlowego w okolicy Le-
szna za czynsz 5 000.— zł z góry
na 3 lata płatny i 1 000.— zł kau-
cji do wydzierżawienia. Biuro
ogłoszeń Pszczółka, Cieszyń.
ng 51 482

Wydzierżawię
wolny plac 500—800 m² w śró-
dmieściu. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 34 847

Wydzierżawię
w Skokach od 1 stycznia 1938 do
wydzierżawienia. Przemiał na do-
be 200—250 ctr. Zgłoszenia Bole-
sław Szewin, Wągrowiec, Ja-
nowiecka 64. ng 51 467

Nowo remontowany
młyn
motorowy Deutz 25 PH dla prze-
miалу handlowego w okolicy Le-
szna za czynsz 5 000.— zł z góry
na 3 lata płatny i 1 000.— zł kau-
cji do wydzierżawienia. Biuro
ogłoszeń Pszczółka, Cieszyń.
ng 51 482

Wydzierżawię
wolny plac 500—800 m² w śró-
dmieściu. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 34 847

Wydzierżawię
w Skokach od 1 stycznia 1938 do
wydzierżawienia. Przemiał na do-
be 200—250 ctr. Zgłoszenia Bole-
sław Szewin, Wągrowiec, Ja-
nowiecka 64. ng 51 467

Wydzierżawię
wolny plac 500—800 m² w śró-
dmieściu. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 34 847

Wydzierżawię
w Skokach od 1 stycznia 1938 do
wydzierżawienia. Przemiał na do-
be 200—250 ctr. Zgłoszenia Bole-
sław Szewin, Wągrowiec, Ja-
nowiecka 64. ng

Obszerne ubikacje

nadające się na składnice lub drobny przemysł przy św. Marcynie oraz

6-pokojowe

mieszkanie przy Skarbowej, strona południowa od zaraz. Informacje telefon 69-84. zg 280:0

Poszukuje

posługi od zaraz z dobrym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 34 779

Dziewczyna

z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci i pomocy w domu od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 34 883

Szukam

posługi lub prania. Oferty Kurier Poznański zdg 34 892

Pranie

przyjme. Oferty Kurier Poznański zdg 34 743

Posługi

od rana 7-11 bez prania. Wilda-Debiec, oprócz niedziel. Oferty Kurier Poznański zdg 34 744

Panienska

z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje posady do bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurier Poznański zdg 34 746

Panienska

z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci z szyciem. Oferty Kurier Poznański zdg 34 747

Posługi

poszukuje 2-3 razy w tygodniu łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 34 291

Posady

do 2 osób cośkolwiek gotowaniem poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 34 224

Dziewczyna

uczuwa z praniem, gotowaniem szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 229

Dziewczyna

młodsza z gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 15. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 34 261

Panna

z lepszej rodziny, pracowita, uczciwa przyjmie posadę do wszystkich prac domowych i pomocy w składzie kolonialnym od zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 34 467

Do

wszystkiego z dobrym gotowaniem od 15. 10. lub 1. 11. szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 469

CZYTELNIA**w Klubie „ROMA”**

ulica Podgórna 10a, parter (obok Księg. Katolickiej) otwarta dla publiczności w dni powszednie od godziny 9 — 13 i od 15 — 19 Wstęp 10 gr. (Mies. 1 zł) 120 czasopiśm i dzienników w 6 językach!

TEATRY

Poznań, czwartek, 14. 10.

TEATR POLSKI: Czwartek, 14. 10. godz. 20: „Małżeństwo”. Piątek, 15. 10. godz. 20: „Małżeństwo”.

TEATR WIELKI: Czwartek, 14. 10. „Dama pikowa”. Piątek, 15. 10. „Baron cygański”. Sobota, 16. 10. „Straszny dwór”. Niedziela, 17. 10. o godz. 3 „Halka”. Niedziela, 17. 10. wieczorem „Baron cygański”.

KINA

Poznań, czwartek, 14. 10.

APOLLO: „Kapitan Taylor”. CORSO: „Senorita w masce”. GLORIA: „Ordynat Michorowski”. GWIAZDA: „Dziewczyna z Prateru”. METROPOLIS: „Dzieci szczytów”. OŚWIATOWE T. C. L.: — „Zapomniany człowiek”. RENAISSANCE: „Rotmistrz von Werffen”. SŁONCE: „Hrabina Władimira”. SFINKS: „Bogate Biedactwo”. SWIT: „Sobowótór Jacka Mortimera”. TECZA-Lazarz: „Darmozjad”. TECZA-WILDA: „Szarża Lekkiej Brygady”. WILSONA: „Królowa dżungli”.

Polecam

gospodynie, kucharki. Krauzowa, Ratajczaka 2. zdg 34 473

Szukam

posady do wszelkiej pracy domowej, gotowaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 34 500

Dziewczyna

uczuwa, pracowita poszukuje posady z gotowaniem do wszelkich prac domowych. Oferty Kurier Poznański zdg 34 437

Szukam

posady na przychodnia od piętnastego z gotowaniem w śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 34 450

Dziewczyna

uczuwa poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 34 454

Posługi

poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 33 842

Dziewczyna

do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 407

Posługi

lub jakiegokolwiek pracę przyjmie. Oferty Kurier Poznański zdg 34 392

Dziewczyna

samodzielną poszukuje posady od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 34 393

Doświadczony**radca gospodarczy**

z długoletnią praktyką w większych majątkach, zamieszany hodowcą i plantator, znający komputację, prawidłową księgowość, przyjmie odpowiednią posadę samodzielną lub z żoną. — Łaska, we zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 34 936

Krawcowa

pierwszorzędna na garderobe dziecięcą dziennie 1.30, szuka posady w domu, także wyjazd. Oferty Kurier Poznański zdg 34 950

Stangret

woźnica poszukuje posady z wykończeniem wojskowym i cywilnym z świadectwami. Oferty Kurier Poznański zdg 34 986

Blawatnik

młodszy ekspedient, dzielny fachowiec poszukuje posady. Łaska, we zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 34 856

Panienska

Liceum Handlowe z wstępną praktyką poszukuje posady. Łaska, we zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 34 856

Ekspedientka

krytycznym położeniu szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 34 851

Panna

z prowincji przyjmie posadę do piekarni. Oferty Kurier Poznański zdg 34 366

Krawcowa

szuka posady w domu, poza dom. Oferty Kurier Poznański zdg 34 375

Fryzjerka

poszukuje pracy od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 34 332

Cukiernik

poszukuje posady, miejscowości obojętnej. Oferty Kurier Poznański zdg 34 598

Dziewczyna

lat 17, szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 583

Ekspedientka

młodsza rzemieślniczka po nauce prosi o praktykę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 34 593

Panienska

poszukuje posady do pomocy w interesie lub do pracy domowej (dobre gotowanie), lub posługi. Oferty Kurier Poznański zdg 33 808

Panienska

lat 16, biegła w rachunkach szuka posady jako uczennica, branża obojętnej. Oferty Kurier Poznański zdg 33 877

RADIO APARATY TELEFUNKEN I INNE NA DŁUGIE RATY - RADIOMECHANIKA POZNAŃ - ŚW. MARCIN 25 - TEL. 1238**Posługaczka**

skromna uczciwa, szuka posługi. Oferty Kurier Poznański zdg 34 500

Dziewczyna

czysta, uczciwa, gotowaniem do wszystkiego, dobre świadectwa szuka posady od 1. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 532

Dziewczyna

uczuwa szuka od zaraz posługi. Oferty Kurier Poznański zdg 34 336

Młodsza

uczuwa poszukuje posługi lub posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 345

Posługi

po południu poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 34 348

Poszukuje

posługi od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 34 580

Dziewczyna

z prowincji poszukuje posady od 15. do wszystkiego z dobrymi świadectwami bardzo uczciwa. — Oferty Kurier Poznański zdg 33 811

Dziewczyna

uczuwa, pracowita, samodzielną poszukuje posady od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 33 810

b) Inni**Czeladnicza**

krawiecka początkująca szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 703/4

Mistrz

ślusarsko - mechaniczny branży samochodowej, dobra praktyka szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 33 006

Uczennica

do składu pieczywa szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 32 335

Stenotypistka

polsko - niemiecka szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 405

Maszynistka

szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 666

Robotnik

sumienny i uczciwy po wojskowej służbie przyjmie jakiegokolwiek posadę, najchętniej za gońca. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 636

Detektyw

prywatny przeprowadza obserwację osób — wywiady poufne poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 637

Panienska

poszukuje posady do dzieci. — Oferty Kurier Poznański zdg 34 659

Osoba

skromna, zna szycie, haftowanie, przyjmie posadę do dzieci lub inna, miejscowości obojętnej. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gniezno 1302. ng 50 729

Ekspedientka

branży kolonialnej, uczciwa, język niemiecki szuka posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 34 922

Robotnik

pracowity, uczciwy szuka jakiegokolwiek zajęcia z kaucją 500 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 34 957

Panienska

lat 17, szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurier Poznański zdg 34 974

Bilansistka

z kilkoletnią praktyką w branży spożywczej, znająca rejony Pomorski, Poznański poszukuje od 1. 2. 1938 posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 811

Młoda

pielegniarka szuka posady jakiegokolwiek za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 34 782

Krawcowa

dobrym krojem szuka posady — dziennie 1.50. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 769

Krawcowa

nie droga dom, za dom szuka posady. Szkoła 10 a — 6, wejscie Jaskółczej. zdg 34 776

Księgowy

bilansista przyjmie posadę także godzinową. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 167

Bezpłatnej

praktyki pisarza-księgowego poszukuje młody, inteligentny, uczciwy kawaler, dypl. ukończenia księgowości. Łaska, we zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 33 382

Panienska

inteligentna szuka posługi przed południem bez prania lub do dzieci. Oferty Oredownik, Poznań zdg 34 403

Stróżostwa

lub innej pracy, własne dynamo rower, małe wynagrodzenie, znający wszelkie prace. Zgłoszenia Oredownik, Poznań zdg 33 871

Student

starszy sumienny szuka posady korepetytora. Oferty Kurier Poznański zdg 34 182

Wykształcona

przystojna panienska, polski, niemiecki, francuski szuka posady do dzieci lub innej. Rogoźno, — Dworzec 4. m. 4. „Hania”. zdg 34 510

Czeladnik

kowalski i szofer, kawaler, który zna również obsługę lokomobil, naprawę maszyn rolniczych poszukuje posady zaraz lub później. Feliks Kozłowski, Biskupice Jeż, poczta Działny, pow. Gniezno. zdg 34 507

Czeladnik

piekarski, starszy po wojskowej służbie z dłuższą praktyką, znający cukiernictwo, piernikarstwo, pracowni, trzeźwy, rzetelny poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 520

Poszukuje

cerowania. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 361

Kuśnierka

przerabia futra, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 262

Krawcowa

początkująca najchętniej do krawca damskiego za małym wynagrodzeniem szuka posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 34 227

Maszynistka

biegła znająca prace biurowe także adwokackie szuka posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 34 287

Pani

subtelna w średnim wieku, na wskroś rzetelna poszukuje posady wyrezenia pani domu lub wychowania dzieci, na wyjazd. Oferty Kurier Poznański zdg 34 183

Bufetowa

rutynowana z obsługą do kawiarni restauracji poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 34 225

Panienska

wyuczona szycia przyjmie posadę w szwalni. Oferty Kurier Poznański zdg 33 880

27. WOLNE MIEJSCA**Gorzelnicy**

jednocześnie buchalter bilansista rolnik z wyższym wykształceniem potrzebny od zaraz. Zgłoszenia „Par”. 58.123. Pg 33 626-58.125

Fryzjer

damski lub fryzjerka. Pilsudskiego 9, Anders. zdg 34 120

Poszukujemy przedstawicieli radioaparatu

Radiomechanika,**Marcina 25.**

dg 24 707

Posługaczka

młoda do wszystkiego. Matejki 4 m. 9. zdg 34 720

Kuśnierka

do wykańczania futer potrzebna Wolnica 3. m. 4. zdg 34 682

Młodszy

pomocnika biurowego piszącego na maszynie poszukuje kancelaria adwokacka. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 34 680

Urzędnik

kawaler, majątek 1200 móg, kaucja wymagana. Pretensje Kurier Poznański zdg 34 645

Lekarz - Dentysta (tka) potrzebny na samodzielne zastępstwo ewentl. przejęcie praktyki. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 34 700

Samodzielných

blacharzy na karoserie poszukuje Autokaroseria, Poznań, Dąbrowskiego 81. zdg 34 714

Nauczycielka

z prawem nauczania do dwójki dzieci 2 i 3 klasa szkoły powszechnej potrzebna od zaraz. — Zgłoszenia z warunkami Nadleśnictwo Mirad, poczta Strzelno. zdg 34 632

Poszukujemy

od zaraz mistrza karmelarskiego, dokładną znajomość cukierków twardych i czekoladowych. Zgłoszenia pisemne podaniem referencji oraz wynagrodzenia do Kuriera Poznańskiego pod ng 50 844

Szwaczka

do szycia na maszynie do poważnej firmy poszukiwana. Oferty Kurier Poznański ng 50 935

Kucharka

potrzebna na wesele. Zgłosić zaraz Grudnia 14 mieszkanie 6. zdg 34 826

Fryzjerski

pomocnik pierwszorzędny, starszy do trzydziestki aparatem trwałej zaraz. Drobnik, Buk. Ng 51 489.90

Pomocnik

krawiecki zaraz Jankowiak, Swarzędz. Poznańska 8. Ng 51 495/6

Kwiaciarka

dobra siła może się zgłosić. Oferty Kurier Poznański zdg 34 911

Służąca

do wszystkiego. Marsz. Pilsudskiego 15/17, mieszkanie 8. dg 24 718

PRZY WYSŁĘKU FIZYCZNYM I UMYSŁOWYM!
pokrzepiają
KOLA
ERBE
TABLETKI

R. Barcikowski S. A. Poznań

Dziewczyna

restauracyjna gotowaniem zaraz. Roxy, Focha 23. zdg 34 940

Uczeń

fryzjerski. Zamkowa 4 a. zdg 34 955

Młoda

panienka do ekspedycji potrzebna. Siostry Streich, ul. Pierackiego 11. zdg 34 956

Służąca

potrzebna z gotowaniem. Adres Kurier Poznański zdg 34 662

Młodsza

czysta, zaufana, z dobrym gotowaniem, cośkolwiek szyciem i wszelkich prac domowych do 2 osób potrzebna zaraz. Emilii Szczęśliwej 7, mieszkanie 6. zdg 34 973

Ekspedientki

pierwszorzędne siły z branży galanterii, pończoch, trykotaż poszukuje